



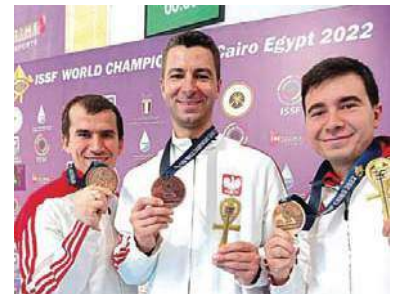
TENISOWA PASJA W ROLNICZYM ŚWIECIE



W GOSPODARSTWIE ROLNYM MIĘDZY TERESZEWEM A LIPOWCEM PASJA DO TENISA ŁĄCZY SIĘ ZAMIŁOWANIEM DO WSI I NATURY. WŚRÓD PÓL I GOSPODARSKICH ZABUDOWAŃ MAREK RESZKA (W NIEBIESKIEJ CZAPCE) ZBUDOWAŁ KORT TENISOWY. SVOIM HOBBY CHCE ZARAŻAĆ INNYCH. |10

Fot. Alina Laskowska

SPORT CODZIENNE



„BRĄZOWY” MACIEJ
JEST NA LIŚCIE |22



CZWARTY RAZ
Z RZĘDU? CZEMU NIE! |23



41220tp-E-P



SENAT ZA OBNIŻENIEM
MAKSYMALNYCH CEN PRĄDU
I ROZSZERZENIEM
KRĘGU UPRAWNIONYCH |2



ŻEBY OWOCOWAŁO DOBRO,
SZLACHETNOŚĆ, PRAWDA |3



PIĘKNY TYDZIEŃ
PAŃI MAŁGORZATY |4



RISHI SUNAK:
DOKĄD POPROWADZI
BRYTANIĘ? |6

Ostatnia Podróż

JUŻ DZIŚ BEZPŁATNY DODATEK
DO GAZETY OLSZTYŃSKIEJ I DZIENNIKA ELBLĄSKIEGO



ISSN 0137-9127



917701371912057

4 3



SENAT ZA OBNIŻENIEM MAKSYMALNYCH CEN PRĄDU I ROZSZERZENIEM KRĘGU UPRAWNIIONYCH

Senatorzy chcą obniżenie pułapu maksymalnych cen prądu i rozszerzenie kręgu uprawnionych do skorzystania z tego mechanizmu, między innymi o prywatną służbę zdrowia, przewoźników kolejowych, banki żywności i instytucje samorządowe opiekujące się uchodźcami z Ukrainy.

Senackie poprawki zmierzają m.in. do obniżenia pułapu maksymalnych cen prądu do 450 zł dla gospodarstw domowych oraz 600 zł dla sektora MŚP i samorządów. Obecnie w ustawie jest to odpowiednio 693 zł za MWh oraz 785 zł za MWh.

Ponadto senatorowie opowiedzieli się za rozszerzeniem kręgu uprawnionych do skorzystania z maksymalnych cen prądu.

Wprowadzono też poprawki do ustawy o wsparciu odbiorców ciepła, doprecyzowując w niej kwestię wypłaty dodatków energetycznych w przypadku, gdy pod jednym adresem zamieszkuje więcej niż jedno gospodarstwo domowe, a także uściślając, że dodatek w wysokości

3 tys. zł ma przysługiwać w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, pieco-kuchnia albo piec kaflowy, zasilane pelletem drzewnym lub innym rodzajem biomasy, z wyłączeniem drewna kawałkowego.

Ustawa o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku wprowadza mechanizm maksymalnych cen energii, który ma chronić uprawnionych odbiorców przed drastycznym wzrostem cen prądu.

Chodzi o gospodarstwa domowe, mikro, małych i średnich przedsiębiorców oraz podmioty użyteczno-



Fot. PAP/Tomasz Gzell

ści publicznej. Ustawą objęci będą także producenci rolni, którzy są mikro, małymi lub średnimi przedsiębiorcami.

Zgodnie z ustawą uchwaloną w ubiegłym tygodniu przez Sejm w rozliczeniach z odbiorcami użyteczności publicznej i firmami będzie

stosowana cena maksymalna na poziomie 785 zł za MWh w odniesieniu do zużycia od 1 grudnia 2022 do 31 grudnia 2023 r. Jeśli umowa sprze-

daży prądu została zawarta po 23 lutego br., wówczas w okresie od dnia zawarcia umowy do 30 listopada br. również ma być stosowana cena maksymalna.

W przypadku gospodarstw domowych cena maksymalna ma być na poziomie 693 zł za MWh. Będzie obowiązywać po przekroczeniu rocznych limitów zużycia: 2 MWh – dla gospodarstw domowych; 2,6 MWh – dla rodzin z osobą niepełnosprawną; 3 MWh – dla rolników i posiadaczy Karty Dużej Rodziny.

Sprzedawcom energii będą przysługiwały rekompensaty za stosowanie w rozliczeniach z odbiorcami uprawnionymi maksymalnych cen. Łączny koszt rekompensat ma wynieść 19,7 mld zł. (PAP)

USA PRZYSPIESZĄ ROZMIESZCZENIE ZMODERNIZOWANYCH BOMB ATOMOWYCH W EUROPIE

Stany Zjednoczone przyspieszyły rozmieszczenie precyzyjniejszej wersji swojej głównej bomby atomowej w bazach NATO w Europie z uwagi na groźby wygłaszane przez Władimira Putina – poinformował portal Politico. Portal powołał się na treść depeszy dyplomatycznej USA oraz dane od dwóch dobrze poinformowanych,

niewymienionych z nazwiska osób. Informacje te miały zostać przekazane sojusznikom z państw NATO podczas zamkniętego spotkania w Brukseli, które odbyło się w tym miesiącu. Politico podaje, że rozmieszczenie w europejskich bazach ulepszonej grawitacyjnej bomby jądrowej rzucanej z powietrza,

planowane początkowo na wiosnę przyszłego roku, zostało przesunięte na grudzień z uwagi na szantaż nuklearny, do którego ucieka się Putin. Portal przypomina, że zastąpienie na składach w Europie starszej broni nowszą wersją do potencjalnego wykorzystania przez amerykańskie oraz sojusznicze bombowce

i myśliwce było otwarcie omawiane od lat, jednak zostało przyspieszone w obliczu zwiększonego napięcia związanego z groźbami Rosji użycia broni jądrowej na Ukrainie i przekonaniem, że Zachód musi zrobić więcej, aby powstrzymać Moskwę przed przekroczeniem tej linii. Politico zauważa też, że ogłoszenie tego faktu

na spotkaniu w Brukseli nastąpiło na kilka dni przed rozpoczęciem przez państwa NATO (w tym Polskę) dorocznych ćwiczeń nuklearnych, znanych jako Steadfast Noon. Dwutygodniowe ćwiczenia zakończą się w najbliższą niedzielę. Politico przypomina, że w środę Rosja przeprowadziła swoje ćwiczenia nuklearne,

które oficjalnie określiła jako symulację „zmasowanego uderzenia jądrowego” w odpowiedzi na atak atomowy na Rosję. Według portalu przyspieszenie przez USA modernizacji arsenału jądrowego w Europie jest przestaniem dla europejskich sojuszników, którzy czują się szczególnie zagrożeni przez Moskwę. (PAP) SM/MAL/

ZDJĘCIE DNIA



Po rosyjskich atakach Ukraina oszczędza prąd. Na zdjęciu wieżowców w ukraińskim mieście Dnipro, w którym przed rosyjskim atakiem mieszkało prawie milion osób.

CYFRA DNIA

3%

Tylko tylu ankietowanych przez CBOS Polaków uważa, że Rosja podbije całą Ukrainę.

DOBRCZE POWIEDZIANE

TEN POMNIK JEST POMNIKIEM KŁAMSTWA, POMNIKIEM AHISTORYCZNYM. BO POLSCE W ROKU 1945 – ANI TUTAJ W GŁUBCZYCACH, ANI NA PRZEDWOJENNYCH TERENACH II RP – WOLNOŚCI SOWIECI NIE PRZYNIEŚLI.

PREZES IPN KAROL NAWROCKI PODCZAS DEMONTAŻU
POMNIKA ARMII CZERWONEJ W GŁUBCZYCACH (OPOLSKIE)

WYDAWCA
GRUPA WM Sp. z o.o.
ul. Tracka 5,
10-364 Olsztyn

REDAKTOR NACZELNY
Maciej Matera
zarzad@gazetaolsztynska.pl

ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO
Igor Hrywna

REDAKTORZY WYDANIA
Barbara Barczuk
Igor Hrywna
Michał Podolak
Artur Dryhynicz

WYDANIE ONLINE
internet@gazetaolsztynska.pl
89 539 74 83

GAZETA OLSZTYŃSKA.PL
redakcja@gazetaolsztynska.pl
tel. 89 539 74 83

PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@gazetaolsztynska.pl
89 539 76 63

REKLAMA W OLSZTYNIE
ul. Tracka 5
tel. 89 539 74 53, 89 539 77 77
reklama@gazetaolsztynska.pl

CENTRALNE BIURO OGŁOSZEŃ
tel. 89 539 74 80, 81, 82

REDAKCJA W ELBLĄGU
ul. Rybacka 35
82-300 Elbląg
tel. 55 611 46 00
gazeta@dziennikelblaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU
ul. Rybacka 35
GRUPY WM Sp. z o.o.
Olsztyn, ul. Tracka 7
tel. 89 539 74 21

DRUK
Drukarnia Prasowa
GRUPY WM Sp. z o.o.
Olsztyn, ul. Tracka 7
tel. 89 539 74 21



ŻEBY OWOCOWAŁO DOBRO, SZLACHETNOŚĆ, PRAWDA

Ta niezwykła szkoła zaczęła od ośmiu uczniów. Dziś to m.in. lekarz, geodeta, plastyk, psycholog, znani sportowcy. W czwartek Katolicki Zespół Edukacyjny im. Świętej Rodziny w Olsztynie obchodził swoje 25-lecie. W placówce uczy się teraz 650 uczniów.

Zycie człowieka składa się z etapów. Każdy z nich ma swój sens. W szkole uczymy się niezbędnej wiedzy. Możemy jednak zmarnować ten czas. Możemy nauczyć się nie tego co ważne, co potrzebne, żeby owocowało dobro, szlachetność, prawda — mówił do uczniów i ich rodziców zebranych na mszy w kościele pod wezwaniem Chrystusa Odkupiciela Człowieka w Sanktuarium Świętej Rodziny w Olsztynie metropolita warmiński ksiądz arcybiskup Józef Górczyński. — Dlatego tak ważne jest, żeby poznawać Jezusa. Uczyć się jego miłości. I dlatego też potrzebna jest ta szkoła — dodał.

Katolicki Zespół Edukacyjny im. Świętej Rodziny jest jedną z pierwszych placówek tego typu w naszym regionie. W tej chwili uczy się w nim 650 uczniów, z czego 100 w przedszkolu, 330 w szkole podstawowej, a 220 w liceum.

— Zaczęliśmy w 1997 roku zósemką dzieci, zawierając wszystko Świętej Rodziny i Panu Bogu. To wszystko teraz przynosi owoce. Służymy imiastu, i Bogu — wspomina Andrzej Olszewski, prezes Stowarzyszenia Świętej Rodziny, która prowadzi placówkę.

Charakter szkoły podkreślają cykliczne wydarzenia, które są współorganizowane przez jej uczniów. To m.in. wrześniowa pieszka pielgrzymka do Gietrzwałdu, uroczyste poświęcenie



tornistrów na mszy św. w Gietrzwałdzie, tydzień misyjny w październiku i związany z nim kiermasz ciast na rzecz misji, msze roratnie w grudniu, także rano w kaplicy szkolnej. Tradycją szkoły jest wspólne przeżywanie świąt narodowych i pielęgnowanie tradycji naszego kraju. Logo szkoły jest Ikona Świętej Rodziny namalowana na desce przez karmelitankę bosą, z klasztoru w pod olsztyńskim Spręcowie — siostrę Miriam od św. Krzyża.

Zespół składa się z Niepublicznego Przedszkola, które powstało w 2010 roku, Katolickiej Szkoły Podstawowej uruchomionej w 1997 roku, Katolickiego Gimnazjum nr 22 powołanego w 2003 roku oraz XIII Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego Katolickiego, które funkcjonuje od 2011 roku.

— Nasze liceum działa w budynku przy parafii Najświętszego Serca pana Jezusa — mówi Andrzej Olszewski. — Obecny rok był dla nas bardzo ważny nie tylko

ze względu na ćwierćwiecze istnienia — dodaje.

I faktycznie. W tym roku przy Katolickim Zespole Edukacyjnym rozpoczęła się budowa Warmińsko-Mazurskiego Centrum Sermierki i Kultury Fizycznej. Obiekt został uznany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki za strategiczny dla rozwoju sportu w Polsce, w dyscyplinie szermierki, broń szabla. Było to możliwe dzięki włączeniu się w starania o jego budowę Polskiego Związku Szermierczego.

— Droga do realizacji tego projektu trwa od 2016 roku — przypomina w rozmowie z Gazetą Olsztyńską prezes Stowarzyszenia Świętej Rodziny. — Miasto przekazało teren pod tą budowę i jesteśmy za to bardzo wdzięczni i prezydentowi Olsztyna, i radnym, że podjęli taką decyzję uchwałą Rady Miasta — dodaje.

Inwestycja uzyskała 100 procent dofinansowania z Kancelarii Premiera RP. Jest realizowana w ekspresowym tempie. W tym



roku wmurowano kamień węgielny pod jej budowę, a na koniec roku ma być już gotowe pełne zadanie. Otwarcie Centrum jest zaplanowane na 1 września 2023 roku. Ukończone będzie jednym z obiektów wykorzystywanych w szkoleniu kadry olimpijskiej.

Przy placówce prężnie działają związki sportowe, m.in. Uczniowski Klub Szermierki Hajduczek, który odnosi poważne sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej. Jego zawodnicy są coraz bardziej rozpoznawalni na zawodach międzynarodowych, z których przywożą do Olsztyna medale.

— Możliwość nauki w szkole, w której wiedza i wiara wzajemnie się splatają, tworząc całościowe wychowanie, to wielki przywilej — powiedział nam Krzysztof Kozłowski, szef rady rodziców w szkole, inicjator budowy Centrum Szermierki i ojciec jednej z odnoszących sukcesy zawodniczek Hajduczek.

Zespół może jednak pochwalić się nie tylko spor-

towcami odnoszącymi sukcesy. Katolicka Szkoła Podstawowa im. Świętej Rodziny w Olsztynie od trzech lat plasuje się w pierwszej trójce w olsztyńskim rankingu szkół podstawowych, przeprowadzanym przez portal edukacyjny WaszaEdukacja.pl.

— Jesteśmy szkołą publiczną, nasze nauczanie i wychowanie niewiele różni się od innych szkół, natomiast to, co jest inne, znaczące, to wychowanie w duchu wartości katolickich. Staramy się pracować na miarę naszych możliwości, nasze dzieci naprawdę dużo otrzymują. I też mamy takie, myślę, zadowalające wyniki — przypominała podczas uroczystości dyrektorka placówki Anna Kobaryńska-Lysek.

— Pierwsza ósemka naszych uczniów to dziś m.in. lekarz, geodeta, plastyk, psycholog, znani sportowcy — przypomina prezes Stowarzyszenia Świętej Rodziny. — Teraz mamy ponad 600 uczniów. Oni też nie-

długo zajmą swoje miejsce w społeczeństwie — dodaje z nadzieją.

— Dzisiejsze uroczystości zainaugurowali państwo mszą świętą. To wymowny znak tradycji i wartości, do których odwołują się wszystkie placówki tworzące Katolicki Zespół Edukacyjny. Z okazji jubileuszu gratulacje, słowa uznania i najlepsze życzenia kieruję do wszystkich, którzy współtworzą to ważne i cenne dzieło. Dzisiejsze wydarzenie jest dobrą okazją, aby przekazać podziękowania i wyrazy uznania dla państwa codziennej działalności oraz pracy na rzecz dobra dzieci, młodzieży i ich rodzin. Troska o wychowanie młodego pokolenia w duchu wartości chrześcijańskich jest godna najwyższego uznania — podkreślił obecny na uroczystości wojewoda warmińsko-mazurski Artur Chojecki.

W uroczystości uczestniczył również Warmińsko-Mazurski Kurator Oświaty Marek Nowacki. Oprawą artystyczną uroczystości zajęli się uczniowie szkoły. Szczególną uwagę zebranych w kościele przykuł koncert w wykonaniu przedszkolaków. Dziewczynki w strojach ludowych wykonały kilka utworów, w tym aranżacje muzyki poważnej. Koncert dali także licealiści i uczniowie szkoły podstawowej.

STANISŁAW KRYŚCIŃSKI

s.krystinski@gazetaolsztynska.pl

W NIEDZIELĘ POŚPIMY SOBIE DŁUŻEJ

W nocy z soboty na niedzielę 29/30 października wskazówki zegarów przesuwamy z godz. 3 na godz. 2.

Co pół roku, kiedy tradycyjnie już następuje zmiana czasu, zaczyna się dyskusja temat sensu tych zabiegów. Od wielu lat PSL składa projekt ustawy, który zakłada, by pozostać na stałe przy czasie letnim, zwłaszcza że Komisja Europejska wydała rekomendacje

o zniesieniu zmiany czasu do 2026 roku (te jednak zostały odłożone w czasie z powodu pandemii koronawirusa).

— Rezygnowanie ze zmiany czasu jest według nas konieczne ze względu na oszczędności energetyczne. Ludzie wydłużają swoją działalność, więc jest im potrzebne naturalne światło — mówi Urszula Pastawska, posłanka PSL.

Projekt PSL wciąż czeka na debatę sejmową.

— Działają zespoły eksperckie, które zajmują się tym tematem, są prowadzone analizy. Z mojego, osobistego punktu widzenia, Wojciecha Kossakowskiego — nie postać, nie przedstawiciela Prawa i Sprawiedliwości — uważam, że można by było odejść od zmiany czasu. Ale na ten temat powinni się wypowie-

dzieć ci, którzy prowadzą wspomniane analizy, zarówno w Polsce, jak i w Unii Europejskiej — zaznacza poseł.

— Rezygnacja ze zmiany czasu to bardzo dobry pomysł i dziwię się, że projekt takiej ustawy jeszcze nie jest procedowany — stwierdza posłanka Lewicy Monika Falej. — Sto lat temu, kiedy wprowadzono zmianę czasu, było to związane z kwestiami



gospodarczymi. Dziś mamy do czynienia z odwrotną sytuacją, choćby szybkimi cenami prądu. Myślę,

że decyzję w tej sprawie po prostu należy jak najszybciej podjąć.

RAZ

PIĘKNY TYDZIEŃ PANI MAŁGORZATY

NA TRZECIM STOPNIU PODIUM XXXVIII OGÓLNOPOLSKIEGO KONKURSU LITERACKIEGO IM. JÓZEFA IGNACEGO KRASZEWSKIEGO ZNALAZŁA SIĘ MAŁGORZATA PIĘNKOWSKA. TO NIE JEDYNY JESIENNY SUKCES POLONISTKI Z SP1 W EŁKU.



MACIEJ CHROŚCIELEWSKI
m.chroscielewski@gazetaolsztynska.pl

Józef Ignacy Kraszewski to pisarz, publicysta, wydawca, historyk, działacz społeczny i polityczny, autor z największą liczbą wydanych książek w historii literatury polskiej. I to właśnie upowszechnianiu jego twórczości i wiedzy

na temat życia poświęcony jest konkurs.

Na udział w nim zdecydowała się Małgorzata Pieńkowska, polonistka z ełckiej SP1, która dała się poznać – jak i cała jej rodzina – poprzez zwycięstwa w popularnym formacie „Jeden z dziesięciu”. Pani Pieńkowska jest namiętną czytelniczką oraz prawdziwą „pochłaniaczką” wiedzy, a i sama lubi pisać, stąd regularnie bierze – z sukcesami – udział w konkursach literackich. I tak też było tym razem. Co przygotowała na XXXVIII Ogólnopolski Konkurs im. Józefa Ignacego Kraszewskiego?

— Zazwyczaj pisałam wiersze, ale w tym roku zainspirowała mnie proza i wysłałam opowiadanie pt. „Lekcje polskiego”. Jakis czas temu otrzymałam telefon, powiedziano mi, że jestem laureatką i zapytano, czy przyjadę do Romanowa (tam odbywała się konkursowa gala). Chętnie się zgodziłam – tłumaczy pani Małgorzata.

Na konkurs napłynęło aż 300 prac. Uroczystość wręczenia nagród odby-



Małgorzata Pieńkowska i... Józef Ignacy Kraszewski

ła się w Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego w Romanowie. To właśnie tam urodzony w Warszawie pisarz spędził znaczną część dzieciństwa. Romanów leży nieopodal Wisznia, między Białą Podlaską a Włodawą. Laureaci konkursu pojawili się wcześniej w Białej Podlaskiej, skąd autokarem trafili już do dworku rodzowego Kraszewskich w Romanowie.

— Okazało się, że autokar będzie zajeżdżał do Wisznia, bo tam są groby rodziny Kraszewskich i przy okazji wizyty będą zapalane znicze – opowiada Mał-

gorzata Pieńkowska i dodaje kolejną ciekawostkę.

— Mieliśmy przewodnika, który pięknie opowiadał o grobowcach i rodzinie Kraszewskich, a w niej niektórzy nosili tytuły Chorążego Prużańskiego/Chorążego z Prużan (miejscowość obecnie znajdująca się na Białorusi). A tak się składa, że mama mego męża pochodzi właśnie spod Prużan.

Pani Małgorzata dowiedziała się i innych ciekawostek z życia pisarza.

— To człowiek wielu talentów, bo że malował, to wiedziałam, ale tego, że robił grafiki, malo-



Małgorzata Pieńkowska podczas uroczystości w Romanowie

wał na porcelanie itd. już nie. Pani przewodnik powiedziała nam, że Kraszewski to człowiek podróży, bo urodził się w gospodzie, a zmarł w hotelu (w Genewie – przyp. red.). To taka kompozycja kłamrowa, że aż przechodzą dreszcze – podkreśla.

Uczestnicy mieli okazję zwiedzić pałacyk w Romanowie i jego piękne zbiory. Następnie odbył się koncert i wręczenie konkursowych nagród.

Pani Małgorzata za swoje opowiadanie zdobyła trzecie miejsce. I już przygotowuje się

do kolejnego konkursu, w którym będzie dopinowała męża. Pan Waldemar również przygotowuje prozę. Państwo Pieńkowscy regularnie biorą udział w przeróżnych literackich formatach konkursowych, i to z sukcesami.

W ubiegłym tygodniu Małgorzata Pieńkowska otrzymała trzecią już nagrodę ministra edukacji narodowej i nauki za wybitne osiągnięcia dydaktyczne.

— Miałam piękny tydzień – podsumowuje swoje ostatnie sukcesy pani Małgorzata.

WOKALISTKA PROMUJE FILM Z GWIAZDORSKĄ OBSADĄ

Co łączy kętrzyńiankę Oksanę Predko z Cezarym Pazurą, Julią Wieniawą czy scenarzystą „Listów do M.”? Odpowiedź: film „Nie cudzołóż i nie kradnij”.

18 listopada do polskich kin trafi debiut reżyserski Mariusza Kuczewskiego, scenarzysty m.in. trzech części „Listów do M.” oraz „Underdoga”. W obsadzie komedii gangsterskiej „Nie cudzołóż i nie kradnij” zobaczymy m.in. Julię Wieniawę, Cezarego Pazurę, Mateusza Banasiuka, Michała Żurawskiego, Aleksandrę Popławską Se-

bastiana Stankiewicza czy pochodzącego z Mikołajek Mariusza Drężka.

24 października w serwisie YouTube zaprezentowano promujący tę produkcję filmową teledysk do utworu „Bez Ciebie”. Piosenkę wykonuje Juna. Pod tym pseudonimem artystycznym kryje się nie kto inny, jak pochodząca z Kętrzyna wokalistka Oksana Predko. — Dziękuję twórcom



Oksana Predko

filmu, Mariuszowi Kuczewskiemu oraz Magdalenie Kuczewskiej za zaufanie i nieocenioną wiarę w ten utwór — napisała na swoim Facebooku kętrzyńianka. Artystka jest autorką tekstu, a muzykę stworzyła wspólnie z Marcinem Kuczewskim. To nie jest pierwszy efekt ich współpracy. — Z Marcinem znamy się i współpracujemy od kilku lat, branża jest malut-

ka. Stworzyliśmy wspólnie m.in. piosenkę „Zielony”. Marcin to przede wszystkim fajny człowiek i bardzo świadomy twórca, z którym budujemy bardzo partnerską współpracę. Tworzymy wspólnie, zazwyczaj wszystko jest przegadane, z poszanowaniem swoich potrzeb i estetyki — mówiła w rozmowie z nami Oksana Predko w marcu 2020 roku przy okazji premiery singla

„Dobrze, że jesteś”, w którym również muzyczne palce maczał Kuczewski.

Zdjęciami i montażem teledysku zajął się Marcin Gwarda. Za oświetlenie odpowiada Marcin Mackowicz. Make-up i stylizację przygotowali Ivana Mandes, Emilia Tomczak-Stosiak. W ciągu zaledwie dwóch dni od premiery klip obejrzało już ponad 5 tysięcy osób. **WOJCIECH CARUK**

Dr n. med. JACEK NOWAK
specjalista chirurgii ogólnej i naczyniowej
PRZYJMUJE: poniedziałek-piątek 16.00-18.30
REJESTRACJA TEL. w godz. 10⁰⁰-18⁰⁰
tel. 89 534 23 33
Olsztyn
ul. Pana Tadeusza 6 (PANTAMED)

NEUROLOG
BEATA NOWAK
specjalista neurolog
poniedziałek 10:00-13:00
czwartek 10:00-13:00
Rejestracja tel. 89 534 23 33
w godz. 10:00-18:00
Olsztyn, ul. Pana Tadeusza 6
PANTAMED

Dr n. med. PIOTR MALINOWSKI
specjalista chirurgii ogólnej i naczyniowej
• Diagnostyka i badanie chorób naczyń
• Usuwanie żylaków: laserowe, nieoperacyjne, operacyjne, skleroterapia
ZABIEGI:
środa 16.00-18.00, czwartek 16.00-18.00
KONSULTACJE:
środa 18.00-19.30, czwartek 18.00-19.30
Olsztyn, ul. Kopernika 30, gabinety nr 14 i 15

dr n. med. MACIEJ BIERNACKI
SPECJALISTA CHIRURGII OGÓLNEJ I ONKOLOGICZNEJ
• chirurgia ogólna • chirurgia onkologiczna
• żylaki • przepukliny • usuwanie drobnych zmian skórnych • leczenie chorób piersi
• leczenie nowotworów przewodu pokarmowego
Olsztyn, al. Wojska Polskiego 39 (Lancet)
89 535 72 80 od godz. 13⁰⁰, 508 36 26 52

NZOZ „ARTERIA” PRYWATNE SPECJALISTYCZNE CENTRUM CHOROBY NACZYŃ
Olsztyn, ul. Kopernika 30 (parter, lok. 14, 15) pn.-pt., rej. w godz. 10⁰⁰-18⁰⁰, tel. 89 534-55-65
CHOROBY ŻYL I TĘTNIC
• diagnostyka
• leczenie zachowawcze
• skleroterapia żylaków
• laserowe leczenie żylaków!!!
• leczenie operacyjne żylaków
Specjaliści chirurgii naczyniowej i ogólnej:
Mariusz Błoniecki | Rafał Dryzner
Piotr Malinowski
Maciej Sadowski tel. 89 509 344 667
www.arteria.olsztyn.pl

LUBIĘ O SOBIE MYŚLEĆ: MUZYK

ŁUKASZ JĘDRYS UWIELBIA GRAĆ NA ULICY I NA SCENIE. GDY NIE WYSTĘPUJE, GOTUJE POLSKĄ ZUPĘ ALBO JEDZIE W GÓRY. TERAZ WRÓCIŁ Z KRAKOWA, GDZIE WYGRAŁ 58. FESTIWAL PIOSENKI STUDENCKIEJ. ZDOBYŁ DWIE GŁÓWNE NAGRODY.



Łukasz Jędryś

o obecnych wydarzeniach, które dzieją się za naszą wschodnią granicą. Co tu dużo mówić... Wolalbym, by nigdy nie musiał powstać, ale czułem też, że potrzebuję o tym zaśpiewać. Drugą piosenką jest „Iskra”, o której zawsze mówię, że jest po prostu piosenką o miłości i że jest bardzo osobista.

— Jesteś bardem, ulicznym grajkiem... Jak byś siebie nazwał?

— Uliczny grajek brzmi jakby do dziennikarza powiedzieć „redaktorzyzna”. To określenie jest dla mnie nieeleganckie. Bard z kolei jest według mnie nieco tendencyjne i zamykające w pewnej bańce. Lubię osobie mówić i myśleć po prostu „muzyk”. A przestrzeń, w jakiej występuję, ma drugorzędne znaczenie. Uwielbiam grać na ulicy i uwielbiam grać na scenie.

— Na jaki repertuar stawiasz?

— Na scenach festiwalowych i podobnych wykonuję piosenki autorskie. Grywam też autorskie koncerty. Oprócz tego mam przygotowanych kilka programów z coverami polskimi i zagranicznymi, bo częstokroć gram również dla branży eventowej. Czasami zagram program kolędowy, który bardzo lubię, a w lato zdarza się z rzadka wystąpić nawet z szantami.

— A czego nigdy byś nie zaśpiewał?

— Nie gram i nie zagram disco polo i biesiady.

— Pamiętasz, kiedy zacząłeś śpiewać?

— Dokładnie nie pamiętam. Mogę powiedzieć, że występy uliczne zaczęły się gdzieś w 2002-2003 roku, a w 2004 na pewno debiutowałem z zespołem rockowym na festiwalu Luz Rock w Olsztynie. W klimacie poezji śpiewanej wystąpiłem pierwszy raz w 2009 roku na Festiwalu Piosenki Innej w Lubawie.

— Co spowodowało, że poczułeś, że to jest to, co cię spełnia?

— Trudno powiedzieć. Myślę, że wyszło to w praniu. Na pewno przełomem były Spotkania Zamkowe w moim najukochańszym Olsztynie.

— Masz na swoim koncie główną nagrodę 44. Olsztyńskich Spotkań Zamkowych „Śpiewajmy Poezję”. Zatem co teraz przed tobą?

— Pod kątem festiwalowym zdobyłem już wszystko, co chciałem. Teraz czas na koncerty i może autorską płytę.

— Zdradzisz, jaką?

— Na album pomysłów nie brakuje, ale niestety nie konkretniejszego nie mogę powiedzieć. Zostawmy to na razie w sferze niespodzianki.

— A co robisz, gdy odkładasz gitarę? To chyba nie jest tajemnicą.

— Lubię podróżować nie tylko po festiwalach i koncertach, ale też tam, gdzie gitara jest cięża-

rem. Ostatnio moim ulubionym kierunkiem są góry. Lubię też gotować

— przede wszystkim polskie zupy. Ostatnio nawet znajomi powiedzieli, że zawsze jak do mnie przychodzą, na gazie gotuje się jakaś zupa. Wciąża mnie też czytanie i bieganie. A poza tym lubię „robić nic” i spać.

Łukasz Jędryś — olsztyński wokalista, gitarzysta i autor piosenek. Pierwsze autorskie piosenki zaczął pisać w 2009 roku. Ma na swoim koncie wiele nagród. Był laureatem najstarszego w Polsce Studenckiego Festiwalu Piosenki, otrzymał pierwsze nagrody na Wieczornych Nastrojach, Bitgorajskich Spotkaniach z Poezją Śpiewaną i Piosenką Autorską. Obok własnych piosenek, zdobywał najwyższe laury za interpretacje utworów Jacka Kaczmarskiego (festiwale Nadzieja, Metamorfozy Sentymentalne). Otrzy-

mał także nagrodę „Talent Olsztyna”. Występował często w skrajnych projektach muzycznych od mocnego rocka począwszy przez reggae, rap, folk, blues na szantach skończywszy. Łukasz wykonuje głównie autorskie utwory. Wiele jego kompozycji nie jest pozbawionych humoru, a jednocześnie dają do myślenia. W 2020 roku wystąpił w teleturnieju TVN „Milionerzy”. Przy pytaniu za 20 tys. zł: „Który z instrumentów jest na rewersie irlandzkich monet euro?” zawałał się. Zdecydował się skończyć grę i wrócić do domu z gwarantowanymi 10 tys. zł. Poza konkurencją typował odpowiedź B, czyli harfę. Była poprawna.

Gazeta Olsztyńska zawsze pod ręką. Zaprenumeruj e-wydanie: kupgazete.pl



ADA ROMANOWSKA
a.romanowska@
gazetaolsztynska.pl

— Często można spotkać cię na olsztyńskiej starówce. Ale pojechałeś do Krakowa i okazałeś się najlepszy na Festiwalu Piosenki Studenckiej...

— Jeżdżę na festiwalach od kilkunastu lat, a Kraków jest naturalnym przystankiem na tej trasie. Zresztą byłem tam po raz piąty. Do Krakowa otrzymuje się nominację — zaproszenie na którymś innym z wielu festiwali w Polsce, gdzie jury zasiada przynajmniej jeden z członków kapituły Studenckiego Festiwalu. W tym wypadku był to festiwal „Czy to jest kochanie” w Elblągu w tym roku, w którym obok Grand Prix zdobyłem właśnie tę nominację.

— W Krakowie też dwa razy triumfowałeś.

— Sam tego do końca nie rozumiem, ale to prawda. Dostałem dwie różne pierwsze nagrody — od Prezydenta Miasta Krakowa Jacka Majchrowskiego i od Stowarzyszenia SAWP (red. — Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych). Jestem bardzo zaskoczony i szczęśliwy. Zaśpiewałem dwie autorskie piosenki. Jedną z nich to „List z Buczy”. To utwór

REKLAMA

OKULARY
PROGRESYWNE
FIELMANN OD 279 ZŁ

SKORZYSTAJ Z BEZPŁATNEGO
BADANIA WZROKU!

Dostrzeż swoją moc.

Okulary: **Fielmann.**

RISHI SUNAK: DOKĄD POPROWADZI BRYTANIĘ?

42-LETNI RISHI SUNAK JEST NAJMŁODSZYM OD 1812 R. BRYTYJSKIM PREMIEREM, PIERWSZYM AZJATYCKIEGO POCHODZENIA, PIERWSZYM NIE-BIAŁYM I PIERWSZYM HINDUISTĄ. JEST 57. PREMIEREM W HISTORII WIELKIEJ BRYTANII, ALE JUŻ TRZECIM W TYM ROKU.

W momencie wielkich porażek kariery polityków ulegają paraliżowi i wyhamowują, o ile nie wywracają się całkowicie. I tak zapowiadało się w przypadku Rishiego Sunaka, który rzucił partijną rękawicę Liz Truss i połączył. Wówczas miał prawo czuć się największym przegranym brytyjskiej polityki. Ale jak pokazał czas, zaledwie przez moment, bo tej jesieni wziął na Truss rewanż. I to podwójny. Kim jest nowy premier Wielkiej Brytanii? Gdy 7 lipca tego roku z funkcji szefa Partii Konserwatywnej ustąpił Boris

Johnson, dzień później Rishi Sunak ogłosił swoją kandydaturę w wyborach na szefa torysów. Szedł jak burza i na ostatniej prostej uległ Liz Truss. 23 października – dzień po rezygnacji Liz Truss – król Karol III powierzył Rishiemu Sunakowi jako 57. premierowi Wielkiej Brytanii misję stworzenia gabinetu.

Już następnego dnia premier Sunak został również szefem Partii Konserwatywnej. Sunak jest drugim po Benjaminie Disraeli szefem rządu, który pochodzi z brytyjskiej mniejszości etnicznej – ma indyjskie pochodzenie. Brytyjczycy bardziej jednak interesują się bogactwem nowego premiera oraz bajecznym majątkiem jego żony.

Nowy brytyjski premier idealnie wpisuje się weuropejskie współczesne mainstreamowe trendy polityczne. Jest zwolennikiem polityki zeroemisyjności, poprawności politycznej i covidowych obostrzeń.

W tym ostatnim przypadku swojego czasu postawił ponad zdrowie biznes. Gdy premier Johnson szykował się na kolejny lockdown gospodarczy, to właśnie Sunak – jako kanclerz skarbu (odpowiednik naszego ministra) – sprzeciwił mu się, twierdząc, że taki ruch dobiłby brytyjską gospodarkę. Ministrem skarbu Rishi Sunak był od lutego 2020 r. do 5 lipca bieżącego. Bez wątpienia największym przyczynkiem do jego popularności były rozwiązania polegające na



Rishi Sunak jest najmłodszym w historii Wielkiej Brytanii szefem rządu od 1812 roku

finansowym wsparciu tych firm operujących w Zjednoczonym Królestwie, które zostały dotknięte lockdownem, ale nie były objęte dotacjami. Znekany lockdownem biznes przyjął ten zastrzyk gotówki z zadowoleniem.

Mają 730 milionów funtów

Rishi Sunak urodził się 12 maja 1980 r. w Southampton i ma hinduskie pochodzenie. Rodzice obecnego premiera pochodzą z indyjskiego Pendżabu, ale nie urodzili się w Indiach. Ojciec (Yashvir) przyszedł na świat w Kenii, która była wówczas brytyjską kolonią, a jego matka Usha urodziła się w ówczesnej Tanganice (obecnie część Tanzanii). Jest najstarszym z trójki rodzeństwa (ma siostrę i brata), a cała rodzina Sunaków, wraz z rodzicami, jest gruntownie wykształcona.

Żoną premiera Sunaka jest Akshata Murty. To córka bajecznie bogatego Narayana Murthy'ego, założyciela gigantycznej firmy technologicznej Infosys, zwanego z tego faktu „indyjskim Billem Gatesem”. Wielkie pieniądze spowodowały niemałe rodzinne kłopoty. W kwietniu tego roku okazało się bowiem, że teściowa premiera nie płaciła takich podatków, jakie powinna. Powyższa afery to tylko mały zgrzyt w udanym życiu rodziny Sunaków, którego idylle dopełnia labrador Nova oraz hobby premiera: tenis, krykiet oraz wyścigi konne.

Fortuna małżeństwa Sunak to ok. 730 mln brytyjskich funtów, co sprawia, że najmłodszy brytyjski premier jest zarazem najbogatszym politykiem

obejmującym to stanowisko. I bardzo dobrze, bo jedną z wad demokracji parlamentarnej jest to, że do stanowisk kandydują często ludzie, którzy po prostu chcą na polityce się dorobić. Sunak ma tę pokusę z głowy i dzięki temu można nieśmiało zakładać, że nie będzie zależny od przeróżnych sił lobbujących i koncernów. Co istotne, pieniądze nie spadły mu z nieba i musiał na nie zapracować.

Młody Rishi edukację rozpoczął w szkole przygotowawczej Stroud School, a potem uczył się w prywatnej szkole z internatem męskim. W 2001 r. widzieliśmy go już jako absolwenta oksfordzkiego Lincoln College na kierunkach: filozofia, ekonomia i politologia. 5 lat później Rishi Sunak był już po studiach dyplomowanych MBA na Uniwersytecie Stanforda (właśnie tam poznał żonę). Już też pracował zawodowo: w latach 2001-2004 był analitykiem w Goldman Sachs, zarządzał również funduszami hedgingowymi i funduszu inwestycyjnego w przyszłość dzieci. Ponadto pracował jako dyrektor w należącej do teścia firmie inwestycyjnej Catamaran Ventures. W 2015 r. porzucił jednak karierę zawodową. Dlaczego? Ponieważ wszedł do polityki.

W tym samym roku został członkiem Izby Gmin i potem pełnił w niej różne funkcje. Większe zaszczyty spłynęły na niego w 2019 r. kiedy to został naczelnym sekretarzem skarbu i członkiem Tajnej Rady (ciało doradcze brytyjskich monarchów), a w lutym wyznaczono go kanclerzem skarbu. Ze stanowiska zrezygnował 5

lipca tego roku, by chwilę później rzucić (jak wiemy nieudane) partyjne wyzwanie Liz Truss.

Tak, ale...

Jaką politykę będzie prowadził Sunak jako premier? Teoretycznie wszystko jest „jasne”: ekologia, odejście od obniżki podatków proponowanej przez Truss, zacieśnianie finansów państwa, promowanie środowisk LGBT+ („Chciałbym aby Królestwo było najbezpieczniejszym i najlepszym państwem na świecie dla społeczności LGBT+”). Sunak promuje LGBT+, ale zastrzega przy tym, że biologia warunkująca płcie jest „ważna” i „fundamentalna”, gdy chodzi o takie kwestie jak np. wspólne/transgendrowe toalety i rywalizacja transpłciowców w sporcie.

Opowiada się też za osiągnięciem zeroemisyjności do 2045 r., ale jednocześnie zagłosował przeciwko wezwaniu do wyeliminowania emisji gazów cieplarnianych emitowanych przez transport do 2030 r. Sunak jest temu przeciwny.

Co ciekawe, Rishi Sunak jest zwolennikiem ograniczenia imigracji do Królestwa i szybkiego pozbywania się nielegalnych imigrantów, stąd nie uniknął zarzutów o bycie rasistą, z których musiał się tłumaczyć. Co ciekawe, po śmierci George'a Floyda apelował o tolerancję i... sam żalił się na swoje imigranckie dzieciństwo i rasizm, jakiego miał doświadczać w Wielkiej Brytanii.

Zestaw jego poglądów de facto nie różni się niczym od kierunku obranego przez mainstreamowych europejskich liderów, a ci chcą coraz wyższych podatków, surowych restrykcji społecznych na wypadek pandemii i mnóstwa ekologii. Stąd jak najbardziej zasadne wydaje się stwierdzenie, że Sunak na stanowisku premiera to bez wątpienia przełom światopoglądowy, ale na pewno nie polityczny.

MACIEJ CHROŚCIELEWSKI

m.chroscielewski@gazetaolsztynska.pl

Pierwszym zagranicznym przywódcą, z którym rozmawiał nowy premier, był prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski. Rishi Sunak zapewnił

go, że brytyjskie wsparcie jest niezachwiane. — Premier powiedział, że wsparcie Wielkiej Brytanii dla Ukrainy pod jego przywództwem będzie tak samo mocne jak zawsze, a prezydent Zełenski może liczyć na to, że jego rząd będzie trwał solidarności. Obaj przywódcy zgodzili się co do potrzeby dalszego wywierania presji na barbarzyński reżim Putina poprzez ciągłe sankcje ekonomiczne — czytamy w oficjalnym komunikacie. (PAP)

— To największy przywilej mojego życia, móc służyć partii, którą kocham i odplacić krajowi, któremu tak wiele zawdzięczam... Wielka Brytania jest wspaniałym krajem, ale nie ma wątpliwości, że stoimy w obliczu głębokiego wyzwania gospodarczego. Potrzebujemy teraz stabilności i jednności, i uczynię moim najwyższym priorytetem zjednoczenie partii i kraju, bo to jest jedyny sposób na przezwycięzenie wyzwań, w obliczu których stoimy — powiedział Rishi Sunak w swoim pierwszym publicznym wystąpieniu po tym, jak został liderem konserwatystów. (PAP)

Ten tekst jest kolejnym

z cyklu: „O nich się mówi”.

Wcześniej ukazały się:

Kaszipirowski: ręce, które (ka)leczą?; **Alta Pugaczowa:** Primadonna w totalitarnym świecie; **Recep Erdogan:** Lew wyciąga łapy wedle długości kołdry; **Giorgia Meloni:** Jestem Giorgia, jestem kobietą, jestem matką, jestem chrześcijanką!; **Witalij Kliczko:** Doktor Żelazna Pięść; **Ulf Kristersson:** Szwecja schładza multi-kulti; **Liz Truss:** Czy dorówna ikonie?; **Aleksandr Dugin:** Fanatyk, który zawładnął Putinem; **Warren Buffett:** Długowieczny fan coca-coli; **Jeff Bezos:** Miliarder od książek; **Sanny Marin:** Kamień milowy czy kamień u szyi?; **Michail Gorbaczow:** Miły uśmiech i zęby ze stali; **Donald Trump:** Biznesmen w Białym Domu; Dmitrij Muratow: Sprawiedliwy w Sodomie; **Boris Johnson:** Śmieszny, błyskotliwy i skuteczny; **Olaf Scholz:** Naiwny jak Niemiec?; **Franciszek:** Papież Franciszek; **Emmanuel Macron:** Na szczyt i powrotem?; **Kamala Harris:** Niszczycielska szklanych sufity; **Elon Musk:** Wszystko jest możliwe?; **Joe Biden:** Nadzieja wolnego świata; **Bill Gates:** Zbawca ludzkości?

REKLAMA

SKUP BYDŁA EKSPORTOWEGO

byki, jałowki (100-350 kg)
oraz bydło rzeźne



- Konkurencyjne ceny
- Płatność od ręki
- Odbiór bezpośrednio z gospodarstwa
- Własny transport

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY!

Tel. kontaktowy **504894800**

STĘPNIAK S.C.

Małe Radowiska 9a, 87-200 Wąbrzeźno

Licz z „Moim licznikiem” i oszczędzaj

W czasie kiedy ceny energii na całym świecie idą w górę, wszyscy poszukują jak najlepszych sposobów na oszczędzanie. Jeżeli mieszkasz w Polsce i jesteś klientem Energi-Operatora, z dużym prawdopodobieństwem możesz w tej kwestii liczyć na aplikację „Mój licznik”, która umożliwia szczegółowe monitorowanie zużycia prądu.

W sieci Energi-Operatora jest już zamontowanych blisko 1,9 miliona liczników zdalnego odczytu. Ich liczba stale rośnie. W najbliższych latach tego typu pomiarem objęci zostaną wszyscy odbiorcy, którym prąd dostarcza Energi-Operator. Inteligentne liczniki, pozwalające na uzyskiwanie bieżących danych pomiarowych są nieocenioną pomocą dla energetyków, m.in. w bilansowaniu systemu elektroenergetycznego opartego w coraz większym stopniu na odnawialnych źródłach energii. Mogą też być znaczącym wsparciem dla klientów poszukujących sposobów na oszczędności. Energi-Operator udostępnia dane pomiarowe odbiorcom posiadającym tego typu urządzenia za pomocą aplikacji „Mój licznik”. Jeżeli jesteś jednym z tych, u których zamontowano już licznik zdalny, na pewno warto z niej skorzystać.

Dane o zużyciu okonkretnej godzinie

Zastanawiasz się, ile energii elektrycznej zużyłeś wczoraj o godzinie 16, podczas gotowania obiadu? Nie ma nic prost-



Rys.1. Miesięczny wykres zużycia energii elektrycznej

szego niż zalogowanie się do „Mojego licznika” i sprawdzenie. Przygotowana przez Energi-Operatora aplikacja pozwala odbiorcy obserwować zużycie energii z dokładnością co do godziny, w przedziałach dziennym, tygodniowym, miesięcznym i rocznym, z podziałem na strefę 1 i 2 (dzienną i nocną). Po wybraniu odpowiedniego przedziału czasowego, np. roku, w łatwy sposób pozwala dowiedzieć się, w którym dniu zużycie było największe, a w którym najmniejsze. Udostępnia również informacje o całkowitym zużyciu energii dla wskazanego okresu, a także średnie zużycie w wybranym przedziale czasowym. Odbiorca może również zobaczyć, jak jego zużycie wygląda na tle podobnego gospodarstwa domowego. Dostępne w aplikacji dane można pobrać do pliku arkusza kalkulacyjnego, aby poddać je jeszcze dokładniejszej analizie.

Rządowa tarcza energetyczna – sprawdź czy powinieneś złożyć oświadczenie

- odbiorcy uprawnieni do limitu zużycia energii elektrycznej wynoszącego maksymalnie 2000 kWh rocznie nabywają uprawnienie z mocy ustawy, więc nie ma konieczności składania dodatkowych oświadczeń;
- odbiorcy uprawnieni do wyższych limitów zużycia energii elektrycznej, wynoszących 2600 kWh lub 3000 kWh rocznie, powinni złożyć niezwłocznie, jednak nie później niż do dnia 30 czerwca 2023 roku do OSD (Energi-Operator) pisemne oświadczenie.

Więcej na stronie Energi-Operatora:

<https://energa-operator.pl/aktualnosci/773045/rzadowa-tarcza-energetyczna>

Coś też dla prosumenta

Podobne funkcjonalności Mojego Licznika dostępne są również dla prosumentów np. z przydomowych mikroinstalacji, którzy mogą sprawdzić, ile energii wprowadzili do sieci w wybranych okresach. Portal pozwala na porównanie ilości wygenerowanej energii z tą, która wyprowadzona została do sieci, po podaniu odpowiednich danych przez prosumenta. Trwają prace nad nowymi funkcjonalnościami – w ramach których udostępniony zostanie m.in. bilans w łatwy sposób pozwalający na porównanie tego, ile energii zostało wprowadzonej, a ile pobranej z sieci.

Taryfa dobrana do potrzeb

Finanse to jeden z tych obszarów, w których decyzje lepiej sprawdzić za pomocą symulacji. „Mój licznik”, po wpisa-



Rys. 2 Symulacja miesięcznych kosztów energii dla taryfy G11 (jednostrefowa)

niu cen za kWh wybranego przez nas sprzedawcy energii elektrycznej, pozwala przeprowadzić analizę jej kosztów, dla określonego przedziału czasowego we wskazanej taryfie. Dzięki temu nie musimy zastanawiać się, która taryfa, przy naszym sposobie korzystania z prądu, pozwoliłaby nam zaoszczędzić, a która wręcz przeciwnie. Korzystając z aplikacji warto jednak przemyśleć, jak moglibyśmy zmienić nasze nawyki, tak aby płacić mniej. Energia elektryczna może być tańsza w określonych godzinach nie bez powodu



Rys.3. Symulacja miesięcznych kosztów energii dla taryfy G12 (dwustrefowa)

Blisko 100 tysięcy użytkowników

Z „Mojego Licznika” korzysta już blisko 100 tysięcy użytkowników. Logują się oni do aplikacji łącznie, średnio ponad 700 tysięcy razy w miesiącu. W ciągu ostatniego roku znacząco wzrosło zainteresowanie aplikacją – liczba kont zwiększyła się o ponad 40 tysięcy. Jeżeli posiadasz zdalny licznik, to także możesz z niej korzystać. Aplikacja dostępna jest pod adresem:

<https://energa-operator.pl/infrastruktura/liczniki-zdalnego-odczytu/ami>

Działa zarówno na komputerach, jak i smartfonach.

Jej funkcjonalności można przetestować także za pomocą konta demonstracyjnego.

– poza godzinami szczytu łatwiej jest operatorowi krajowego systemu elektroenergetycznego uzyskać odpowiednią rezerwę mocy i zapewnić stabilną pracę sieci. Zmiana sposobu korzystania z prądu połączona z wyborem właściwej taryfy może być zatem korzystna nie tylko dla naszego portfela, ale i bezpieczeństwa energetycznego Polski.

Dopełnij formalności i pilnuj limitów

Zgodnie z ustawą o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej cena energii elektrycznej dla gospodarstw domowych w celu ochrony konsumentów będzie w przyszłym roku zamrożona do określonego limitu zużycia. Standardowo limit wyniesie 2000 kWh na gospodarstwo domowe w skali roku. Dla szczególnych grup odbiorców przewidziano jednak większe limity – np. dla dużych rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny wyniesie on 3000 kWh. Dobrze więc zorientować się, w jakiej grupie jesteśmy, i dopełnić niezbędnych formalności, jeżeli jest to konieczne. Przyjęte progi odzwierciedlają w przybliżeniu średni pobór energii, w okresie rocznym, dla danej kategorii odbiorców. Pilnowanie poziomu zużycia prądu z pewnością ułatwi aplikacja „Mój Licznik” wyposażona również w funkcję alarmu, który można ustawić dla



Rys. 4. Dzienny wykres zużycia energii elektrycznej z alarmem zużycia ustawionym na 2400 kWh

wybranej ilości pobranej energii dla każdego z dostępnych przedziałów czasowych. Warto pamiętać, że wyższą cenę za prąd zapłacimy dopiero za każdą kWh ponad przyjęty w ustawie limit. Przy założeniu rozsądnego korzystania z energii elektrycznej nasz zsumowany rachunek za rok 2023 nie powinien więc w przypadku gospodarstw domowych znacząco odbiegać od tego z poprzedniego roku.



W dobrym kontakcie
z ENERGA-OPERATOR

www.energa-operator.pl

KONGRES PRZYSZŁOŚCI, CZYLI KUP

WŁAŚNIE ZA TO
CENIĘ NASZE
KONGRESY
PRZYSZŁOŚCI
NAJBARDZIEJ!
ZA IDEĘ
„BEZ GORSETU”,
KTÓRA
W PRĘDKIM
CZASIE STAŁA
SIĘ MARKĄ SAMĄ
W SOBIE. TO
WŁAŚNIE ONA
OTWORZYŁA
NAM, KOBIETOM
— DRZWI DO
ŚWIATA, DO
KTÓREGO CAŁE
WIEKI BRONIONO
NAM WSTĘPU!

Maria Czubaszek mawiała: „Kobiety. Boże jakie my jesteśmy... absolutnie fajne! Kobieta z niczego jest w stanie zrobić obiad i awanturę. Faceci to są tacy szczęściarze, że nas mają. Idzie facet szukać czapki, mówisz mu gdzie jest, wraca mówi, że nie ma. Idziesz z nim i jest. No magia.”

I coś w tym absolutnie jest! Pewnie dlatego już w trakcie przygotowań do II Kongresu Przyszłości rozszerzyliśmy całe wydarzenie o warsztaty tematyczne dla kobiet „Bez Gorsetu”. To w ich trakcie swoimi inspirującymi przemysleniami, ale i swoją kobiecością dzieliły się z nami takie nietuzinkowe kobiety, jak Henryka Bochniarz, Iwona Pavlović, Dorota Wellman, Grażyna Wolszczak, czy Ewa Kasprzyk. Były kobiety mediów, ale i kobiety sukcesu, z dużą skutecznością rozpychające się w świecie biznesu i stale udowadniające, że ich umiejętności niejednokrotnie przewyższają męskie talenty zarządcze i strategiczne planowanie.

Zresztą... My, kobiety bez gorsetów — nikomu i niczego nie musimy udowadniać!

Bo coraz pewniej radzimy sobie na rynku pracy i w biznesie. Ambitne, pracowite — doskonale adaptujemy

się do zmian. I z takim wachlarzem cech mężczyzn zostawiamy nierzadko w tyle. A kolejne Kongresy tylko to potwierdzały: Polki mają wielki apetyt na karierę i wiedzą, jak do niej dążyć.

Pochwała kobiecości

Jakim cechom kobiety zawdzięczają swoje sukcesy?

Rzetelne wykształcenie, pracowitość, odpowiedzialność, dobra samoorganizacja, empatia — to cechy, które kobiety zazwyczaj wnoszą do swoich organizacji i generalnie do środowiska, w którym funkcjonują. Badania pokazują, że osoby o takich cechach podejmują skuteczniejsze decyzje i są bardziej odporne na zawirowania dzisiejszego świata, co czyni instytucje, którymi kierują lepszymi miejscami do pracy. Mówiły o tym w czasie III Kongresu Przyszłości Beata Kapcewicz i Magdalena Wojtkowiak, które poprowadziły szkolenia zarówno z zakresu rozwoju zawodowego, jak i osobistego. Efekty widać w wielu badaniach i kolejnych raportach: siła kobiet w biznesie i na rynku pracy rośnie — ale nie tylko. Ta siła daje się coraz wyraźniej zauważyć przede wszystkim w swoim codziennym otoczeniu biznesowym. Kobiety są świetnie merytorycznie przygotowane do pracy. Często są nawet lepiej wykształcone niż mężczyźni, regularnie dbają o podnoszenie swoich kwalifikacji, potrafią bardzo elastycznie dostosować się do zmieniającej się rzeczywistości.

Walczymy ze stereotypami. Skutecznie!

Kongresy Przyszłości czasem zrywają z tradycją, a czasem — ze stereotypami! Bo, jak niejednokrotnie zdążyliśmy usłyszeć, mimo że prawo daje wszystkim równą pozycję na rynku pracy, a praktyka społeczna powoli odchodzi od podziałów na płęć w kontekście kompetencji i aktywności zawodowej — w wielu przypadkach kobiety nadal odczuwają dodatkowe bariery. Okazuje się, że utrwalone przez setki lat stereotypy w dalszym ciągu mają się



świetnie, a różnice w płacach kobiet i mężczyzn, pomimo konsekwentnej polityki Unii Europejskiej w celu ich wyrównywania, są widoczne — w zarządach spółek kobiet nadal jest zbyt mało. I chociaż polskie managerki coraz odważniej przebijają szklany sufit, to jest to proces powolny, w tej kwestii nadal jest wiele do zrobienia. A to właśnie kolejne Kongresy Przyszłości z jednej strony pokazują, jak wiele jest jeszcze do zrobienia, a z drugiej — są świetną platformą do wprowadzania wszelkich zmian i ulepszeń w życie. Już, natychmiast, skutecznie!

Bo kobieta ma siłę!

Tyle jest wspaniałych kobiet, o których warto pisać i mówić. Bo kobieta ma siłę! I potrafi inspirować. Dlaczego więc nie czerpać z tego garściami? Jak w wielu innych przypadkach, tak i po II Kongresie Przyszłości narodziła się idea cyklicznych spotkań pod znanym hasłem „Bez Gorsetu”. Gościem jednego z takich wydarzeń była Zofia Nieścior, coach i mentor rozwoju osobistego.

— Gdy rozmawiamy z kwiatami, rosną. Dlatego trzeba rozmawiać również z pieniędzmi. Zgotówką. Też urośnie. Bo każde miłe sło-

wo jest dobre. Nie mówmy jednak na pieniądze „forsa”, „kasa”, „hajs”. Bo pieniądze mają uczucia. Przechodzą przez mnóstwo rąk. Dlatego do nich trzeba podchodzić poważnie — podkreślała wtedy Zofia Nieścior. — Każda z nas chce mieć pieniądze. Jak to się dzieje, że jednak nie każda je ma? To nasz sposób myślenia sprawia, że jesteśmy albo bogate, albo biedne.

Na inne z takich spotkań do Olsztyna przyjechała też Violetta Michalak, ambasadorka klubu „Kobieta i pieniądze”. Pokazała, że nie tylko trzeba mieć pieniądze, ale też trzeba chcieć je mieć. Trzeba jednak to zaplanować, a nie żyć z dnia na dzień, „że jakoś się uda”. Pieniądze same z nieba nie spadają.

— Każdy z nas ma postanowienia noworoczne. Ustalamy sobie cele i nie zawsze je realizujemy. Ja jednak lubię, gdy kończy się stare, a zaczyna nowe. Wtedy mogę podsumować to, co udało mi się zrobić w poprzednim roku. Jednak, czy każda z nas myśli o takich sukcesach? — pytała Violetta Michalak. — Każda z nas jest orłem. Nie kurą, a orłem właśnie. Musi jednak uwierzyć w siebie, żeby zacząć działać. Tylko odważne kobiety idą

SOBIE TE BUTY!



dalej. Wtedy możemy dużo zrobić nie tylko w swoim życiu, ale i w finansach. Tu też trzeba postawić przed sobą realne cele.

Cel w życiu miała też Anna Hencka-Zyser, szefowa fundacji „Spa for Cancer”. Opowiadała i inspirowała, że życie można zmienić w każdej chwili. A inspiracji najlepiej szukać w ludziach.

— W moim życiu dzieje się wiele fascynujących historii. Spotykam pięknych ludzi na swojej drodze. I to oni nadają sens temu, co robię w życiu. W czasach, kiedy rządzą smartfony, potrzebujemy drugiego człowieka. Chcemy czuć się wspólnotą. Chcemy uczyć się czegoś nowego, ale od siebie. Kilka lat temu modliłam się, aby w moim życiu wydarzyło się coś, żebym mogła wyjechać z Olsztyna. Cały czas się przeprowadzam. Szukam bodźców i sensu. I ludzi, którzy mogą dać mi więcej niż ja im. Byłam w takim momencie, że myślałam: jeśli się coś nie wydarzy spektakularnego, wyprowadzam się. Ale pojechałam do Paryża na konferencję. Spotkałam tam kobiety,

które pokazały mi, że mogę zmienić świat na lepsze. Gdy wróciłam do domu, postanowiłam, że muszę to zrobić. I zrobiłam. Założyłam fundację.

Każde takie wydarzenie cieszyło się ogromnym zainteresowaniem. Przychodziło — i będą przychodzić! — dziesiątki kobiet chcących się zmienić.

— Czułam się na luzie, właśnie „bez gorsetu” — podkreślała po kolejnym takim treningu Marta Kostrzewa, uczestniczka. — I chcę, żeby takie samopoczucie towarzyszyło mi na co dzień.

— Nawet jeśli ma się wiedzę na jakiś temat, dobrze jest jeszcze raz ją sobie odświeżyć. Dzięki temu mamy energię, żeby działać — dodała Monika Salomanowicz, koleżanka pani Marty. — Często zapominamy o sobie. A na spotkaniu zdałam sobie sprawę, że warto 10 proc. wypłaty przeznaczyć na siebie. A że mam upatrzone buty, to je po prostu sobie kupię!

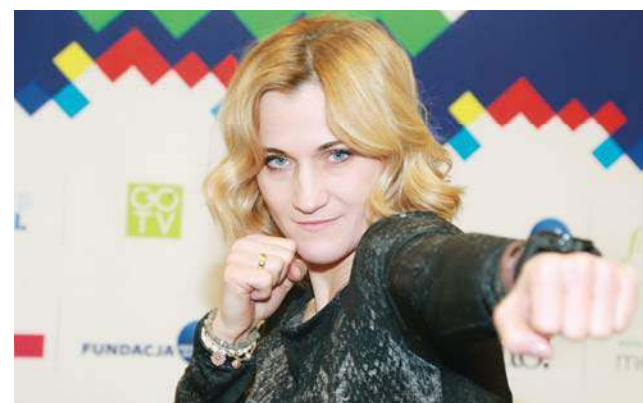
I miejmy nadzieję, że jak powiedziała — tak zrobiła!

**MAGDALENA MARIA BUKOWIECKA/
ADA ROMANOWSKA/
ZUZANNA LESZCZYŃSKA**



VI KONGRES PRZYSZŁOŚCI 24XI 2022

CZŁOWIEK | NATURA | TECHNOLOGIA



REKLAMA

PARTNER PLATYNOWY

Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna

PARTNERZY

PATRONI HONOROWI

PATRONI MEDIALNI

ORGANIZATORZY

TENISOWA PASJA W ROLNICZYM ŚWIECIE

W GOSPODARSTWIE ROLNYM MIĘDZY TERESZEWE M A LIPOWCEM TOCZY SIĘ NIESPIESZNE ŻYCIE. TAM PASJA DO TENISA ŁĄCZY SIĘ ZAMIŁOWANIEM DO WSI I NATURY. WŚRÓD PÓŁ I GOSPODARSKICH ZABUDOWAŃ MAREK RESZKA ZBUDOWAŁ KORT TENISOWY Z PRAWDZIWEGO ZDARZENIA. SVOIM HOBBY CHCE ZARAŻAĆ INNYCH.



ALINA LASKOWSKA
a.laskowska@
gazetaolsztynska.pl

Miłość do tenisa ziemnego, fascynacja tym sportem, była w panu Marku od zawsze. Treningi zaczął stosunkowo późno, ale za to dojrzałym podejściem i świadomością swoich predyspozycji. A tych — jak mówi — nie było za wiele, jednak determinacja i wsparcie trenerów pozwoliły mu na czerpanie pełnej radości z gry w tenisa. — Nigdy nie uważałem się za człowieka, który ma dryg tenisowy, sportowy. Ale lubiłem tenis, podobała mi się zawsze ta dyscyplina. Trenerzy pomagali mi rozpocząć moją tenisową przygodę. Dzięki

nim wiem wiele i mógłbym swoją wiedzę przekazać kolejnym osobom — mówi Marek Reszka.

POZA WIEDZĄ I PASJĄ W SERCU MAREK MA WŁASNY KORT TENISOWY. ZBUDOWAŁ GO W CZASIE PANDEMII, GDY NIE MOŻNA BYŁO KORZYSTAĆ Z OGÓLNODOSTĘPNYCH SPORTOWYCH OBIEKTÓW. MIMO PANDEMICZNYCH OGRANICZEŃ CHCIAŁ KONTYNUOWAĆ SWOJĄ SPORTOWĄ PRZYGODĘ.

Razem z synem, z którym także często rozgrywa tenisowe pojedynki, zbudowali jedyny w gminie Kurzętnik kort z ceglanej mączki. Ceglany miał pokrywający kort jest stosunkowo miękki, przez co poruszanie się po nim słabiej obciąża stawy, a upadki na kortach ziemnych bywają mniej bolesne.

Własnymi siłami

— Jest to kort stworzony naszymi własnymi siłami, nie robiła tego żadna firma. Oprócz koparki, która niwelowała ten teren, wszystko zrobiłem z synem, z bliskimi i moimi pracownikami.

KORT JEST OGRODZONY, MA WŁASNE OŚWIETLENIE I NAWIERZCHNIĘ WYJĄTKOWĄ — OPOWIADA MAREK. — STWORZYŁEM MIEJSCE, GDZIE MOGĘ POGRAĆ Z SYNEM, ALE TAKŻE Z INNYMI SYMPATYKAMI TENISA ZIEMNEGO, KTÓRYCH W OKOLICY NIESTETY NIE MA ZBYT WIELU.



Marek Reszka (w niebieskiej czapce) z uczestnikami wrześniowego turnieju, który zorganizował z żoną

Może to się zmienić, ponieważ Marek Reszka jest otwarty na powitanie nowych osób na swoim korcie. Jak sam podkreśla, nie zbudował kortu, aby na nim zarabiać. Chciałby dzielić się pasją, bo sam doświadcza radości z uprawiania tej dyscypliny sportowej. Każdy może przyjechać, spotkać się, porozmawiać i pograć.

Na korcie Marka odbyły się już dwa towarzyskie turnieje. Pierwszy w maju, drugi we wrześniu. Zgromadziły sympatyków tenisa z powiatu nowomiejskiego i brodnickiego. Znaleźli się także partnerzy, którzy ufundowali nagrody, dostrzegli potencjał miejsca i osób skupionych wokół tenisa ziemnego. Mimo światowego fenomenu Igi Świątek wokolicy Nowego Miasta jest to z pewnością sport dopiero do odkrycia.

— To jest bardzo trudny sport, trzeba się mocno

zaprzeć, aby robić postępy. Ja bardzo wiele razy przegrałem, ale prędo przodu, mimo że wiek mnie ogranicza. Robię wolne postępy, ale robię. Ten sport uczy pokory — mówi Marek i dodaje, że równie ważna jest integracja, dobra zabawa i poznawanie nowych osób. Nie ma nic piękniejszego, niż możliwość dzielenia się pasją z innymi. To dodaje skrzydeł.

Potrzeba sporo pracy

Pan Marek na korcie zostawia całe serce. Nie tylko podczas grania — na co dzień dba o niego i wciąż myśli, co by jeszcze ulepszyć, mimo że od tenisistów zbiera same pozytywne opinie o swoim obiekcie. Kort po każdym spotkaniu wymaga odpowiedniej konserwacji. Na ceglanej mączce podczas gry tworzą się nierówności, wymagające użycia walca lub specjalnej szczotki do wyrównania kortu. Warstwa nawierzchni powinna być przede wszystkim dobrze ubita, gdyż przy mocniejszym wietrze ceglany pył może zostać rozwiany po korcie i zasłonić linie lub nawet dostać się do oczu zawodnika. Zatem jest co robić.

W rodzinnej atmosferze

Na tenisowym korcie Marka Reszki panuje rodzinna atmosfera. Organizowanie turniejów Markowi wychodzi świetnie. Może liczyć na swoją żonę, która często jest zawodniczką



Państwo Reszka od lat zajmują się hodowlą trzody chlewnej w cyklu zamkniętym. Obecnie utrzymują 70 loch. Pracy jest wiele, a kłopotów z tym związanych jeszcze więcej. Opłacalność hodowli spada...

własnymi wyrobami z gospodarstwa, w którym na co dzień oboje pracują. Takich nagród nawet na Wimbledonie mogą pozazdrościć.

Państwo Reszka swoją otwartością i gościnnością tworzą cudowne, sielskie miejsce i mają ambitne plany na przyszłość.

— OBOK KORTU PLANUJĘ POSTAWIĆ DOMEK CAŁOROCZNY Z BASENEM, JACUZZI I BANIĄ. TO WSZYSTKO BĘDZIE ŚWIETNĄ OFERTĄ DLA OSÓB SZUKAJĄCYCH CISZY, CHCĄCYCH AKTYWNIIE SPĘDZIĆ CZAS I POGRAĆ W TENISA — MÓWI MAREK.

— Taka trochę agroturystryka z kortem tenisowym w roli głównej.

Z dala od zgiełku miasta, w gospodarstwie rolnym państwa Reszka, z widokiem na zachodzące słońce, toczy się niespieszne życie, gdzie tenisowa pasja łączy się z miłością do wsi i natury, otwiera się na nowe i zaprasza wszystkich, którzy pragną doświadczyć tej niezwyklej atmosfery.

Gazeta Olsztynska zawsze pod ręką. Zaprenumeruj e-wydanie: kupgazete.pl



Kort tenisowy Marka Reszki

tv

dodatek

TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY



Czas zemsty

niedziela
TVP2 20:00

28 października – 3 listopada 2022

Poniedziałek



21:55
TVP2

Moje córki krowy

komediodramat, Polska, 2015

Marta odniosła sukces zawodowy - jest gwiazdą. Sława i pieniądze nie idą jednak w jej przypadku w parze ze szczęściem rodzinnym. Samotnie wychowała dorosłą już córkę. Kariera sprawiła, że dawno zerwała kontakty z rodziną i nie zabiegała o nie. Zawsze stara się liczyć na siebie. W przeciwieństwie do swojej zaradnej siostry nauczycielka Kasia jest wrażliwa i zdarza jej się tracić kontrolę nad swoimi emocjami. Los nie był dla niej łaskawy. Jej relacje z mężem, który bez powodzenia poszukuje pracy i żyje na utrzymaniu żony, odbiegają od wizji idealnego małżeństwa.

Piątek



21:35
TVN

Mumia

film przygodowy, USA, 2017

Ahmanet, córka faraona Menephthe, przez wiele lat była jedyną pretendentką do tronu i szköwała się do przejścia władzy. Gdy na świat przyszedł jej młodszy brat, straciła szanse na sukcesję. Bezwzględna dziewczyna zawiera pakt z Setem. Zostaje złapana przez kapłanów, ale wcześniej zabija bliskich. Słudzy ojca, aby surowo ukarać morderczynię, mumifikują i grzebią ją żywcem, skazując tym samym na potępienie. Czasę współczesne. Komandos marynarki wojennej Nick Morton, w towarzystwie przyjaciela Chrisa Vailema, poszukuje w Iraku grupy terrorystów.

Wtorek



22:05
POLSAT

Kamienie na Szaniec

dramat wojenny, Polska, 2014

Maciej Aleksy Dawidowski „Alek”, Tadeusz Zawadzki „Zośka” i Jan Bytnar „Rudy” to absolwenci warszawskiego liceum działający w harcerstwie. Pochodzą z domów, w których żywe są patriotyczne tradycje. Ich plany na przyszłość burzy wybuch wojny, który stawia ich przed dramatycznymi wyborami. Zośka pragnie, by harcerze włączyli się do walki zbrojnej. Rudy uważa, że powinni unikać bezpośredniej konfrontacji z okupantem. Obaj aktywnie uczestniczą w akcjach małego sabotażu, wykazując się pomysłowością i brawurą.

Sobota



21:00
POLSAT

Noc w muzeum. Tajemnica grobowca

film przygodowy, Wielka Brytania, USA, 2014

Larry Daley podczas nocnej zmiany pilnuje nowej wystawy w nowojorskim Muzeum Historii Naturalnej. Odkrywa, że starożytna tablica, która sprawia, że po zachodzie słońca eksponaty ożywają, zaczyna tracić swoje magiczne właściwości. Nie zamierza dopuścić do tego, by jego przyjaciele na zawsze zastygli w martwych pozach. Były stróż Cecil zdradza mu kilka ważnych faktów dotyczących magicznego przedmiotu. Trop w tej sprawie kierują Larry'ego za ocean - do Londynu. Przekonuje on kuratora wystawy, by udzielił mu zgody na podróż...

Środa



00:15
TVP1

Zabójstwo nad jeziorem

thriller, USA, 2019

Grupa młodych ludzi bawi się świetnie na przyjęciu. Katie nadużywa alkoholu, a jej matka dzwoni do niej, by natychmiast wrócić do domu. Dziewczyna opuszcza towarzystwo ze swoim chłopakiem i jego przyjacielem. Samochód prowadzi również podпиты Rick. Chwila nieuwagi i powoduje groźny wypadek. Przerażeni uciekają z miejsca zdarzenia, nie udzielając pomocy poszkodowanej kobiecie i jej rodzinie. Ofiara dostrzega jednak neklejkę na zderzaku odjeżdżającego samochodu. Po latach Katie i brat Luke wybierają się do domku nad jeziorem.

Niedziela



22:40
TVN

Rafa

thriller, Australia, 2010

Kate (Zoe Naylor) wraz z bratem Mattem (Gyton Grantley) i jego dziewczyną Suzie (Adrienne Pickering) przybywa na północne wybrzeże Australii, by z bliska podziwiać Wielką Rafę Koralową. Tam wita ich były chłopak Kate, Luke (Damian Walshe-Howling), który zajmuje się dostarczaniem jachtów w miejsce wskazane przez właścicieli. Cała czwórka wyrusza w kilkudniowy rejs połączony z nurkowaniem w błękitnych wodach oceanu. Towarzyszy im doświadczony żeglarz, Warren (Kieran Darcy-Smith). Wkrótce beztroška wakacyjna przygoda przeradza się w koszmar.

Czwartek



22:45
TVN

Tylko mnie kochaj

komedie romantyczna, Polska, 2006

Architekt Michał może pozwolić sobie na życie w luksusie. Jest współwłaścicielem dobrze prosperującej firmy, ma eleganckie mieszkanie i jeździ drogim autem. By urozmaicić monotonną codzienność, romansuje ze swoją współniczką Agatą, oboje jednak nie traktują poważnie tego związku. Pewnego dnia ich studio dostaje intratne zlecenie na zabudowę terenu wokół hotelu w Sopocie. Wówczas w firmie jawia się uroczą Julia, specjalizująca się w architekturze zieleni, która ma im pomóc w realizacji projektu. Dziewczyna podoba się Michałowi.

piątek28 października							
TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVP Kultura	TV Puls	TVN 7	TV 4
04:50 Klan - telenowela 05:15 Przysięga - serial obyczajowy 06:05 Serial fabularny 07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze 07:30 Agape - magazyn 08:00 Wiadomości 08:10 Pogoda poranna 08:15 Kwadrans polityczny 08:40 Ranczo - serial 09:40 Komisarz Alex - serial kryminalny 10:35 Ojciec Mateusz - serial kryminalny 11:25 Kasta - serial 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda - magazyn 12:35 Magazyn Rolniczy 12:50 Natura w Jedynce 2017 14:00 Serial fabularny 15:00 Wiadomości 15:15 Alarm! - magazyn	05:00 Na sygnale - serial fabularyzowany 05:30 M jak miłość - serial 06:20 Anna Dymna - spotkajmy się 06:55 Rodzinka.pl - serial komedijny 07:30 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:45 Pytanie na śniadanie 11:15 Zacznij od zdrowia 11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Zranione ptaki - serial obyczajowy 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:10 Wydział kryminalny Kitzbühel - serial 15:55 Przepis dnia 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Zakazany owoc 18:00 Panorama	05:50 Uwaga! - magazyn 06:10 Ukryta prawda 07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:40 Doradca smaku 11:50 Ukryta prawda - program obyczajowy 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja - magazyn prod. Polska 13:40 Trudne sprawy 14:40 Dłaczego ja? 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja - magazyn prod. Polska 16:30 Na ratunek 112 17:00 Gliniarze 18:00 Pierwsza miłość 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość wydarzeń 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:05 Twoja Twarz Brzmi Znamo	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Małanowski i Partnerzy 09:40 Sekrety rodziny 10:40 Dłaczego ja? 11:40 Gliniarze 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja - magazyn prod. Polska 13:40 Trudne sprawy 14:40 Dłaczego ja? 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja - magazyn prod. Polska 16:30 Na ratunek 112 17:00 Gliniarze 18:00 Pierwsza miłość 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość wydarzeń 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:05 Twoja Twarz Brzmi Znamo	07:00 Muzyczne poranki 07:20 Informacje kulturalne 07:50 Co dalej? - program publicystyczny 08:25 Kronos - magazyn kulturalno-społeczny 09:10 Przygoda na Mariensztacie - komedia, prod. Polska, 1953, reż. Tadeusz Buczkowski, wyk. Lidia Korsakówna, Tadeusz Schmidt, Adam Mikołajewski, Wanda Bojarska, Tadeusz Kondrat, Antonina Górecka 11:00 Emma - serial 12:05 Rock Camp: The Movie 13:50 Quo vadis? - serial 16:20 Człowiek na torze - dramat psychologiczny 17:55 Res Poloniae 18:30 Informacje kulturalne - informator kulturalny 18:55 Reżyserzy 20:00 Wieczór kinomana - Wstęp do filmu - Parasite	06:00 Kobra - oddział specjalny 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 10:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 11:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 12:00 Zaklinaczka duchów 13:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 14:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 15:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 16:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 20:00 Mocna przeszłość 21:55 Robocop	05:15 Szkoła - obyczajowy 06:15 Papiery na szczęście - serial, Polska 06:45 Hotel Paradise - program rozrywkowy 07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:50 Opowieści małżeńskie 11:55 Zagadki losu - program obyczajowy 12:55 Szpital - program obyczajowy 13:55 Sąd rodzinny - program sądowy 14:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska - program sądowy 15:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:55 Opowieści małżeńskie 17:55 Detektywi - program kryminalny 19:00 Ten moment 19:30 Perfect Picture - program rozrywkowy	06:00 Strażnik Teksasu 08:00 Nasz nowy dom 09:00 Pierwsza miłość 09:50 Pierscionek z rubinem 10:55 Kochane pieniądze 11:55 Sędzia Judy 14:55 STOP Drogówka 16:00 Policjantki i Policjanci 17:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci 20:00 Gwiazdy Kabaretu 22:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 00:00 Twister - USA, 1996, reż. Jan de Bont, wyk. Hunt He-len, Paxton Bill, McDermott Dylan Film katastroficzny. Mistrzowsko stopniując napięcie, późniejszy reżyser Speed, Jan de Bont próbuje z maksimum realizmu po-kazać prace meteorologów, kierujących akcją ratowniczą podczas potwornego tornada równającego z ziemią stan Kansas. 02:25 Disco Polo Life 03:25 Top 10
TELETURNIJ	TELETURNIJ	FILM PRZYGODOWY	FILM S-F	FILM FABULARNY	FILM AKCJI	PROGRAM ROZRYWKOWY	TV Trwam
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 16:05 Przysięga - serial obyczajowy 17:00 Teleexpress 17:15 Jaka to melodia? 17:55 Klan - telenowela 18:20 Kasta - serial 18:55 Jeden z dziesięciu 19:30 Wiadomości 20:10 Alarm! - magazyn 20:35 Ojciec Mateusz - serial kryminalny 21:25 Kulisy serialu Na sygnale - felieton 21:40 Na sygnale - serial fabularyzowany 22:15 Godziny strachu - film fabularny 24:00 Broń - film fabularny 01:35 S. W. A. T. - Jednostka specjalna - serial	18:20 Va Banque - teleturniej 18:45 Zranione ptaki - serial obyczajowy 19:30 Barwy szczęścia - serial obyczajowy 20:00 Przepis dnia 20:10 Barwy szczęścia - serial obyczajowy 20:40 Tak to leciało! - teleturniej muzyczny 21:40 Kabaret. Super Show Dwójki - program kabaretowy 22:50 Hity wszech czasów - magazyn muzyczny 23:55 Kino relaks - W blasku nocy - film obyczajowy 01:40 Falszeryz - film fabularny 03:25 Ona to on - komedia, prod. USA, 200 05:10 Zakończenie	21:35 Mumia - film przygodowy, USA, Japonia, Chiny, 2017, reż. Alex Kurtzman, wyk. Tom Cruise, Russell Crowe, Annabelle Wallis 23:45 Nienarodzony - film horror, USA, 2009, reż. David S. Goyer, wyk. Odette Yustman, Gary Oldman, Cam Gigandet, Meagan Good, Jane Alexander, Idris Elba, Carla Gugino 01:40 Kuba Wiewiórdzki 02:45 Uwaga! - magazyn 03:05 Noc magii 04:30 Zamieszkać na plaży 05:00 Recepta na stary dom 05:25 Raj za pół ceny - program lifestyleowy	22:05 Czarna pantera T'Challa po śmierci ojca wraca do rodzinnego kraju, by objąć tron. Wkrótce Wakanda zostaje napadnięta przez dawne-gro wroga. 01:00 Ghostbusters - gromy duchów Erin Gilbert i Abby Yates są autorkami książki o duchach. Jednak ich praca zostaje wysmiana przez naukowców. Ale nadchodzi czas rewanzu - kiedy duchy opanowują Manhattan, Abby i Erin oraz ich przyjaciółki - Jillian i Patty wkrczają do akcji... 03:35 Świat według Kiepskich	20:05 Wieczór kinomana - Parasite - film fabularny, prod. Korea Połudn., 2019, reż. Bong Joon - Ho, wyk. Song Kang - Ho, Lee Sun - Kyun, Jo Ye - Jeong 22:25 Zaginione - odnalezione - cykl dokumentalny 22:55 Women make film - Kobiety za kamerą - cykl dokumentalny 00:10 Gomorra - serial 01:15 Teraz animacje! - W pobliżu krąży tygrys - film animowany, prod. Ukraina, 2021, reż. Anastasia Filileieva 01:25 Teraz animacje! - Week- endy - film animowany 01:55 Stalker - film science fiction, prod. Niemcy, ZSRR, 1979	00:10 Turniej Małe miasteczko staje się po siedem lat areną turnieju, w którym udział biorą najlepsi zawodowi zabójcy. 02:10 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy prod. Polska 03:10 Lombard. Życie powtórki: Menu na miarę - program kulinarny 04:00 Menu na miarę - program kulinarny 04:35 Z archiwum policji - serial doku- mentalny 05:00 Dyżur - serial dokumentalny prod. Polska	20:35 Hotel Paradise - program rozrywkowy 21:35 Holiday - film komedia, USA, 2006, reż. Nancy Meyers, wyk. Cameron Diaz, Kate Winslet, Jude Law, Jack Black, Eli Wallach, Edward Burns 00:20 Władca pierścieni: Dwie wieże - film przygodowy, Nowa Zelandia, USA, Niemcy, 2002, reż. Peter Jackson, wyk. Elijah Wood, Ian McKellen, Viggo Mortensen, Liv Tyler, Sean Astin, John Rhys-Davies, Bernard Hill, Christopher Lee, Billy Boyd, Dominic Monaghan 04:00 Noc magii - program ezoteryczny	12:00 Anioł Pański 12:03 In-formacje dnia 12:20 Ziemia obiecana 13:05 10 obrazów z życia Prymasa 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 100 cudownych miejsc na świecie 14:30 Zrozumieć Antycypilizację 14:55 Słowo życia 15:00 Modlitwa w Go-dzinie Miłosierdzia Koronką do Bożego Miłosierdzia 15:20 Mocni w Wierze 15:50 Ma się rozumieć 16:00 In-formacje dnia 16:10 Siódmy Sakrament 16:40 Prosto o gospodarce 17:00 Młodzi z Pasją 17:25 Zrozumieć wartość życia 17:30 Geopo-lityka 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Westerplatte Młodych 19:00 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu 19:30 Król Chwały 19:45 Modlitwa 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczy-zna 21:00 Apel Jasnogórski
dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY							

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVP Kultura	TV Puls	TVN 7	TV 4
05:05 Mister Twister - serial fabularny 06:00 Magazyn Ekspresu Reporterów 07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze 07:40 Rok w ogrodzie 08:05 Rok w ogrodzie Extra 08:20 Wojsko - polskie.pl 08:45 Pelnosprawni - magazyn dla niepełnosprawnych 09:20 Fascynujący świat - Madame Tussauds: ekspozycja z wosku - film dokumentalny 10:25 Sprawa dla reportera 11:30 Noce i dnie - serial 12:35 Gwiazdy w południe - Zaproszenie dla rewolwerowca - western, prod. USA, 1964, reż. Richard Wilson 14:10 Z pamięci - felieton 14:25 Okrasa łamie przepisy	05:15 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy 07:00 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial 07:55 Pytanie na śniadanie 12:15 Rodzinny ekspres - magazyn 12:55 Tak to leciało! - teletur-niej muzyczny 14:00 Familiada - teletur-niej 14:35 Koło fortuny - teletur-niej 15:15 Szansa na sukces. Opole 2023 - widowisko muzyczne 16:20 Na dobre i na złe - serial 17:20 Smaki świata - magazyn 17:50 Słowo na niedzielę 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teletur-niej 18:45 Postaw na milion - teletur-niej 19:35 Lajk! 20:00 The Voice of Poland 01:45 Kabaret. Super Show Dwójki	05:55 Uwaga! - magazyn 06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy 07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-roz-rywkowy 08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:30 Na Wspólnej - serial, Polska 13:30 MasterChef 15:10 Top Model 16:50 Ślub od pierwszego wejrzenia 17:55 Kuchenne rewolucje - program kulinarny 19:00 Fakty 19:25 Sport 19:35 Pogoda 19:45 Uwaga! - magazyn 20:00 Mam talent	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:20 Ciężkie świnki do... wilkołaka 08:30 Siedmiu krasnoludków ratuje Śpiącą Królową 10:10 Ewa gotuje 10:40 Nasz Nowy Dom 11:40 Bogaty Dom - Biedny Dom 12:45 Górale 13:45 Drwale i inne opowieści Bieszczadu 14:40 Rolnicy. Podlasie - program rozrywkowy 15:45 Wieżenie 17:45 Chłopaki do wzięcia - program rozrywkowy 18:50 Wydarzenia 19:15 Przejdź i Premierzy 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:00 Doda. 12 kroków do miłości	06:45 Muzyka lekka, łatwa i przyjemna - program rozrywkowy 07:55 Informacje kulturalne 08:20 Wydarzenie aktualne 08:45 Tamte lata, tamte dni 09:25 Wielki Buster - film dokumentalny 11:10 Serialowa nostalgia - Barbara i Jan - serial 11:45 Barbara i Jan - serial 12:25 Galimatias czyli Kogel - Mogel II - komedia, prod. Polska, 1989, reż. Roman Zaluski 14:15 Dzika Muzyka - Kapela Byrtków - Muzyka spod Żywca 14:55 Actus Humanus Nativitas - Farinelli - koncert 16:00 Retro kino - Mój wujaszek - komedia 18:10 Do dzieła - magazyn 18:35 Legenda Rocka 19:30 Informacje kulturalne	06:00 Napisana: Morderstwo 07:00 Taki jest świat - program informacyjny 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy Prowadzenie lombardu to zajęcie ciekawe, momentami ekscytujące. Bohaterami serialu są: właściciel Kazimierz Barski, jego rodzina, pracownicy oraz klienci, którzy pojawiają się w lombardzie z powodu różnych życiowych zawirowań. Są to zarówno osoby starsze, potrzebujące środków do życia, jak i młode, które zastawiają na kilka dni laptop czy telefon. Do lombardu równie chętnie zaglądają zwariowani poszukiwacze okazji, złodzieje czy nawet policjanci.	05:05 Szkola - obyczajowy 06:05 Wiza na miłość 07:00 Wyluzuj, Scooby Doo! - serial animowany, USA 07:30 Lego przygoda II - film komedia, Dania, Norwegia, Australia, USA, 2019, reż. Mike Mitchell, wyk. Chris Pratt, Elizabeth Banks, Will Arnett, Tiffany Haddish, Will Ferrell, Channing Tatum 09:40 Ukryta prawda - program obyczajowy 13:40 Zagadki losu 14:40 Opowieści małżeńskie 15:40 Mickey Niebieskie Oko - film komedia, Wielka Brytania, USA, 1999, reż. Kelly Makin, wyk. Hugh Grant, James Caan 17:50 Jak wytresować smoka II - film przygodowy, USA, 2014, reż. Dean DeBlois, wyk. Jay Baruchel, Cate Blanchett, Gerard Butler	06:00 Jaś Fasola 06:30 Galileo 10:45 Zakazane królestwo 12:55 Agenci. Biuro Detektywistyczne 14:55 STOP Drogówka 17:00 Policjantki i Policjanci 22:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 00:05 Bad Ass 3 - USA, 2014, reż. Craig Moss, wyk. Amos John, Colby Arps, Danny Glover, Loni Love, Trejo Danny Trzeci film Craiga Mossa o lokalnym bohaterze, który razem ze swoim przyjacielem nie potrzebuje policji, by zadbać o swoje sprawy i skutecznie wymierzyć sprawiedliwość. Tym razem Frank Vega i Bernie Pope próbują odnaleźć w Luizjanie porwanego przyjaciela. 01:55 Śmierć na 1000 sposobów 02:20 Disco Polo Life 03:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Teleszkupy TV Okazje
SERIAL KRYMINALNY 14:55 Komisarz Alex - serial kryminalny 15:55 Rolnik szuka żony 17:00 Telexpress 17:20 Pogoda 17:30 Jaka to melodia? 18:30 Ojciec Mateusz - serial 19:30 Wiadomości 20:10 Alarm! - magazyn 20:35 Komisarz Alex - serial kryminalny 21:35 Hit na sobotę - Mroczne wody - dramat, prod. USA 23:50 Władza - Gala 01:45 Jaka to melodia? 03:45 Wyjście awaryjne - komedia, prod. Polska, 1982, reż. Roman Zaluski 05:20 Z pamięci - felieton 05:25 Zakończenie dnia	FILM OBYCZAJOWY 02:50 W blasku nocy - film obyczajowy, prod. USA, 2018, reż. Scott Speer, wyk. Bella Thorne, Patrick Schwarzenegger, Rob Riggle 04:30 Profesor na drodze - film TVP, prod. Polska, 1973, reż. Zbigniew Chmielewski, wyk. Józef Nalberczak, Jolanta Bohdal, Jerzy Braszka, Zbigniew Józefowicz, Andrzej Jurczak, Zygmunt Malawski, Józef Nowak, Leonard Pietraszak, Bogusław Sochnacki, Henryk Staszewski 05:35 Zakończenie	FILM OBYCZAJOWY 22:15 Banksterzy - film obyczajowy, Polska, 2020, reż. Marcin Ziębiński, wyk. Antoni Królikowski, Magdalena Lamparska, Katarzyna Zawadzka, Tomasz Karolak, JanFrycz, Rafał Zawierucha, Małgorzata Kozuchowska, Marcin Bosak 00:25 Beowulf - film przygodowy, USA, 2007, reż. Robert Zemeckis, wyk. Ray Winstone, Anthony Hopkins, John Malkovich, Robin Wright Penn, Brendan Gleeson, Crispin Glover, Alison Lohman, Angelina Jolie 02:55 Na granicy światów - serial 03:55 Noc magii	FILM PRZYGODOWY 21:00 Noc w muzeum. Tajemnica grobowca - Larry orientuje się, że jego przyjaciele, czyli eksponaty nowojorskiego Muzeum Historii Naturalnej, dziwnie się zachowują. Postanawia odkryć, co jest tego przyczyną. Okazuje się, że tablica, dzięki której eksponaty ożywają, niszczy i można ją uratować tylko w British Museum. Larry, razem z synem Nickiem wyruszają do Londynu, by rozwikłać tajemnicę tablicy... 23:10 World Trade Center 02:00 Czarna pantera 04:40 Disco Gramy 05:25 Teleszkupy TV Okazje	DRAMAT 20:00 Bilet do kina - Czwarta władza - dramat, prod. USA, 2017, reż. Steven Spielberg, wyk. Meryl Streep, Tom Hanks, Sarah Paulson 22:05 Kabaret Starszych Panów - widowisko 23:25 Seans kultowy - Kika - komedia, prod. Francja, Hiszpania, 1993, reż. Pedro Almodóvar, wyk. Verónica Forqué, Peter Coyote, Álex Casanovas, Rossy de Palma 01:30 Wieżór kinomana - Parasite - film fabularny, prod. Korea Połudn., 2019, reż. Bong Joon - Ho, wyk. Song Kang - Ho, Lee Sun - Kyun, Jo Yeo - Jeong 02:50 Informacje kulturalne 04:20 Wiśniak - dokumentalny	FILM AKCJI 20:00 Mocne sobotnie kino: Champion 4: Walka o honor - film akcji 21:50 Niezniszczalni 3 - film akcji 00:25 Infiltrator 02:30 Zobacz to! Blok powtórkowy: Biesiada na cztery pory roku 03:00 Menu na miarę - program kulinarny 03:55 Biesiada na cztery pory roku 04:40 Taki jest świat - program informacyjny 05:20 Menu na miarę - program kulinarny 06:00 Dyżur - serial dokumentalny	FILM PRZYGODOWY 20:00 Władca pierścieni: Powrót króla - film przygodowy, Nowa Zelandia, USA, Niemcy, 2003, reż. Peter Jackson, wyk. Elijah Wood, Ian McKellen, Viggo Mortensen, Sean Astin, Bernard Hill, John Noble, John Rhys-Davies, Billy Boyd, Dominic Monaghan, Orlando Bloom, Miranda Otto, David Wenham, Liv Tyler, Hugo Weaving 00:15 Halloween - film horror, USA, Wielka Brytania, 2018, reż. David Gordon Green, wyk. Jamie Lee Curtis, Judy Greer, Andi Matichak, James Jude Courtney, Nick Castle 02:25 Druga strona medalu 03:00 Noc magii	TV Trwam 12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Warto zauważyć... 12:50 Słódmy Sakrament 13:20 Ocalić od zapomnienia 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 100 cudownych miejsc na świecie 14:30 Przeгляд Katolickiego Tygodnika „Niedziela” 14:55 Natura Objektywnie 15:30 Wierzę w Boga 16:00 Informacje dnia 16:10 Powstanie Wielkopolskie 17:00 Z Parlamentu Europejskiego 17:25 Święty na każdy dzień 17:30 Nowa Ewangelizacja 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Manna z Nieba 19:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Mysłąc Ojczyzna 21:00 Apel Jasogórski

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

niedziela

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVP Kultura	TV Puls	TVN 7	TV 4
05:05 Sprawa dla reportera 06:00 Słownik polsko@polski - talk - show 06:25 Wojsko - polskie.pl 06:55 Słowo na niedzielę 07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach 08:00 Tydzień 08:30 Zakochaj się w Polsce 09:05 Czas w las - magazyn 09:35 Okrasa łamie przepisy 10:10 Klasyczne smaki według Remigiusza Rączki 10:45 Zmiennicy - serial 11:55 Miedzy ziemią a niebem 12:00 Anioł Pański 12:15 Miedzy ziemią a niebem 12:50 Misja Zambia 13:15 BBC w Jedynce - Serengeti - serial dokumentalny 14:15 Z pamięci - felieton 14:25 Weterynarz z sercem	05:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy 07:00 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial 07:55 Pytanie na śniadanie 11:15 The Voice of Poland - widowisko muzyczne 14:00 Familiada - teletur-niej 14:35 Koło fortuny - teletur-niej 15:15 Szansa na sukces. Opole 2023 - widowisko muzyczne 16:15 Tak to leciało! - teletur-niej muzyczny 17:05 Lajk! 17:30 Zaczynaj od zdrowia - magazyn 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teletur-niej 18:55 Na sygnale - serial fabularny 20:00 Postaw na milion - teletur-niej 21:00 Czas zemsty - film akcji, prod. USA, 2013	05:20 Uwaga! - magazyn 05:40 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-roz-rywkowy 07:25 Nowa Maja w ogrodzie 07:55 Akademia ogrodnika 08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:30 Co za tydzień - magazyn 12:15 Mam talent - program 14:40 Harry Potter i insygnia śmierci Część II - film przygodowy, USA, Wielka Brytania, 2011, reż. David Yates, wyk. Daniel Radcliffe, Emma Watson, Rupert Grint, Ralph Fiennes, Alan Rickman, Michael Gambon, Helena Bonham Carter 17:25 Lego Masters 19:00 Fakty 19:45 Uwaga! - magazyn 20:00 MasterChef - program	06:00 Nowy dzień z Polsat 09:05 Świąteczne kolegowanie - Shrek wraz z rodziną, ostem i wszystkimi znanymi postaciami z bajek spotykają się, aby razem obchodzić Wigilię. Bohaterowie opowiadają zabawne historie i śpiewają znane piosenki oraz koledy... 09:20 Doktor Dolittle 2 11:00 Mały Książę - Dziewczynka zaprzyjaźnia się z ekscentrycznym starszym z sąsiedztwa, który przedstawia się jako Pilot. 13:30 Noc w muzeum. Tajemnica grobowca - Twoja Twarz Brzmi Znamo 17:40 Nasz Nowy Dom 18:50 Wydarzenia 19:30 Państwo w Państwie	07:10 Bohdan! Trzymaj się! 08:00 Nabożeństwo Kościoła Chrześcijańskie w Białymstoku 09:05 Od ucha do ucha - serial 09:35 Wschodzące gwiazdy baletu. Pięć lat później - serial dokumentalny 10:15 Koncert Piccolo - film animowany 10:25 Anielskie śniadanie - serial 11:35 Trzeci punkt widzenia - program publicystyczny 12:15 Bilet do kina - Czwarta władza - dramat 14:20 Wędrownic Polski - Kociewie 15:00 Orchestra National du Capitol. Dutilleux/Holst - koncert, prod. Francja 16:50 Zaginione - odnalezione - Claude Monet 17:15 Niedziela z... rolami Jacka Chmielnika	06:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 08:50 Przygoda w krainie snów 10:45 Miłość, szmaragd i krokodyl - Autorka romansów wyjeżdża do Kolumbii ratować siostrę porwaną dla okupu. Pomaga jej przygodkowemu poznany łowca przygód. 12:50 Polowanie na prezydenta 14:40 Megan Leavey 17:00 Robin Hood: Książę złodziei - Po powrocie do Anglii Robin odkrywa, że stracił rodzinny majątek. Przyłącza się do bandy reżymistów z lasu Sherwood, wypowiadając wojnę bezwzględnemu szeryfowi Nottingham.	05:05 Szkola - obyczajowy 06:05 Wiza na miłość 07:00 Wyluzuj, Scooby Doo! - serial animowany, USA 07:30 Legenda siewego królestwa: Strażnicy Ga'Hoole - film przygodowy, USA, Australia, 2010, reż. Zack Snyder, wyk. Emily Barclay, Joel Edgerton, Anthony LaPaglia, David Wenham, Hugo Weaving, Sam Neill, Helen Mirren, Geoffrey Rush 09:30 Ukryta prawda - program obyczajowy 12:40 Perfect Picture - program rozrywkowy 13:45 Karol. Papież, który pozostał człowiekiem - miniserial obyczajowy, Włochy, Polska, Kanada, reż. Giacomo Battiato, wyk. Piotr Adamczyk, Dariusz Kwaśnik	06:00 Jaś Fasola 06:35 Galileo 07:35 Wielkie tajemnice historii 09:30 Galileo 11:40 Mistrz kierownicy ucieka 13:45 Park jurajski III - USA, 2001, reż. Johnston Joe, wyk. Sam Neill, Tea Leoni, William H. Macy Paleontolog, Allan Grant, pomaga w poszukiwaniach nastolatka zagubionego na wyspie, którą opanowały dinozaury. 15:40 Twister 18:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 20:00 Łowca i Królowa Lodu - USA, 2016, reż. Troyan Cedric Nicolas, wyk. Blunt Emily, Chastain Jessica, Hemsworth Chris, Theron Charlize Poznajcie historię, która poprzedzała wydarzenia znane z opowieści o Królowej Śnieżce. 22:25 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 23:30 Robin Hood
KOMEDIA 15:15 Wyjście awaryjne - komedia, prod. Polska 17:00 Telexpress 17:20 Pogoda 17:30 Jaka to melodia? - teletur-niej muzyczny 18:20 Zielone i Love You - koncert Rafała Brzozowskiego 19:25 Sport 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda 20:15 Wojenne dziewczyny 21:15 Rolnik szuka żony - reality show 22:20 Zakochana Jedynka - Miłość bez końca - film fabularny, prod. USA 24:00 Mroczne wody - dramat, prod. USA, 2019 02:15 Mam przyjaciół w niebie - komedia 03:50 Jaka to melodia?	DRAMAT 23:10 Kino bez granic Asystentka - dramat, prod. USA, 2019, reż. Kitty Green, wyk. Julia Garner, Matthew Macfadyen, Mackenzie Leigh 00:50 Jak pies z kotem - film fabularny, prod. Polska, 2018, reż. Janusz Kondratiuk, Janusz Kondratiuk, wyk. Lucyna Malec, Robert Więckiewicz, Olgierd Łukaszewicz, Bożena Stachura, Aleksandra Konieczna 02:40 Milczenie - film fabularny, prod. Włochy, Tajwan, USA, Meksyk, 2016, reż. Martin Scorsese, wyk. Andrew Garfield, Adam Driver, Liam Neeson 05:20 Zakończenie	SERIAL OBYCZAJOWY 21:35 Tajemnica zawodowa - serial, Polska 22:40 Rafa - film thriller, Australia, 2010, reż. Andrew Traucki, wyk. Adrienne Pickering, Damian Walsh-Hawling, Gyton Grantley, Zoe Naylor, Kieran Darcy-Smith 00:20 Kuchenne rewolucje - program kulinarny 01:25 Największe polskie katastrofy - program dokumentalny 02:25 Uwaga! - magazyn 02:45 Noc magii 04:10 Zamieszkać na plaży 04:40 Raj za pół ceny - program lifestyleowy	PROGRAM ROZRYWKOWY 20:00 Kabaret na żywo. Młodzi i Moralni 22:05 Chętni na kasę - Emocjonująca rozrywka między planującą zuchwały napad grup przestępców a parą nieustępliwych gliniarzy. Mocne kino w doborowej obsadzie. Grupa wytrwałych oszustów przeprowadza serię zuchwałych napadów na banki. Członkowie szajki są już jednak zmęczeni swoją niebezpieczną profesją i marzą o wycofaniu się z interesu. 00:25 Bloodshot 03:00 Świat według Kiepskich 04:40 Disco Gramy - program rozrywkowy	KOMEDIA 18:05 Niedziela z... rolami Jacka Chmielnika - Kingsjaj - komedia, prod. Polska, 1988, reż. Juliusz Machulski, wyk. Jacek Chmielnik, Jerzy Stuh, Katarzyna Figura, Grzegorz Heromiński, Joachim Lamża 20:05 Informacje kulturalne - informator kulturalny 20:30 Rob Roy - film przygodowy-histeryczny, prod. Wielka Brytania, USA, 1995, reż. Michael Jones Caton, wyk. Liam Neeson, Jessica Lange, John Hurt 23:00 Scena muzyczna 24:00 Trzeci punkt widzenia - program publicystyczny 00:40 Osiem i pół - dramat, prod. Włochy, 1963	FILM SENSACYJNY 20:00 Niedziela z gwiazdami: Fighter - Znajdujący się w beznadziejnej sytuacji rodzinnej Micky Ward, byłby bokser, za sprawą swojej dziewczyny postanawia stanąć do walki o mistrzowski tytuł. 22:20 Do utraty sił - Pomimo przeciwności losu bokser stara się powrócić na szczyt i odzyskać dobre imię. 01:00 Za wszelką cenę 03:45 Zobacz to! Blok powtórkowy: Taki jest świat - program informacyjny 04:20 Menu na miarę - program kulinarny 05:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy	FILM PRZYGODOWY 15:50 Władca pierścieni: Powrót króla - film przygodowy, Nowa Zelandia, USA, Niemcy, 2003, reż. Peter Jackson, wyk. Elijah Wood, Ian McKellen, Viggo Mortensen, Sean Astin 20:00 Zielona mila - film obyczajowy, USA, 1999, reż. Frank Darabont, wyk. Tom Hanks, David Morse, Bonnie Hunt 23:55 Przekręt doskonały - film kryminalny, USA, Kanada, Niemcy, 2003, reż. James Foley, wyk. Dustin Hoffman, Edward Burns, Rachel Weisz 02:05 Druga strona medalu 2 - talk show 02:40 Noc magii	TV Trwam 10:15 Msza święta 11:30 Przeгляд Katolickiego Tygodnika „Niedziela” 11:40 Historia krzyża na Tarnicy 12:00 Anioł Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem 12:15 Papież Polak do Rodaków 12:50 Nie ma jak w domu 14:15 Prawda znalazła swój dom 14:40 Drzwi do lasu 15:00 Wiesz - to też Polska 16:00 Informacje dnia 16:10 Koncert zyczeń 16:45 Święty na każdy dzień 16:50 War-kocz królowej Wisły 17:00 Zostani Żołnierzem RP 17:15 Muzyczne chwile 17:30 Sól Ziemi 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Moja katolicka rodzina 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Mysłąc Ojczyzna 21:00 Apel Jasogórski 21:20 Informacje dnia 21:40 Retrospekcja

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

poniedziałek

31 października

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVP Kultura	TV Puls	TVN 7	TV 4
04:45 Klan - telenowela 05:15 Przysięga - serial 06:05 Serial fabularny 07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze 07:30 Studio Raban - magazyn 08:00 Wiadomości 08:10 Pogoda poranna 08:15 Kwadrans polityczny 08:40 Ranczo - serial obyczajowy 09:40 Komisarz Alex - serial 10:35 Ojciec Mateusz - serial 11:25 Kasta - serial 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda - magazyn 12:35 Magazyn Rolniczy 12:50 BBC w Jedyńce - Serengeti - serial dokumentalny 14:00 Serial fabularny 15:00 Wiadomości 15:15 Alarm! - magazyn 15:35 Gra słów. Krzyżówka	06:20 Umarł, aby żyć. Rzecz o Stefanie Kardynale Wyszyńskim - serial 06:55 Rodzinka.pl - serial komediowy 07:30 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:45 Pytanie na śniadanie 11:15 Rodzinka.pl - serial komediowy 11:50 Dla niesytujących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Zranione ptaki - serial obyczajowy 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial 15:10 Wydział kryminalny Kitzbühel - serial 15:50 Przepis dnia 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:30 Familiada - teleturniej 17:00 Święto Reformacji 2022 18:00 Panorama 18:20 Va Banque - teleturniej	05:55 Uwaga! - magazyn 06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy 07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 12:55 Tajemnice miłości - program 14:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:10 Ten moment - program 16:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 19:00 Fakty - serial 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - magazyn 20:10 Doradca smaku - program	05:59 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Małanowski i Partnerzy 09:40 Sekrety rodziny 10:40 Dlaczego ja? 11:40 Gliniarze 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja - magazyn 13:40 Trudne sprawy 14:40 Dlaczego ja? 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja - magazyn prod. Polska 16:30 Na ratunek 112 17:00 Gliniarze 18:00 Pierwsza miłość 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość wydarzeń 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:05 Dancing with the Stars. Taniec z Gwiazdami	07:00 Muzyczne poranki 07:40 Informacje kulturalne 08:10 Co dalej? - program publicystyczny 08:55 Wydarzenie aktualne 09:20 Człowiek na torze - dramat psychologiczny 11:00 Reżyserzy - cykl dokumentalny 12:00 Listek - film animowany 12:05 Kinematograf - film animowany 12:30 Niedziela z... rolami 13:30 Quo vadis? - serial obyczajowy, reż. Mariusz Front, wyk. Maciej Adamczyk, Elżbieta Piekacz, Adam Bauman, Adam Bosko, Irena Front, Paweł Grzelak, Maciej Karpiński, Bogusław Kierc, Agnieszka Wosińska, Tomasz Zygadło 17:50 Trzeci punkt widzenia 18:30 Informacje kulturalne	06:00 Kobra - oddział specjalny 08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 10:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny 11:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 12:00 Zaklinaczka duchów Dzięki swojemu darowi Melinda Gordon potrafi komunikować się z zagubionymi duszami zmarłych ludzi i pomaga im przejść na drugą stronę. 13:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 14:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy 15:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 16:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny	05:15 Szkoła - obyczajowy 06:15 Papierzy na szczęście - serial, Polska 06:45 Hotel Paradise - program rozrywkowy 07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 10:50 Opowieści małżeńskie 11:55 Zagadki losu - program 12:55 Szpital - program obyczajowy 13:55 Sąd rodzinny - program sądowy 14:55 Perfect Picture - program rozrywkowy 15:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:55 Opowieści małżeńskie 17:55 Detektywi - program kryminalny 19:00 Zagadki losu 20:00 Papierzy na szczęście - serial, Polska 20:35 Hotel Paradise	06:00 Strażnik Teksasu 09:00 Pierwsza miłość 09:50 Pierścionek z rubinem 10:50 Agenci. Biuro Detektywistyczne 11:55 Sędzia Judy 13:55 STOP Drogówka 16:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci 17:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Agent i pół - USA, 2016, reż. Thurber Rawson Marshall, wyk. Dwayne Johnson, Hart Kevin, Nicolet Danielle 23:15 Gwiazda komedii Kevin Hart w roli Calvina, łagodnego księgowego, który czasy licealnej świetności ma już dawno za sobą. 23:15 Jaskinia - USA, Niemcy, 2005, reż. Hunt Bruce, wyk. Hauser Cole 02:20 Śmierć na 1000 sposobów 03:50 Trans World Sport 2022 04:55 SuperLudzie
SERIAL OBYCZAJOWY 16:05 Przysięga - serial obyczajowy 17:00 Teleexpress 17:15 Jaka to melodia? 17:55 Klan - telenowela 18:20 Kasta - serial paradokumentalny 18:55 Jeden z dziesięciu 19:30 Wiadomości 20:00 Słowo abp Józefa Kupnego na uroczystość Wszystkich Świętych 20:10 Alarm! - magazyn 20:30 Leśniczówka - serial obyczajowy 21:00 Teatr Telewizji - Powołanie - spektakl teatralny 22:35 Świat bez fikcji - Młodawia - kraj niepewności 23:35 Misery - thriller 01:30 Miłość bez końca - film fabularny	SERIAL OBYCZAJOWY 18:45 Zranione ptaki - serial obyczajowy 19:30 Barwy szczęścia - serial obyczajowy 20:00 Przepis dnia 20:10 Barwy szczęścia - serial obyczajowy 20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” 20:55 M jak miłość - serial 21:55 Moje córki krowy - film obyczajowy 23:35 Milczenie - film fabularny, prod. Włochy, Tajwan, USA, Meksyk, 2016, reż. Martin Scorsese, wyk. Andrew Garfield, Adam Driver, Liam Neeson 02:25 O mnie się nie martw - serial komediowy 03:20 Czas zemsty - film akcji, prod. USA, 2013	SERIAL OBYCZAJOWY 20:15 Na Wspólnej - serial obyczajowy, Polska 20:55 Milionerzy 21:35 Totalne remonty Szeklagowskiej - program 22:40 Gra dla dwojga - film komedia, USA, Niemcy, 2009, reż. Tony Gilroy, wyk. Clive Owen, Julia Roberts, Tom Wilkinson, Paul Giamatti, Wayne Duvall 01:10 Co za tydzień - magazyn 01:55 Na granicy światów - serial 02:55 Zabójcza broń - serial, USA 03:55 Uwaga! - magazyn 04:15 Zamieszkać na plaży 04:45 Recepta na stary dom 05:15 Jak to jest zrobione - serial dokument	FILM AKCJI 22:15 Transformers: Zemsta upadłych - film s-f Minęły dwa lata od czasu kiedy młody Sam Witwicky dokonał ocalenia Ziemi przed decydującym starciem pomiędzy dwoma wojującymi ze sobą grupami robotów. Pomimo swojej walecznej postawy Sam jest nadal przeciętnym nastolatkiem z typowymi dla swojego wieku problemami. 01:40 Joker Statham jako uzależniony od hazardu ochroniarz pomaga pomścić pobitą przez mafioza przyjaciółkę. Rameke z 1986 roku z Burtem Reynoldsem.	SERIAL KOSTIUMOWY 18:50 Wielkie nadzieje - serial kostiumowy 20:00 Kino Mocnych Wrażeń - Traffic - film sensacyjny, prod. USA, Niemcy, 2000, reż. Steven Soderbergh, wyk. Michael Douglas, Benicio del Toro, Catherine Zeta-Jones, Dennis Quaid 22:35 Kronos - Obcy - magazyn kulturalno-społeczny 23:20 Panorama kina polskiego - Kurier - film sensacyjny, reż. Władysław Pasikowski, Władysław Pasikowski, wyk. Philippe Tőkieski, Julie Engelbrecht, Jan Frycz, Philippe Tőkieski, Patrycja Volny, Grzegorz Małecki, Mirosław Baka, Zbigniew Zamachowski	SERIAL OBYCZAJOWY 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 20:00 Poniedziałkowy Hit: Szósty zmysł Psycholog dziecięcy próbuje pomóc ośmioletniemu chłopcu widzącemu zmarłych poradzić sobie z tym niezwykłym darem. 22:10 Znaki 00:20 1408 02:40 Zobacz to! Blok powtórkowy: Taki jest świat - program informacyjny 03:20 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 04:35 Rodzinny interes - serial obyczajowy 05:35 Taki jest świat - program informacyjny	MINISERIAL OBYCZAJOWY 21:35 Karol. Papież, który pozostał człowiekiem - miniserial obyczajowy, Włochy, Polska, Kanada, reż. Giacomo Battiato, wyk. Piotr Adamczyk 23:35 Halloween - film horror, USA, Wielka Brytania, 2018, reż. David Gordon Green, wyk. Jamie Lee Curtis, Judy Greer, Andi Matichak, James Jude Courtney, Nick Castle 01:50 Druga strona medalu - talk show 02:25 Artysta do bólu - film komedia, USA, 2017, reż. James Franco, wyk. James Franco, Dave Franco, Seth Rogen, Zac Efron, Ari Graynor	TV Trwam 11:30 Bieszczady dla Jezusa 2020 12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Mojżesz - 10 przykazań 13:15 Muzyczne chwile 13:25 Słowo życia 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 100 cudownych miejsc na świecie 14:30 Od zmierzchu do świtu 15:20 Od miłości do wieczności 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Sanktuarium polskie 16:30 Porady Medyczne Bonifratrów 16:55 Spotkania z lasem 17:05 Świadczywie 17:30 Na fowy 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Opowieści Theo 19:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnogórski

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

wtorek

1 listopada

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVP Kultura	TV Puls	TVN 7	TV 4
04:50 Klan - telenowela 05:15 Przysięga - serial obyczajowy 06:05 Serial fabularny 07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach 08:10 Krzyżacy - film fabularny 11:10 Taggart - western, prod. USA, 1964, reż. R.G. Springsteen, wyk. David Carradine, Dick Foran, Dan Duruya, Elsa Cárdenas, Jean Hale 12:50 Duch obłądu - reportaż 13:30 Rolnik szuka żony - reality show 14:35 Znachor - dramat, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Jerzy Bińczycki, Anna Dymna, Tomasz Stockinger, Bernard Ładysz 17:00 Teleexpress 17:15 Pogoda 17:25 Pejzaż bez Ciebie	05:30 Słowo abp Józefa Kupnego na uroczystość Wszystkich Świętych 05:40 Śmierć i pogrzeb - reportaż 06:10 Chłopiec z burzy - film obyczajowy, prod. Australia, 2019, reż. Shawn Seet, wyk. Finn Little, Geoffrey Rush, Jai Courtney 07:55 Pytanie na śniadanie 11:50 Listy do Boga - dramat, prod. USA, 2010, reż. David Nixon, wyk. Lisa Curtis, Christopher Schmidt, Lyanna Tumaneng, Tanner Maguire 13:45 Przepis dnia 14:00 Familiada - teleturniej 14:35 Koło fortuny - teleturniej 15:15 Szansa na sukces. Opole 2023 - widowisko muzyczne 16:20 Z miłości do Joey - film dokumentalny 18:00 Panorama	05:50 Uwaga! - magazyn 06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy prod. Polska 07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn 11:40 Doradca smaku 11:50 Listy do M 5 12:20 Dziewczyna i chłopak, wszystko na opak - film komedia, USA, 2010, reż. Rob Reiner, wyk. Madeline Carroll, Callan McAuliffe, Rebecca De Mornay, Anthony Edwards, John Mahoney, Penelope Ann Miller, Aidan Quinn 14:20 Pana Magorium cudowne emporium - film rodzinny, USA, Kanada, 2007, reż. Zach Helm, wyk. Dustin Hoffman	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:45 Smerfy: Legenda Śmiernej Doliny 09:05 Aleksander - okropny, straszny, niezbyt dobry, bardzo zły dzień 10:55 Tajemnica zielonego królestwa Profesor Bomba jest zwiariowanym naukowcem, który wierzy, że istnieje inny świat poza naszym. Za wszelką cenę pragnie odkryć mikroskopią krainę pełną dziwnych stworzeń, zwany Zielonym Królestwem. Zupełnie przypadkiem jego kilkunastoletnia córka Mary Katherine podlega transformacji i przenosi się do niego. 13:10 Osobliwy dom pani Peregrine	07:00 Co się dzieje 07:30 Informacje kulturalne - informator kulturalny 08:00 Wędrowiec Polski - cykl reportaży 08:40 Którędy po sztukę - magazyn 09:00 Oskar i pani Róża - film fabularny 11:00 Wielkie nadzieje - serial kostiumowy 12:05 Polska - Królewski szlak - film dokumentalny 13:30 Zaklęty Dwór - serial 15:50 Zew krwi - film fabularny, prod. Norwegia, Włochy, Wielka Brytania, Hiszpania, Francja, 1972, reż. Ken Annakin, wyk. Raimund Harmstorf, Friedhelm Lehmann, Charlton Heston 17:45 Na wieki wieków Paryż - reportaż 18:55 Wielkie nadzieje - serial kostiumowy	06:30 Megan Leavey 08:50 Mia i biały lew 10:50 Tańczący z wilkami Oficer armii amerykańskiej w czasach wojny secesyjnej zostaje wysłany do opuszczonej placówki i zaprzysiężnia się z okolicznymi Indianami. 14:25 Robin Hood: Księżę złodziei 17:35 W imię króla Gdy syn Farmera ginie z rozkazu złego maga Galiana, mężczyzna wyrusza na wojnę, by stawić czoło wojskom żądnego władzy tyrana. 20:00 Jutro będziemy szczęśliwi Prowadzący beztroskie życie mężczyzna musi niespodziewanie zaopiekować się córką, o istnieniu której nie wiedział.	05:15 Szkoła - obyczajowy 06:15 Papierzy na szczęście - serial, Polska 06:45 Hotel Paradise - program rozrywkowy 07:50 Legendy sowiego królestwa: Strażnicy Ga'Hoole - film przygodowy, USA, Australia, 2010, reż. Zack Snyder, wyk. Emily Barclay, Joel Edgerton, Anthony La Paglia, David Wenham, Gwog Weaving, Sam Neill, Helen Mirren, Geoffrey Rush 09:50 Lego przygoda II - film komedia, Dania, Norwegia, Australia, USA, 2019, reż. Mike Mitchell, wyk. Chris Pratt, Elizabeth Banks, Will Arnett, Tiffany Haddish, Will Ferrell, Channing Tatum 12:20 Apollo 13 - film przygodowy, USA, 1995, reż. Ron Howard, wyk. Tom Hanks	06:00 Benny Hill 06:45 Powrót do przyszłości 09:05 Hobbit: Niezwykła podróż 13:00 Szczęki 15:40 Łowca i Królowa Lodu - USA, 2016, reż. Troyan Cedric Nicolas, wyk. Blunt Emily, Chastain Jessica, Hemsworth Chris, Theron Charlize Poznajcie historię, która poprzedzała wydarzenia znane z opowieści o Królownie Śnieżce. Zia królowa Ravenna zdradza swoją dobrą siostrę Freyę, zamierzając jej serce i uwalniając jej mroczną moc, z której Freya nie zadowala sobie sprawy. 18:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Robin Hood 02:20 Anatomia głupoty według Richarda Hammonda 03:20 Trans World Sport 2022
SERIAL OBYCZAJOWY 18:30 Wojenne dziewczyny - serial 19:25 Sport 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda 20:15 Wojenne dziewczyny 21:15 Rolnik szuka żony - reality show 22:20 Ocaleni - reality show 23:20 Magazyn śledczy Anity Gargas - magazyn 23:55 Mam przyjaciół w niebie - komedia 01:40 Na zawsze razem - film fabularny, prod. Francja, 2018, reż. Mikhael Hers, wyk. Vincent Lacoste, Isaura Multrier, Stacy Martin 03:35 Film dokumentalny 04:35 Zakończenie	TELETURNIEJ 18:20 Va Banque - teleturniej 18:45 Zranione ptaki - serial obyczajowy 19:30 Barwy szczęścia - serial obyczajowy 20:00 Przepis dnia 20:10 Dotknij nieba - film fabularny, prod. USA, 2018, reż. Andre Erwin, Jon Erwin, wyk. J. Michael Finley, Dennis Quaid 22:10 Muzyka ciszy - film biograficzny, prod. Włochy, 2017, reż. Michael Radford, wyk. Jordi Molla, Antonio Banderas, Toby Sebastian, Luisa Ranieri 00:15 Film fabularny polski 02:10 Film fabularny 04:10 Zakończenie programu	KOMEDIA 16:25 Shrek na wielkie oczy - film komedia, USA, 2010, reż. Gary Trousdale, wyk. Mike Myers, Cameron Diaz, Antonio Banderas, Kristen Schall, Dean Edwards 16:55 Turbo - film komedia 19:00 Fakty - film fabularny, prod. USA, 2018, reż. Andre Erwin, Jon Erwin, wyk. J. Michael Finley, Dennis Quaid 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - magazyn 20:10 Doradca smaku 20:15 Na Wspólnej - serial obyczajowy 20:55 Milionerzy 21:35 Ślub od pierwszego wejrzenia 22:40 Kuba Wojewódzki 23:45 Superwizjer - magazyn reporterów 00:20 Tajemnica zawodowa 01:25 Zabójcza broń - serial	FILM OBYCZAJOWY 15:55 Życie Pi Wszystko zaczyna się i kończy w Montrealu, gdzie pewien pisarz na-trafił na historię Piscine'a Militora Patela. Chłopak, znany jako Pi, dorastał w latach 70. w Pondichery. Jego ojciec prowadził zoo, w którym bohater spędzał większość czasu. 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość wydarzeń 20:00 Ocalić od zapomnienia Kamienie na Szaniec 00:25 Transformers: Zemsta upadłych 03:50 Świat według Kiepskich 04:40 Disco Gramy 05:25 Telezakupy TV Okazje	SPEKTAKL TEATRALNY 20:00 Bezdech - spektakl teatralny, reż. Andrzej Bart, wyk. Bogusław Linda, Krzysztof Stroiński, Władysław Kowalski, Katarzyna Figura, Jerzy Stuhr, Małgorzata Potocka, Dawid Ogrodnik, Arkadiusz Jakubik, Jerzy Trela, Andrzej Seweryn 21:30 Lekkie obyczaje - film fabularny 23:50 Młoda Polska - Jaskinia słówi - film krótkometrażowy, reż. Klaudia Folga, wyk. Zuzanna Ostrowska, Sandra Korzeniak 00:25 Panorama kina polskiego - Kurier - film sensacyjny 02:30 Kino nocne - Paciorki jednego różańca - dramat	FILM OBYCZAJOWY 22:15 Green Book Drobny cwaniaczek z Bronksu zostaje szofrem ekstrawaganckiego muzyka z wyższych sfer i razem wyruszają na wielotygodniowe tournée. 00:55 Wysoka fala Młody Jay Moriarty chce zmierzyć się z kultową falą Mavericks. Prosi legendę surfingu Frosty'ego Hessa na o pomoc. 03:15 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy 04:15 Zobacz to! Blok powtórkowy: Menu na miarę - program kulinarny 04:50 Menu na miarę - program kulinarny	FILM PRZYGODOWY 15:10 Jak wytresować smoka II - film przygodowy, USA, 2014, reż. Dean De Blois, wyk. Jay Baruchel, Cate Blanchett, Gerard Butler, Craig Ferguson, America Ferrera, Jonah Hill, Djimon Hounsou 17:15 Miłość jest wszystkim - film komedia, Polska, 2018, reż. Michał Kwieciński, wyk. Olaf Lubaszenko, Aleksandra Adamska 20:00 Papierzy na szczęście - serial, Polska 20:35 Hotel Paradise 21:35 Na własną rękę - film sensacyjny, USA, 2002, reż. Andrew Davis 23:50 Nagła śmierć - film sensacyjny, USA	TV Trwam 10:30 Mocni w Wierze 11:00 Uroczystość sakry biskupiej Ks. Abp. Tomasza Grysy 13:00 Mojżesz - 10 przykazań 14:00 Koncert „Wierzę w świętych obcowanie” 15:20 Jeden Kościół, wielu świętych 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Jestem mamą 16:25 Przyroda w Obiektywie 16:40 Jej misja trwa 16:55 Sekrety kucharzy 17:10 Prosto o gospodarce 17:30 Zostań Zofierem RP 17:45 Nowy Rozdział - rejs jachtu generała Kuklińskiego 17:55 Poczet Wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Każdy maluch to potrafi 19:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnogórski

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

TVP 1

05:20 Skok po marzenia - film obyczajowy
07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
07:30 Rodzinny ekspres - magazyn
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Kwadrans polityczny
08:40 Ranczo - serial obyczajowy
09:35 Komisarz Alex - serial
10:35 Ojciec Mateusz - serial
11:25 Kasta - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda - magazyn
12:35 Rok w ogrodzie Extra - magazyn
12:50 Natura w Jedynce - Wydra - powrót legendy
14:00 Serial fabularny
15:00 Wiadomości
15:15 Alarm! - magazyn



15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
16:05 Przysięga - serial obyczajowy
17:00 Teleexpress
17:15 Jaka to melodia?
18:00 Zaduszki Polskie
19:30 Wiadomości
20:10 Alarm! - magazyn
20:30 Leśniczówka - serial obyczajowy
20:55 Piłka nożna
23:10 Wyszyński, zakochany Prymas - dokument
00:15 Zabójstwo nad jeziorem - film fabularny
01:50 Prokurator - serial kryminalny
02:50 Medycusze Wspaniali
03:55 Wojsko - polskie.pl
04:30 Notacje
04:40 Zakończenie

TVP 2

05:00 Na sygnale - serial fabularyzowany
05:35 M jak miłość - serial
06:25 Pozyteczni.pl - magazyn
06:55 Rodzinka.pl - serial komediowy
07:30 Pytanie na śniadanie
10:30 Panorama
10:35 Pytanie na śniadanie
11:05 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia
11:40 Koło fortuny - teleturniej
12:20 Zranione ptaki - serial obyczajowy
14:05 Va Banque - teleturniej
14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany
15:10 Wydział kryminalny Kitzbühel - serial
15:55 Przepis dnia
16:00 Koło fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:15 Zakazany owoc
18:00 Panorama
18:20 Va Banque - teleturniej



18:45 Zranione ptaki - serial obyczajowy
19:30 Barwy szczęścia - serial obyczajowy
19:55 Przepis dnia
20:05 Barwy szczęścia - serial obyczajowy
20:40 Kulisy seriali Na dobre i na złe i Na sygnale - felieton
20:50 Na dobre i na złe - serial
21:50 Oblicze miłości - film fabularny, prod. USA, 2013, reż. Arie Posin
23:35 Różne smaki miłości - film obyczajowy
01:15 Imię róży - serial
02:25 Królowa: Władczyni i Matka - film dokumentalny
03:20 Za marzenia - serial
04:10 Zakończenie dnia

TVN

05:50 Uwaga! - magazyn
06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy
07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn
11:40 Doradca smaku - program
11:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
12:55 Tajemnice miłości - program
14:00 Ukryta prawda - program obyczajowy
16:10 Ten moment - program
16:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Uwaga! - magazyn



20:10 Doradca smaku - program kulinarny
20:15 Na Wspólnej - serial obyczajowy
20:55 Milionerzy
21:35 Top Model - program rozrywkowy
23:10 Mumia - film przygodowy, USA, Japonia, Chiny, 2017, reż. Alex Kurtzman, wyk. Tom Cruise, Russell Crowe, Annabelle Wallis, Sofia Boutella, Courtney B. Vance
01:25 Superwizjer - magazyn reportażowy
02:00 Największe polskie katastrofy - program dokumentalny
03:00 Szpital - program obyczajowy
04:00 Uwaga! - magazyn

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:40 Malanowski i Partnerzy
09:40 Sekrety rodziny
10:40 Dlaczego ja?
11:40 Gliniarze
12:50 Wydarzenia
13:20 Interwencja
13:40 Trudne sprawy
14:40 Dlaczego ja?
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Na ratunek 112
17:00 Gliniarze
18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy
18:50 Wydarzenia
19:25 Gość wydarzeń
19:45 Sport
19:55 Pogoda
20:00 Hell's Kitchen - Piekieł na Kuchnia
22:05 Świat według Kiepskich



22:40 Spadaj tato
Jeszcze jako nastolatek, Donny został ojcem Todda. Wychowywał go samotnie aż do jego 18. urodzin. Teraz, po wielu latach nie utrzymywania kontaktów z ojcem, uporządkowany świat Todda może leć w gruzach, gdy w przeddzień jego ślubu, pojawia się nagle Donny.
01:05 Życie Pi
Wszystko zaczyna się i kończy w Montrealu, gdzie pewien pisarz natrafił na historię Piscine'a Militora Patela. Chłopak, znany jako Pi, dorastał w latach 70. w Pondicherry.
03:55 Świat według Kiepskich
04:40 Disco Gramy

TVP Kultura

07:00 Muzyczne poranki
07:35 Informacje kulturalne
08:00 Zaginione - odnalezione
08:25 Dzika muzyka - magazyn
09:05 Historia kina w Popielawach - film obyczajowy
11:00 Wielkie nadzieje - Wielkie nadzieje - serial kostiumowy
12:05 W poszukiwaniu umami - film dokumentalny, prod. Hiszpania, 2017, reż. Inigo Ruiz, Virginia Jónas, Jess Javier Ruiz
13:30 Zakłęty Dwór - serial
14:45 Rękopis znaleziony w Saragossie - film fabularny
17:55 Co dalej? - program publicystyczny
18:30 Informacje kulturalne
18:50 Serialowa nostalgia - Arsene Lupin - serial
20:00 Czwartkowy klub filmowy - Wstęp do filmu - Rocco i jego bracia



20:05 Czwartkowy klub filmowy - Rocco i jego bracia - film fabularny
23:10 Res Poloniae - rozmowa
23:50 Zagubiony diament - film dokumentalny
01:00 Gomorra - serial
02:05 Co dalej? - program publicystyczny
02:40 Na wschód od Hollywood - Biały, biały dzień - film fabularny, prod. Islandia, 2019, reż. Hlynur Palmason, wyk. Ingvar Sigurdsson, Hilmar Snr Gunason, Ida Mekkin Hlyneddóttir
04:40 Informacje kulturalne
05:10 Teledyski
05:30 Afisz kulturalny ekstra
05:45 Jeszcze więcej kultury w TVP Kultura 2

TV Puls

06:00 Kobra - oddział specjalny
Serial o niemieckich policjantach, którzy patrolują autostradę wiodącą ze wschodu na zachód Europy. W swojej pracy spotykają przemytników, handlarzy narkotyków i wiele innych podejranych osób. Często muszą dokonywać szaleńcych pościgów za uciekającymi przestępcami. Strzegąc porządku na autostradzie, codziennie pokonują wiele niebezpieczeństw, stawiając czoła groźnym bandytom.
08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy
10:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny
11:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy
12:00 Zaklinaczka duchów



13:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy
14:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy
15:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy
16:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy
20:00 Leon zawodowiec
22:30 Fighter
01:00 Mroczna przeszłość
03:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy
04:05 Zobacz to! Blok powtórkowy: Taki jest świat - program informacyjny
05:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy

TVN 7

05:15 Szkoła - obyczajowy
06:15 Papiery na szczęście - serial, Polska
06:45 Hotel Paradise - program rozrywkowy
07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy
10:50 Opowieści małżeńskie
11:50 Zagadki losu
12:50 Ten moment
13:55 Rozwód. Walka o wszystko
14:55 Tajemnice miłości
15:55 Ukryta prawda - program obyczajowy
16:55 Opowieści małżeńskie
17:55 Rozwód. Walka o wszystko
19:00 Zagadki losu
20:00 Papiery na szczęście - serial, Polska
20:35 Hotel Paradise - program rozrywkowy



21:35 Wataha - miniserial, Polska, reż. Kasia Adamik, Jan P. Matuszyński
Kapitan Wiktor Rebrov próbuje rozwikłać zagadkę zamachu bombowego, w którym zginęli jego przyjaciele ze Strazy Granicznej w Bieszczadach.
00:05 Zielona mila - film obyczajowy, USA, 1999, reż. Frank Darabont, wyk. Tom Hanks, David Morse, Bonnie Hunt, Michael Clarke Duncan, James Cromwell, Michael Jeter, Graham Greene, Doug Hutchison, Sam Rockwell
04:05 Trzy noce z duchami

TV 4

06:00 Strażnik Teksasu
09:00 Pierwsza miłość
09:50 Agenci. Biuro Detektywistyczne
10:50 Hardkorowy lombard
11:55 Sędzia Judy
13:55 STOP Drogówka
16:00 Policjantki i Policjanci
17:00 Łowcy Skarbów. Kto da więcej
19:00 Policjantki i Policjanci
20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny
21:00 Królestwo - USA, Niemcy, Zjednoczone Emiraty Arabskie, 2007
Laureat Oscara Jamie Foxx w jednej z najbardziej realistycznych wizji wojny z terrorem, jaka trafiła na ekrany kin. W ataku przeprowadzonym na osiedle mieszkaniowe w stolicy Arabii Saudyjskiej, zginęło ponad 100 i ranionych zostało około 200 pracowników.
23:15 Naznaczony - USA, Kanada, 2010, reż. Wan James

TV Trwam

11:00 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat
11:25 Jestem mamą
11:40 Prosto o gospodarce
12:00 Anioł Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Mojżesz - 10 przykazań
13:15 Muzyczne chwile
13:25 Słowo życia
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 100 cudownych miejsc na świecie
14:30 Samuraj Chrystusa
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Na zdrowie
16:30 Wyszyński - historia
16:55 Święty na każdy dzień
17:00 Po stronie prawdy
17:50 Muzyczne chwile
17:55 Poczet Wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Opowieści z Księgi Cnot
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

czwartek

3 listopada

TVP 1

04:50 Klan - telenowela
05:20 Przysięga - serial
06:05 Serial fabularny
07:00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej
07:30 Dobre historie - magazyn
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Kwadrans polityczny
08:40 Ranczo - serial obyczajowy
09:35 Komisarz Alex - serial kryminalny
10:35 Ojciec Mateusz - serial kryminalny
11:25 Kasta - serial paradokumentalny
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda - magazyn
12:35 Magazyn Rolniczy
12:55 Natura w Jedynce
14:00 Serial fabularny
15:00 Wiadomości



15:15 Alarm! - magazyn
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Przysięga - serial obyczajowy
17:00 Teleexpress
17:15 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
17:55 Klan - telenowela
18:20 Kasta - serial
18:55 Jeden z dziesięciu
19:30 Wiadomości
20:10 Alarm! - magazyn
20:30 Leśniczówka - serial
21:00 Na sygnale - serial
21:35 Sprawa dla reportera
22:35 Magazyn śledczy Anity Gargas - magazyn
23:15 Magazyn kryminalny 997 - magazyn
00:05 Magazyn Ekspresu Reporterów

TVP 2

05:00 Na sygnale - serial fabularyzowany
05:30 M jak miłość - serial
06:25 Smaki świata - magazyn
06:55 Rodzinka.pl - serial komediowy
07:30 Pytanie na śniadanie
10:30 Panorama
10:40 Pytanie na śniadanie
11:05 Nabożeństwo Kościoła Ewangelicko - Reformowanego 2022
12:00 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy
12:35 Koło fortuny - teleturniej
13:15 Zranione ptaki - serial obyczajowy
14:05 Va Banque - teleturniej
14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany
15:10 Wydział kryminalny Kitzbühel - serial
15:55 Przepis dnia
16:00 Koło fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej



17:15 Zakazany owoc - serial obyczajowy
18:00 Panorama
18:20 Va Banque - teleturniej
18:45 Zranione ptaki - serial obyczajowy
19:30 Barwy szczęścia - serial obyczajowy
20:00 Przepis dnia
20:10 Barwy szczęścia - serial obyczajowy
20:40 Piłka nożna - Liga Konferencji Europy - 6.kolejka: Lech Poznań - Villarreal
23:20 Zabić, jak to łatwo powiedzieć - film akcji, prod. USA, 2012, reż. Andrew Dominik, wyk. Brad Pitt, Scoot McNairy
01:05 Zemsta o jasnych oczach - serial
03:05 Gomorra - serial

TVN

05:50 Uwaga! - magazyn
06:10 Ukryta prawda - program obyczajowy
07:05 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
08:00 Dzień Dobry TVN - magazyn
11:40 Doradca smaku - program kulinarny
11:50 Ukryta prawda - program obyczajowy
12:55 Tajemnice miłości
14:00 Ukryta prawda - program obyczajowy
16:10 Ten moment
16:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy
19:00 Fakty
19:30 Listy do M 5
20:00 Uwaga! - magazyn
20:15 Doradca smaku



20:20 Na Wspólnej - serial obyczajowy
21:00 Milionerzy
21:35 Kuchenne rewolucje
22:45 Tylko mnie kochaj - film komedia, Polska, 2006, reż. Ryszard Zatorski
00:50 Banksterzy - film obyczajowy, Polska, 2020, reż. Marcin Ziębiński, wyk. Antoni Królikowski, Magdalena Lamparska, Katarzyna Zawadzka, Tomasz Karolak, Jan Frycz, Rafał Zawierucha, Małgorzata Kożuchowska, Marcin Bosak
03:05 Szpital - program obyczajowy
04:10 Uwaga! - magazyn
04:30 Zamieszkać na plaży
05:00 Jak to jest zrobione

POLSAT

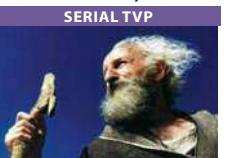
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:40 Malanowski i Partnerzy
09:40 Sekrety rodziny
10:40 Dlaczego ja?
11:40 Gliniarze
12:50 Wydarzenia
13:20 Interwencja
13:40 Trudne sprawy
14:40 Dlaczego ja?
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Na ratunek 112
17:00 Gliniarze
18:00 Pierwsza miłość
18:50 Wydarzenia
19:25 Gość wydarzeń
19:45 Sport
19:55 Pogoda
20:05 Nasz Nowy Dom - magazyn
20:15 Przyjaciółki



22:05 Wszystko albo nic
Linda i Vanda przyjaźnią się od lat i wspólnie prowadzą małą księgarnię. Linda jest odpowiedzialna i praktyczna, po rozwodzie samotnie wychowuje córkę. Vanda to szalona, wesoła i spontaniczna piękność, która ciągle przyciąga niewłaściwych mężczyzn. Choć różni je prawie wszystko obydwie marzą o romantycznej miłości.
00:40 Śladem dusz
03:20 Świat według Kiepskich - serial komediowy
04:40 Disco Gramy
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

07:00 Muzyczne poranki
07:45 Informacje kulturalne
08:15 Zaginione - odnalezione
08:35 Dzika Muzyka - Tropem pieśni - magazyn, reż. Zuzanna Solakiewicz
09:20 Lotna - dramat, prod. Polska, 1959, reż. Andrzej Wajda, wyk. Jerzy Pichelski, Adam Pawlikowski, Jerzy Moes, Mieczysław Łoza, Bożena Kurowska, Bronisław Dardziński, Adam Dzieszyński, Wiesław Gołas, Henryk Hunko, Tadeusz Kosudarski
11:00 Emma - Emma - serial, prod. Wielka Brytania, 2009, reż. Jim O'Hanlon, wyk. Romola Garai, Jonny Lee Miller, Michael Gambon, Jodhi May
12:05 W szkłanym kłoszu Sylvi Plath - film dokumentalny



13:20 Quo vadis? - serial TVP
14:20 W pustyni i w puszczy - film przygodowy
17:55 Co dalej? - program publicystyczny
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Serialowa nostalgia - Emma - Emma - serial
20:00 Czwartkowy klub filmowy - Wstęp do filmu - Stalker
20:05 Czwartkowy klub filmowy - Stalker - film science fiction
22:55 Res Poloniae
23:35 Rock Camp: The Movie
01:20 Gomorra - serial
02:30 Co dalej? - program publicystyczny
03:05 Na wschód od Hollywood - Czarna kura

TV Puls

06:00 Kobra - oddział specjalny
08:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy
10:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny
11:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy
12:00 Zaklinaczka duchów
Dzięki swojemu darowi Melinda Gordon potrafi komunikować się z zagubionymi duszami zmarłych ludzi i pomaga im przejść na drugą stronę.
13:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy
14:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy
15:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy
16:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy
20:00 Bodyguard zawodowiec
22:15 Co ty wiesz o swoim dziadku?
00:15 Zobacz to! Blok powtórkowy: Menu na miarę - program kulinarny
03:00 Menu na miarę - program kulinarny
03:40 Taki jest świat - program informacyjny
04:25 Z archiwum poligii - serial dokumentalny
05:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy



16:00 Prawdziwe motywy - serial kryminalny
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial obyczajowy
20:00 Bodyguard zawodowiec
22:15 Co ty wiesz o swoim dziadku?
00:15 Zobacz to! Blok powtórkowy: Menu na miarę - program kulinarny
03:00 Menu na miarę - program kulinarny
03:40 Taki jest świat - program informacyjny
04:25 Z archiwum poligii - serial dokumentalny
05:00 Rodzinny interes - serial obyczajowy

TVN 7

05:15 Szkoła - obyczajowy
06:15 Papiery na szczęście - serial, Polska
06:45 Hotel Paradise - program rozrywkowy
07:45 Ukryta prawda - program obyczajowy
10:50 Opowieści małżeńskie
11:50 Zagadki losu
12:50 Ten moment
13:55 Rozwód. Walka o wszystko
14:55 Tajemnice miłości
15:55 Ukryta prawda - program obyczajowy
16:55 Opowieści małżeńskie
17:55 Rozwód. Walka o wszystko
19:00 Zagadki losu
20:00 Papiery na szczęście - serial, Polska
20:35 Hotel Paradise



21:35 Siostry - film komedia, USA, 2015
23:55 Halloween - film horror, USA, Wielka Brytania, 2018, reż. David Gordon Green, wyk. Jamie Lee Curtis, Judy Greer
02:10 Trzy noce z duchami
04:20 Druga strona medalu - talk show

Treść programu i foto dzięki uprzejmości: Prasowej Agencji Telewizyjnej, Polsatu, TVP1, TVP2, TVN, TV4, TVN7, TV Puls, TV Trwam, TVP Kultura INFORMUJEMY, ŻE REDAKCJA NIE PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZMIANY W PROGRAMACH TV
Ogłoszenia i reklamy są materiałem zleconym, za ich treść odpowiedzialność ponosi ich nadawca, a nie redakcja lub wydawca gazety.
Wydawca: Dodatek sp. z o.o., 85-115 Bydgoszcz, ul. Wiatrakowa 11/3, tel. 516-018-821, e-mail: iwona@magraf.pl
Redaktor naczelny: Sławomir Grzmieł
ISSN 1643-2460
Skład komputerowy: www.klan.net.pl

dodatek TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

PAŹDZIERNIKOWE REFLEKSJE

„PAŹDZIERNIK 1956” BYŁ POCHODNĄ ZMIAN, KTÓRE ZACZEŁY SIĘ W MOSKWIE I KTÓRE MOSKWA PRÓBOWAŁA MNIEJ LUB BARDZIEJ UDANIE KONTROLOWAĆ. MÓWIĄC O BURZLIWYM ROKU 1956, WARTO PAMIĘTAĆ, ŻE NAJWIĘKSZA MANIFESTACJA W OBRONIE WĘGIERSKIEJ REWOLUCJI ODBYŁA SIĘ W OLSZTYNIE.

Wraz ze śmiercią Józefa Stalina w marcu 1953 roku, na Kremlu nastąpiła swoista walka buldogów pod dywanem. Pierwszym realnym następcą dyktatora został Ławrientij Beria, były szef NKWD odpowiadający za terror i masowe zbrodnie w czasach rządów Josifa Wissarionowicza. O dziwo, Beria postawił na liberalizację, inicjując zmiany, które w swych założeniach sięgały dalej niż „Pieriestrojka” Gorbaczowa. Program szerokokierunkowej reformy upadł wraz z Berią, którego zgładzono jeszcze w 1953 roku w wyniku spisku zawiązanego przez innych pretendentów do objęcia władzy: Chruszczowa, Malenkowa i Mołotowa. Paradoksalnie zatem odpowiedzialny za „czystki stalinowskie” zbrodniarz nie zginął z powodu swych przewin, ale z racji zapoczątkowania zmian przybliżających ZSRR do cywilizowanego świata.

Dobrze poinformowani towarzysze z bloku wschodniego śmierć Berii odczytali jako zapowiedź nieuchronnych czystek kadrowych. O tym, że nie obejdzie się bez rozliczeń,

szybko zrozumiał jeden z organizatorów aparatu represji nad Wisłą – Józef Światło, którego ucieczka na Zachód w grudniu 1953 r. zatrząsa szczytami PRL-owskiej władzy. Nadawane w 1954 roku przez Rozgłośnię Polską Radia Wolna Europa i Głos Ameryki relacje byłego wicedyrektora X Departamentu Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, który w latach 1945-1946 pełnił funkcję zastępcy kierownika Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Olsztynie, obnażyły skalę deprawacji okresu stalinizmu. Siła oddziaływania audycji za tytułowanych „Za kulisami bezpieki i partii” pośrednio doprowadziła do likwidacji MBP oraz skazania bądź odsunięcia na boczny tor wysokich rangą towarzyszy. Bolesław Bierut zadbał też o to, by za zbrodnie nie obarczać partii i zrećnie przekierował uwagę społeczeństwa w stronę aparatu bezpieczeństwa. Takowy model „rozliczeń” przyjęto w całym bloku wschodnim.

Stalin kontra stalińscy

Gruntowne zmiany w tzw. państwach satelickich nie mogły dojść do skutku bez zasadniczego przełomu w Moskwie. Ten nastąpił podczas odbywającego się w lutym 1956 roku XX Zjazdu KPZR. Nikita Chruszczow już jako I Sekretarz KC KPZR w tajnym referacie „O kulcie jednostki i jego następstwach”, który wygłaszał ponad pięć godzin, skrytykował generalissimusa, przypisując mu odpowiedzialność za liczne zbrodnie oraz doprowadzenie do powstania „kultu jednostki”. Chruszczow wyraźnie jednak cyzelował słowa, unikając krytyki systemu i skupiając się przede wszystkim na krzywdach doznanych przez komunistów. Pomiął chociażby temat kolektywizacji rolnictwa, która kosztowała życie ponad 14 mln ludzi. Uderzając w będących już na tamtym świecie Stalina i Berie, umiejętnie zdjął z siebie odpowiedzialność za krew, którą miał na rękach. Poza tym dążąc do samodzielnej władzy, stalinizm potraktował jako



foto: Wacław Kaniuto

Tysiące mieszkańców Olsztyna wyszło na ulice, żeby wyrazić swoją solidarność z Węgry

pałkę, którą mógł okładać konkurentów, obłudnie przypominając im udział w tworzeniu potwornego państwa sowieckiego.

Z Moskwy w trumnie w marcu 1956 roku wrócił Bierut, a sam referat, choć formalnie tajny, szybko trafił nie tylko do działaczy partyjnych. Dość powiedzieć, że w Polsce można go było nabyć na większości bazarów. Treść wystąpienia Chruszczowa dotarła również na Zachód. Lewicowa opinia publiczna przeżyła wstrząs, gdyż musiała skonfrontować własną idealistyczną wizję komunizmu z ponurą rzeczywistością. Wiatr zmian przybierał na sile, wskutek czego coraz głośniej zaczęto mówić o „odwilży”, nawiązując w ten sposób do tytułu powieści Ilji Erenburga opublikowanej w 1954 roku.

Chichot historii

Historycy spierają się o to, kiedy w Polsce zaczął się „Październik 1956”. Faktem jest jednak, że w kulturze krytykę sowieckich wzorców rozpoczęto już w 1954 roku, gdy Julian Przyboś socrealistyczne wiersze porównał do „dawnych kołtuńskich wierszy bogoojczyźnianych”. Ale chichot historii sprawił, że symbolem odwilży w literaturze jest opublikowany w sierpniu 1955 roku „Poemat dla dorosłych” autorstwa Adama Ważyka, głównego teoretyka polskiego socrealizmu, który uczynił niespodziewaną woltę decydując się na krytykę systemu. Jeden z najbardziej ortodoksyjnych strażników doktryny

w „Poemacie” pisał m.in. o samookłamywaniu się, będącym istotą okresu stalinizmu:

*Piją wodę morską,
Wołają –
lemoniadą!
Wracają do domu
cichaczem
rzygać,
rzygać!*

Wbrew sowietom

Szerokim echem odbił się również słynny tekst „Na spotkanie ludziom z AK” (marzec 1956), w którym Jan Olszewski, Jerzy Ambroziewicz i Walery Namotkiewicz domagali się rehabilitacji żołnierzy AK. Artykuł ukazał się na łamach tygodnika „Po Prostu”, jednego z symboli październikowych zmian. Młodzi dziennikarze, poruszając niewygodne dla władzy tematy, obnażali kłamstwa wszechobecnej propagandy.

„Pamiętam, było to w okresie pionierskiego zaciągu do przemysłu i górnictwa. Pod Warszawą znajdował się ośrodek, w którym mieszkali dziewczęta z zaciągu pracującego w tamtejszej fabryce. Działy się tam rzeczy straszne – brud, głód, nędza, choroby, prostytutka, brak opieki, zbiorowe ataki hysterii, próby samobójstwa. Napisać mi o tym nie pozwolono w imię „celów wyższych”. Później objeżdżałem zielonogórskie PGR-y. Młodzież żyła nie jak ludzie, lecz jak bydło. Gdzieś tam w barłogu umierała z choroby i głodu dziewczyna, którą wyrzucono z pracy za to, że miała gruźlicę. Napisać

mi o tym nie dano. Znów w imię „wyższych celów” – fragment artykułu z „Po Prostu”, pt. „Wyznania nawróconego cynika” autorstwa Jerzego Urbana.

O tym, że historia przyspieszyła, świadczył „Poznański Czerwiec”, gdy blisko 100 tys. ludzi wyraziło swój sprzeciw wobec komunistycznej dyktatury. Władza, powodując się strachem, sięgnęła m.in. po 400 czołgów, a walki, w wyniku których zginęło 58 osób, szybko nabrały narodowego charakteru. W Poznaniu demonstranci, podobnie jak powstańcy warszawscy, używali butelek z benzyną i zdobytą broni palnej, a młode dziewczyny z białoczerwonymi opaskami na rękawkach udzielały pomocy rannym.

Władza, wiedząc, że musi wykonać ruch, który niejako rozładuje nastroje społeczne, zdecydowała się na ucieczkę do przodu, sięgając po Władysława Gomułkę, byłego I Sekretarza PPR, który po wyjściu na wolność w 1954 roku coraz bardziej jawił się jako uosobienie polskiej drogi do socjalizmu. Oskarżony w 1948 roku o „odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne” Gomułka nie był jednak faworytem Moskwy. 19 października 1956 roku, gdy „Wiesława” dokooptowano do składu KC, oddziały sowieckie, które opuściły koszar i ruszyły na Warszawę, zbliżyły się do niej na odległość ok. 100 km. Gdyby czołgi „bratniej armii” wkroczyły do stolicy, zapewne doszłoby do scenariusza węgierskiego. Sytuacja była napięta, a wściekły Chruszczow, który przeleciał do Warszawy, wymachiwał pięściami w stronę polskich komunistów, grożąc sowiecką interwencją i nalegał, by w nowym Biurze Politycznym znalazł się marszałek Konstanty Rokossowski, symbol zależności PRL-u od ZSRR. Ale strona polska postawiła na swoim, wybierając 21 października Władysława Gomułkę na I Sekretarza KC PZPR. Do rozlewu krwi nie doszło, być może dzięki Chinom. Chruszczow wiedział, że Mao Zedong to potężny gracz, z którym

musi się liczyć i bez jego akceptacji nie może zaatakować Warszawy.

Socjalizm zamiast niepodległości

24 października „Wiesław” w obecności 400 tys. ludzi wygłosił słynne przemówienie zaczynające się od słów: „Towarzysze! Obywateli! Ludu pracujący stolicy!”. Swoją przemowę zakończył jednak zawołaniem „Dość wiecowania!”, co było jasnym sygnałem, że o pełnej wolności nie może być mowy. Swoją drogą władza starała się przedstawić wiec jako poparcie dla socjalistycznych idei, a nie narodowowyzwoleńcze uniesienie. Z tego powodu z głośników puszczano „Międzynarodówkę”, zagłuszając w ten sposób śpiewanego przez ludzi „Mazurka Dąbrowskiego”.

Dzień wcześniej w Budapeszcie studenci wyszli na ulice, deklarując swoje poparcie dla przemian w Polsce. Manifestacja przerodziła się w powstanie narodowe, krwawo stłumione przez sowieckie tanki na początku listopada 1956 roku. Chruszczow pokazał, że natura komunizmu pozostaje niezmienna, a niesubordynacja oznacza krew. Szczególną solidarność z walczącymi Węgrami okazało polskie społeczeństwo. Polacy masowo ustawiali się w stacjach krwiodawstwa, oddając krew węgierskim braciom. Na ulicach stały puszeki z napisem „Na lekarstwa dla Węgrów”, a zakłady pracy i fabryki zaofiarowały swoje produkty, których wtenczas brakowało na Węgrzech. Największa manifestacja uliczna, będąca wyrazem poparcia dla węgierskich dążeń, odbyła się 30 października w Olsztynie. 10 tys. ludzi wyszło na ulice Stolicy Krainy Tyśiąca Jezior, a Plac Armii Czerwonej symbolicznie przemianowano na Plac Powstańców Węgierskich. Zdobyte „Października”, choć nie dowodziły pełnej wolności i szybko zostały przez władzę stłumione, to jednak oznaczały, że liberalizacja stała się faktem. Powrót do najmroczniejszych czasów stalinowskich nigdy już nie nastąpił.

MICHAŁ MIESZKO PODOLAK

Cmentarz w Markajmach to miejsce szczególne. Jego historia sięga roku 1914. Wtedy to pod Heilsbergiem (dawna nazwa Lidzbarka Warmińskiego) powstał największy obóz jeniecki dla szeregowców i podoficerów na obszarze podległym 1. Korpusowi Armii Niemieckiej. Urządzono go po zwycięstwie Niemców nad Rosjanami w bitwie pod Tannenbergiem (Stębark). Można w nim było jednocześnie przetrzymywać nawet 16 000 jeńców. Wykorzystywano

ich do pracy w rolnictwie i w zakładach przemysłowych. — Przed pierwszą wojną światową na tym terenie nie było nic, może pojedyncze chatupy — opowiadał, wskazując okolice ul. Sosnowej w Lidzbarku Warmińskim, dr Sławomir Skowronek – lidzbarski historyk, który na wycieczce zorganizowanej przez Miejską Bibliotekę Pedagogiczną Oranżeria Kultury pełnił rolę przewodnika. Jeńcy ciężko pracowali, a o jedzeniu, którym ich karmio-



Fot. Ewa Lubirska

no, można by napisać wiele. Jak opowiadał dr Skowronek, najgorzej traktowano Rosjan i Rumunów, bo ich krajanie o nich nie walczyli.

Z zachowanych metryk zgonów, wynika, że spoczywa tam: 2081 Rosjan, 506 Rumunów, 45 Belgów, 43 Francuzów, 39 Brytyjczyków, 19 Włochów i 8



Serbów. Są też Polacy. Warto jednak dodać, że nie wszystkie pochówki zidentyfikowano. Niestety, brakuje dokumentacji obozu jenieckiego.

Na tym historycznym cmentarzu spoczywa 2741 żołnierzy. Na cmentarzu w Markajmach można zauważyć dwa rodzaje nagrobków — pulpitowe

REKLAMA

Prezydent Olsztyna

podaje do publicznej wiadomości
wyciąg z ogłoszenia
o ustnym przetargu nieograniczonym
na zbycie nieruchomości Gminy Olsztyn

Oznaczenie nieruchomości według księgi wieczystej oraz katastru nieruchomości	Lokal mieszkalny nr 4, znajdujący się na parterze w budynku nr 39, położonego przy ul. Grunwaldzkiej w Olsztynie, wraz ze sprzedażą udziału 282/10000 w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą udziału 282/10000 w gruncie pod budynkiem (obręb 61, działka nr 22/1 o pow. 414 m ² , zapisana w księdze wieczystej nr OL1O/00029399/5) oraz użytkowanie wieczyste udziału 282/10000 w gruncie do racjonalnej obsługi budynku (obręb 61, działka nr 22/4 o pow. 231 m ² , zapisana w księdze wieczystej nr OL1O/00067508/1)
Powierzchnia nieruchomości	Powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego – 22,30 m ²
Przeznaczenie nieruchomości	Sprzedaż lokalu mieszkalnego w trybie przetargu ustnego nieograniczonego
Cena wywoławcza	155 000,00 zł Cena lokalu, cena udziału w gruncie pod budynkiem (dz. nr 22/1) oraz pierwsza opłata z tytułu oddania w użytkowanie wieczyste gruntu do racjonalnej obsługi budynku (dz. nr 22/4) osiągnięte w przetargu, w związku z wpisaniem nieruchomości do rejestru zabytków, obniżone będą o 50%
Termin i miejsce przetargu	2 grudnia 2022 r. o godzinie 10:30 w siedzibie Urzędu Miasta Olsztyna, pl. Jana Pawła II 1, w sali 219, II piętro lub może być przeprowadzony przy użyciu środków komunikacji elektronicznej
Wysokość wadium	15 500,00 zł należy wpłacić na rachunek Urzędu Miasta Olsztyna prowadzony przez PKO BP SA, nr konta 81 1020 3541 0000 5602 0290 6683, do dnia 28 listopada 2022 r. Wpłacone wadium winno znajdować się w dniu 28 listopada 2022 r. na rachunku Urzędu Miasta Olsztyna
Miejsce wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu	Pełna treść ogłoszenia dostępna jest w internecie, pod adresami www.olsztyn.eu , infopublikator.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, prowadzonym przez Urząd Miasta Olsztyna, pod adresami www.bip.olsztyn.eu umolsztyn.bip.gov.pl , oraz na elektronicznej tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Olsztyna
Szczegółowych informacji o przetargu udziela:	Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Olsztyna, plac Jana Pawła II nr 1, pokój 111, I piętro, tel. 89-527-31-11 wew. 371 lub 535-32-15. W celu obejrzenia lokalu przed przetargiem należy skontaktować się z Zakładem Lokali i Budynków Komunalnych w Olsztynie pod numerem telefonu 89-533-36-26 lub 89-526-28-20

118522otbr-a-M

Prezydent Olsztyna

podaje do publicznej wiadomości
wyciąg z ogłoszenia
o II przetargu ustnym nieograniczonym
na zbycie nieruchomości Gminy Olsztyn

Oznaczenie nieruchomości według księgi wieczystej oraz katastru nieruchomości	Lokal mieszkalny nr 4, znajdujący się na I piętrze w budynku nr 7, położonego przy ul. Staromiejskiej w Olsztynie wraz ze sprzedażą udziału 195/1000 w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą udziału 195/1000 w gruncie (obręb 64, działka nr 60, o pow. 160 m ² , zapisana w księdze wieczystej nr OL1O/00009938/0).
Powierzchnia nieruchomości	Powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego – 58,60 m ²
Przeznaczenie nieruchomości	Sprzedaż lokalu mieszkalnego w trybie przetargu ustnego nieograniczonego
Cena wywoławcza	280 000,00 zł
Termin i miejsce przetargu	2 grudnia 2022 r. o godzinie 11:30 w siedzibie Urzędu Miasta Olsztyna, pl. Jana Pawła II 1, w sali 219, II piętro
Wysokość wadium	28 000,00 zł należy wpłacić na rachunek Urzędu Miasta Olsztyna prowadzony przez PKO BP SA, nr konta 81 1020 3541 0000 5602 0290 6683, do dnia 28 listopada 2022 r. Wpłacone wadium winno znajdować się w dniu 28 listopada 2022 r. na rachunku Urzędu Miasta Olsztyna
Miejsce wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu	Pełna treść ogłoszenia dostępna jest w internecie, pod adresami www.olsztyn.eu , infopublikator.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, prowadzonym przez Urząd Miasta Olsztyna, pod adresami www.bip.olsztyn.eu , umolsztyn.bip.gov.pl oraz na elektronicznej tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Olsztyna
Szczegółowych informacji o przetargu udziela:	Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Olsztyna, plac Jana Pawła II nr 1, pokój 111, I piętro, tel. 89-527-31-11, wew. 371 lub 535-32-15. W celu i obejrzenia lokalu przed przetargiem należy skontaktować się z Zakładem Lokali i Budynków Komunalnych w Olsztynie pod numerem telefonu 89-533-36-26 lub 89-526-28-20.

118522otbr-b-M

Prezydent Olsztyna

podaje do publicznej wiadomości
wyciąg z ogłoszenia
o ustnym przetargu nieograniczonym
na zbycie nieruchomości Gminy Olsztyn

Oznaczenie nieruchomości według księgi wieczystej oraz katastru nieruchomości	Lokal mieszkalny nr 10, znajdujący się na poddaszu budynku nr 10, położonego przy ul. Żołnierskiej w Olsztynie, wraz ze sprzedażą udziału 58/1000 w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą udziału 58/1000 w gruncie (obręb 69, działki nr 34 i 33/1 o łącznej pow. 996 m ² , zapisane w księdze wieczystej nr OL1O/00020535/8)
Powierzchnia nieruchomości	Powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego – 19,81 m ²
Przeznaczenie nieruchomości	Sprzedaż lokalu mieszkalnego w trybie ustnego przetargu nieograniczonego
Cena wywoławcza	146 000,00 zł
Termin i miejsce przetargu	9 grudnia 2022 r. o godzinie 11:30 w siedzibie Urzędu Miasta Olsztyna, pl. Jana Pawła II 1, w sali 219, II piętro
Wysokość wadium	14 600,00 zł należy wpłacić na rachunek Urzędu Miasta Olsztyna prowadzony przez PKO BP S.A., nr konta 81 1020 3541 0000 5602 0290 6683, do dnia 5 grudnia 2022 r. Wpłacone wadium winno znajdować się w dniu 5 grudnia 2022 r. na rachunku Urzędu Miasta Olsztyna.
Miejsce wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu	Pełna treść ogłoszenia dostępna jest w internecie, pod adresami www.olsztyn.eu , infopublikator.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, prowadzonym przez Urząd Miasta Olsztyna, pod adresami www.bip.olsztyn.eu umolsztyn.bip.gov.pl oraz na elektronicznej tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Olsztyna.
Szczegółowych informacji o przetargu udziela:	Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Olsztyna, plac Jana Pawła II nr 1, pokój 111, I piętro, tel. 89-527-31-11 wew. 371 lub 535-32-15. W celu obejrzenia lokalu przed przetargiem należy skontaktować się z Zakładem Lokali i Budynków Komunalnych w Olsztynie pod numerem telefonu 89-533-36-26 lub 89-526-28-36

118522otbr-c-M

i stele. Te pierwsze zachowały się o wiele lepiej. Stele były bardziej widoczne i stanowiły pokusę dla wandalii i złodziei. — W 1983 roku odwiedził mnie przyjaciel i postanowiliśmy przejść się na ten cmentarz — opowiadał Sławomir Skowronek o chwili, kiedy postanowił ratować to historyczne miejsce. Od tamtej pory, czyli od roku 1983, a już na dobre od 1988 roku, sprawuje nad cmentarzem nadzór merytoryczny, współpracując z miejscowym urzędem gminy, służbami ochrony zabytków i ambasadą Wielkiej Brytanii. W sprawach

cmentarza kontaktował się z ambasadami Włoch, Belgii i Rumunii. Po miejscu tym oprowadzał nie tylko mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego, ale także wcześniej, między innymi ambasadora Rumunii, belgijskiego konsula, rumuńskiego dziennikarza i delegację armii Łotwy. Tak więc od roku 1983 sporo się na cmentarzu zmieniło. Uporządkowano nagrobki, odrestaurowano piramidę z kamienia polnego, zwieńczoną figurą dwugłowego orła wzniesioną tu przez jeńców, którzy upamiętnili nią swoich zmarłych rosyjskich kolegów.



Historyczna fotografia obozu

Powstała brama wykonana przez lidzbarczanina Zenona Drozda, który zajął się także naprawą nagrobków. Włożył

w to nie tylko pracę swoich rąk (wiele rzeczy wykonał poza obowiązkiem wynikającym z umowy), ale też

serce (on także pojawił się na wycieczce, przynosząc starą fotografię z czasu prac na cmentarzu).

Pojawiły się również w 2016 roku nowe stele angielskich jeńców zmarłych w latach 1916-1919. Kwatera ma wymiar symboliczny, bo szczątki niemal wszystkich Anglików ekshumowano i przeniesiono. Od roku 1999 cmentarzem zajmuje się urząd gminy Lidzbark Warmiński, na którego terenie nekropolia się znajduje. Wspiera ją wojewoda oraz Rada Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie. Obiekt ten jest wpisany do rejestru zabytków. W tej chwili cmentarz jest więc zadbane.

EWA LUBIŃSKA
e.lubinska@gazetaolsztynska.pl

REKLAMA

Prezydent Olsztyna	
podaje do publicznej wiadomości wyciąg z ogłoszenia o kolejnym przetargu ustnym nieograniczonym na zbycie nieruchomości Gminy Olsztyn	
Oznaczenie nieruchomości według księgi wieczystej oraz katastru nieruchomości	Lokal mieszkalny nr 7, znajdujący się na II piętrze budynku nr 6A położonego przy ul. Korczaka w Olsztynie, wraz ze sprzedażą udziału 97/1000 w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą udziału 97/1000 w gruncie (obręb 67, działka nr 13/1, o pow. 1049 m ² , zapisana w księdze wieczystej nr OL1O/00103164/2)
Powierzchnia nieruchomości	Powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego – 39,00 m ² , w tym piwnica – 2,90 m ²
Przeznaczenie nieruchomości	Sprzedaż lokalu mieszkalnego w trybie przetargu ustnego nieograniczonego
Cena wywoławcza	170 000,00 zł
Termin i miejsce przetargu	2 grudnia 2022 r. o godzinie 12:30 w siedzibie Urzędu Miasta Olsztyna, pl. Jana Pawła II 1, w sali 219, II piętro
Wysokość wadium	17 000,00 zł należy wpłacić na rachunek Urzędu Miasta Olsztyna prowadzony przez PKO BP SA, nr konta 81 1020 3541 0000 5602 0290 6683, do dnia 28 listopada 2022 r. Wpłacone wadium winno znajdować się w dniu 28 listopada 2022 r. na rachunku Urzędu Miasta Olsztyna
Miejsce wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu	Pełna treść ogłoszenia dostępna jest w internecie, pod adresami www.olsztyn.eu, infopublikator.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, prowadzonym przez Urząd Miasta Olsztyna, pod adresami www.bip.olsztyn.eu umolsztyn.bip.gov.pl, oraz na elektronicznej tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Olsztyna
Szczegółowych informacji o przetargu udziela:	Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Olsztyna, plac Jana Pawła II nr 1, pokój 111, I piętro, tel. 89-527-31-11 wew. 371 lub 535-32-15. W celu i obejrzenia lokalu przed przetargiem należy skontaktować się z Zakładem Lokali i Budynków Komunalnych w Olsztynie pod numerem telefonu 89-533-36-26 lub 89-526-28-36

118522otbr-d-M

Prezydent Olsztyna	
podaje do publicznej wiadomości wyciąg z ogłoszenia o przetargu ustnym nieograniczonym na zbycie nieruchomości Gminy Olsztyn	
Oznaczenie nieruchomości według księgi wieczystej oraz katastru nieruchomości	Lokal mieszkalny nr 9, znajdujący się na poddaszu budynku nr 10 położonego przy ul. Żołnierskiej w Olsztynie, wraz ze sprzedażą udziału 54/1000 w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą udziału 54/1000 w gruncie (obręb 69, działka nr 34 i 33/1 o łącznej pow. 996 m ² , zapisane w księdze wieczystej nr OL1O/00020535/8)
Powierzchnia nieruchomości	Powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego – 18,23 m ²
Przeznaczenie nieruchomości	Sprzedaż lokalu mieszkalnego w trybie przetargu ustnego nieograniczonego
Cena wywoławcza	135 000,00 zł
Termin i miejsce przetargu	9 grudnia 2022 r. o godzinie 10:30 w siedzibie Urzędu Miasta Olsztyna, pl. Jana Pawła II 1, w sali 219, II piętro
Wysokość wadium	13 500,00 zł należy wpłacić na rachunek Urzędu Miasta Olsztyna prowadzony przez PKO BP SA, nr konta 81 1020 3541 0000 5602 0290 6683, do dnia 5 grudnia 2022 r. Wpłacone wadium winno znajdować się w dniu 5 grudnia 2022 r. na rachunku Urzędu Miasta Olsztyna
Miejsce wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu	Pełna treść ogłoszenia dostępna jest w internecie, pod adresami www.olsztyn.eu, infopublikator.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, prowadzonym przez Urząd Miasta Olsztyna, pod adresami www.bip.olsztyn.eu, umolsztyn.bip.gov.pl, oraz na elektronicznej tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Olsztyna
Szczegółowych informacji o przetargu udziela:	Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Olsztyna, plac Jana Pawła II nr 1, pokój 111, I piętro, tel. 89-527-31-11 wew. 371 lub 535-32-15. W celu obejrzenia lokalu przed przetargiem należy skontaktować się z Zakładem Lokali i Budynków Komunalnych w Olsztynie pod numerem telefonu 89-533-36-26 lub 89-526-28-36

118522otbr-e-M

Prezydent Olsztyna	
podaje do publicznej wiadomości wyciąg z ogłoszenia o przetargu ustnym nieograniczonym na zbycie nieruchomości Gminy Olsztyn	
Oznaczenie nieruchomości według księgi wieczystej oraz katastru nieruchomości	Lokal niemieszkalny nr 2A, znajdujący się na poziomie piwnic budynku nr 12 położonego przy ul. Partyzantów w Olsztynie, wraz ze sprzedażą udziału 50/1000 w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą udziału w gruncie (obręb 72, działki nr 20 i 18/10 o łącznej pow. 274 m ² , zapisane w księdze wieczystej nr OL1O/00020554/7)
Powierzchnia nieruchomości	Powierzchnia użytkowa lokalu niemieszkalnego – 29,30 m ²
Przeznaczenie nieruchomości	Sprzedaż lokalu niemieszkalnego w trybie przetargu ustnego nieograniczonego
Cena wywoławcza	150 000,00 zł
Termin i miejsce przetargu	9 grudnia 2022 r. o godzinie 12:30 w siedzibie Urzędu Miasta Olsztyna, pl. Jana Pawła II 1, w sali 219, II piętro
Wysokość wadium	15 000,00 zł należy wpłacić na rachunek Urzędu Miasta Olsztyna prowadzony przez PKO BP SA, nr konta 81 1020 3541 0000 5602 0290 6683, do dnia 5 grudnia 2022 r. Wpłacone wadium winno znajdować się w dniu 5 grudnia 2022 r. na rachunku Urzędu Miasta Olsztyna
Miejsce wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu	Pełna treść ogłoszenia dostępna jest w internecie, pod adresami www.olsztyn.eu, infopublikator.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, prowadzonym przez Urząd Miasta Olsztyna, pod adresami www.bip.olsztyn.eu, umolsztyn.bip.gov.pl, oraz na elektronicznej tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Olsztyna
Szczegółowych informacji o przetargu udziela:	Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Olsztyna, plac Jana Pawła II nr 1, pokój 111, I piętro, tel. 89-527-31-11 wew. 371 lub 535-32-15. W celu obejrzenia lokalu przed przetargiem należy skontaktować się z Zakładem Lokali i Budynków Komunalnych w Olsztynie pod numerem telefonu 89-533-36-26 lub 89-526-28-37

118522otbr-f-M

Czynią świat jeszcze piękniejszym

Gdy mówię, że bogatego stać na to, żeby pomagać innym, słyszę, że nie idzie o zasobność portfela, choć ta oczywiście ma wpływ na to, jak możemy pomóc innym. Chodzi o serce, o empatię. Każdy może pomagać na miarę swoich możliwości — tłumaczy Rafał Szczepański.

Rafał Szczepański pochodzi z Warszawy, jest przedsiębiorcą. Od kilkunastu lat swoje życie dzieli między stolicę, a Pluski koło Olsztyna, gdzie ma swój dom. Mógłby cichaczem, jak inni, przemknąć ze stolicy na Warmię, zaszyć się wśród zieleni, może popijać drinki. Tak robi wielu spośród tych, którzy mają tu swoje daczki czy posiadłości. To ich azyl. Stronią od sąsiadów, nie angażują się w życie lokalnej społeczności, chyba że gdzieś niedaleko ich płotu ma pobiec, nie daj Boże, nowa droga albo stanąć hotel, bo wtedy biją na alarm, krzyczą, że trzeba ratować Warmię i Mazury. I aż huczy wówczas w internecie o zbrodni na naturze.

Szczepański jest inny, może dlatego, że patrzy dalej niż do płotu swego domu. Ma duszę społecznika, a pomaganie ludziom we krwi. I to inni widzą. Wyrazem tego była chociażby statuetka, którą odebrał na charytatywnej gali w ubiegłą sobotę w Olsztynie. W ten sposób Fundacja „Przyszłość dla Dzieci” nagrodziła swoich darczyńców. Fundacja od 20 lat pomaga chorym dzieciom na Warmii i Mazurach i piękny jubileusz był okazją, by w imieniu podopiecznych podziękować swoim dobrodziejom za wsparcie, za wielkie serce.

To był szczególny wieczór, bo galę swoją obecnością zaszczytili m.in. Witaj Bityj, radca Ambasady Ukrainy, senator Lidia Staroń i poseł Paweł Papke. Obecni byli też samorządowcy, w tym marszałek województwa Gustaw Marek Brzeziński i wicemarszałkowie Marcin Kuchciński i Miron Sycz, a także starosta olsztyński Andrzej Abako i Ewa Kaliszuk, wiceprezydent Olsztyna.

Podczas gali odbyła się też aukcja charytatywna. Rafał Szczepański wylicytował na niej obraz podarowany na aukcję przez Łukasza Zedlewskiego, młodego malarza z podolsztyńskiego Miodówka. I nie był to przypadek. Od lat wspiera jego rozwój artystyczny. Wierzy w niego, w jego talent. Trzeba tylko, jak mówi, pomóc artyście w rozwoju.

Ich drogi skrzyżowały się w Pluskach, gdzie młody malarz malował w plenerze. Później Szczepański zobaczył ten obraz w jednej z galerii w Olsztynie.

— Ma pasję i ma talent — uważa Rafał Szczepański, który zaczął kolekcjonować obrazy Zedlewskiego. Potem zaprosił go do Warszawy i poprosił, żeby namalował kilka obrazów w stolicy. Prace zawisły w praskim Koneserze, centrum kulturalno-rozrywkowym, w którego rewitalizację był zaangażowany Szczepański. A wystawa malarza z Warmii cieszy się dużym zainteresowaniem.

— Łukasz będzie miał kolejne wystawy — zapowiada Rafał Szczepański.

Tę pomoc innym niesie też Fundacja Polskich Kawalerów Maltańskich „Pomoc Maltańska”, której Rafał Szczepański jest wiceprezesem. Na Warmii i

Mazurach fundacja prowadzi dwa dzieła: szpital w Barczewie i dom pomocy społecznej w Szyldaku. Bo wprawdzie dziś kawalerowie maltańscy nie muszą walczyć z mieczem w rękę w obronie wiary, ale świat nadal, a może nawet bardziej ich potrzebuje, bo wkóło tyle biedy, cierpienia.

— Czynienie dobrych rzeczy jest jak zasiane ziarno, z którego wyrastają ko-

ończynę, na Warmię — jak na skarb, ale zawsze podkreśla, że solą każdej ziemi są ludzie. Często zapomniani przez potomnych. Dzięki Szczepańskiemu zapomniani wracają na cokoły. Tak było z nazwą skweru w Pluskach. Rafał Szczepański wystąpił z inicjatywą nazwania skweru imieniem Augusta Poptawskiego, działacza plebiscytowego, który mieszkał w Pluskach i walczył o

W Rzymie spotkał człowieka, który mu bardzo pomógł. Kiedy wyjeżdżał, dostał od niego prezent dla jego dziecka. Jego na taki prezent nie było wtedy stać.

— Takie rzeczy się pamięta. Minęło ponad 40 lat, a ja pamiętam, jakby to było wczoraj — wspomina. — Nigdy nie wiemy, kiedy sami będziemy potrzebowali pomocy. Dlatego trzeba pomagać



Od lewej: Rafał Szczepański, Łukasz Zedlewski i prowadzący galę Maciej Miecznikowski

lejne dobre dzieła — mówi Rafał Szczepański.

Każdy pracuje, żeby mieć, ale już niewielu potrafi się przy tym podzielić z innymi. Może, jak mówi Rafał Szczepański, rzeczywiście trzeba się już takim urodzić. Trzeba mieć to w genach albo odpowiedzieć sobie, co dla nas jest ważne. Czy chcemy tylko mieć, czy też mieć i być. Dlatego on nie patrzy tylko na siebie, ale lubi pracować na rzecz lokalnej społeczności, w której żyje.

Jego spółka Rezydencje Warmińskie wsparła ocieplenie kaplicy w Pluskach. Potem kupił łódź strażakom czy pomógł w remoncie sali sołectwej. W pobliskim kościele w Orzechowie zobaczył organy. Piękne, stare, ale nieme. Pomógł finansowo w remoncie instrumentu i dziś dzięki także jego wsparciu odbywają się w Orzechowie od dziesięciu lat koncerty organowe, które przyciągają melomanów z całej Polski.

Z dumą mówi o sobie pluszczak, bo zależy mu na rozwoju wsi, tak jak Stowarzyszeniu Miłośników Południowej Warmii „Kocham Pluski”, którego jest prezesem. Na Pluski patrzy jak na swoją małą

powrót Warmii do macierzy. Wieś poparta wnioskiem, radni się zgodzili. Później ukazała się książka „Ludzie dnia wczorajszego” Augusta Klemensa Poptawskiego, syna Augusta Poptawskiego, która opowiada o Warmii i jej dawnych mieszkańcach. W wydaniu książki też pomógł Rafał Szczepański, tak jak zresztą w upamiętnieniu postaci Roberta Gransickiego, nauczyciela w polskiej szkole w Pluskach, którego hitlerowcy zamordowali we wrześniu 1939 roku w lesie kartuskim wraz z wieloma innymi Kaszubami. Na budynku dawnej szkoły w Pluskach, który przetrwał do dziś, zawisła pamiątkowa tablica.

— Musimy pamiętać o historii tej ziemi, o takich ludziach jak Klemens Poptawski czy Robert Gransicki — mówi.

Wiele tych dzieł ma na swoim koncie. Pomaga, wspiera. Czy jemu ktoś kiedyś pomógł, tak bezinteresownie? — Nieraz. Wiele razy miałem to szczęście trafić na dobrych ludzi — odpowiada. Szczególnie wrył mu się w pamięć wyjazd przed laty do Rzymu. To było w czasach komuny. Polska była wtedy szara, a Polacy biedni.

i warto to robić. Człowiek powinien wykorzystywać każdą okazję, czy możliwość do zrobienia czegoś dobrego.

A dlaczego? Bo dobro wraca. Może do jednych wcześniej, a do drugich nieco później. A może przyjdzie w chwili, gdy bardzo będziemy tego potrzebowali.

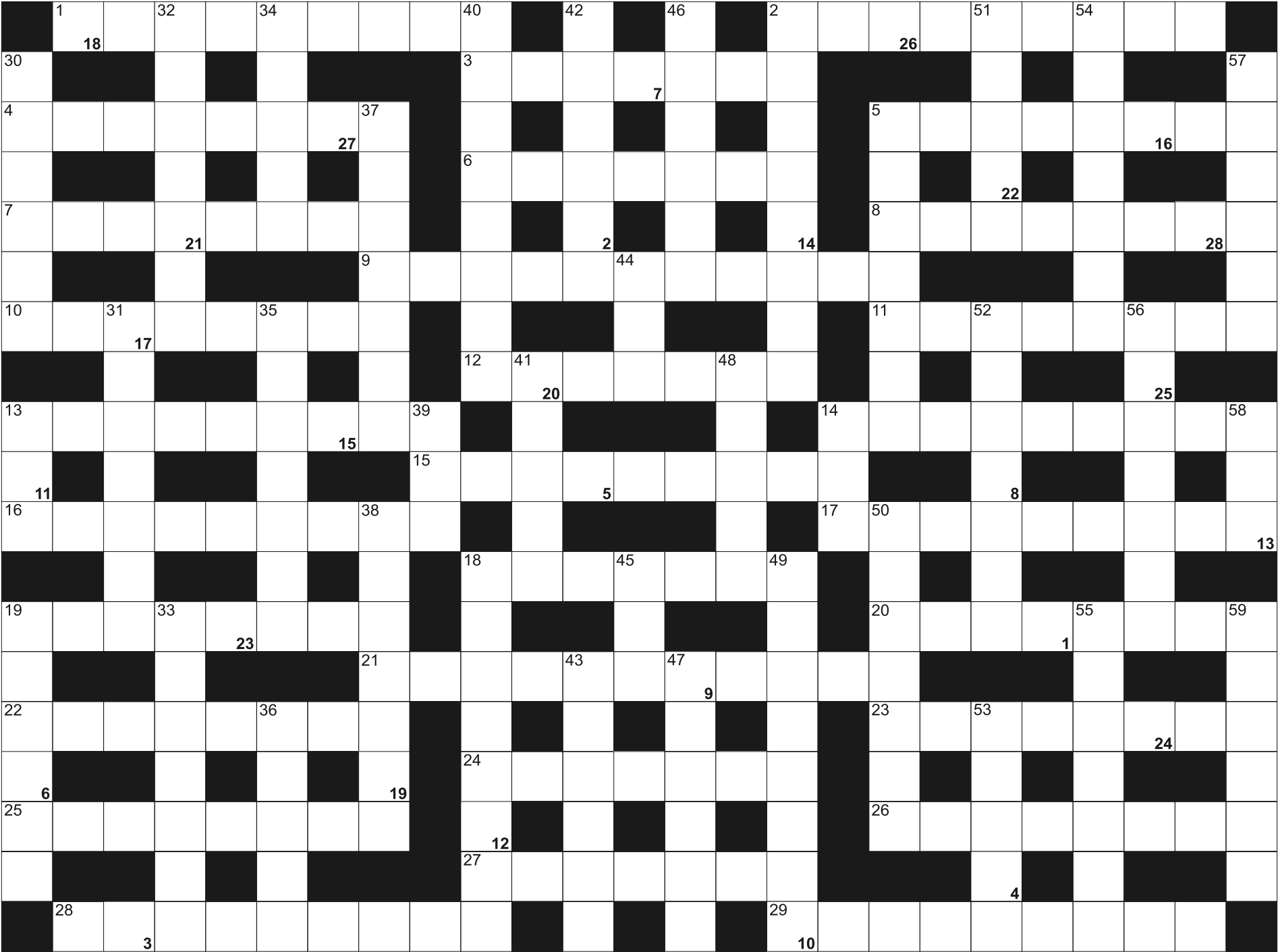
Jest katolikiem. Chodzi do kościoła i wierzy, że kiedyś przyjdzie stanąć przed Stwórcą i trzeba będzie się rozliczyć, zważyć na szali nasze dobre i złe uczynki, bo przecież jesteśmy tylko ludźmi, popełniamy też błędy.

— Wiara nas określa, tak jak dobre uczynki, które czynimy — wyklada swoją filozofię życia.

Rafał Szczepański uważa, że ma szczęście mieszkać na Warmii, bo to region, w którym można wieść dobre życie, choć oczywiście przed nami dużo do nadgonienia, ale da się to zrobić, trzeba tylko czasu i wytrwałości. Pewnie ma rację, może więc to Warmia ma też szczęście, że tacy ludzie ją wybrali.

Andrzej Mielnicki

Krzyżówka klasyczna z hasłem



Litery z pól ponumerowanych od 1 do 28, utworzą rozwiązanie:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28																

POZIOMO: 1) śpiewa w zespole; 2) książka do słuchania; 3) muzułmanin walczący z krzyżowcami; 4) produkt uboczny z mleka i sera; 5) płytkie miejsce w morzu; 6) ojciec i matka; 7) wędlina w jelicie; 8) miesiąc z Zaduszkami; 9) stolica amerykańskiego stanu Floryda; 10) jedyńki i dwójki w użębieniu; 11) nauka o zwierzętach; 12) pierwiastek Gd; 13) stolica Mjanmy; 14) blaszana obudowa samochodu; 15) ruchy górnotwórcze; 16) rzecz nabyta, kupiona; 17) poliszynela lub zawodowa; 18) z przodu i z tyłu samochodu; 19) golkipier; 20) grecka bogini miłości; 21) powszechna wada wzroku; 22) badacz gwiazd i planet; 23) tytułowy Matolek u Makuszyńskie-

go; 24) bandany i apaszki; 25) przyrząd do strojenia instrumentów; 26) chiński krokiet wiosenny; 27) stolica Gujany Francuskiej; 28) inaczej atelier artysty; 29) psoriasis, choroba skóry. **PIONOWO:** 2) autor "Księżniczki na ziarnku grochu"; 5) kraj z Kuala Lumpur; 13) mokry u psa; 14) pracował na szafocie; 18) korek, czop lub kapsel; 19) wokół żółtka w jajku; 30) figiel, psota, żart; 31) państwo z Asmarą; 32) część, fragment całości; 33) Cieślak, Miss Polonia 2006; 34) odbijana w badmintonie; 35) rzeka w Nagano; 36) w parze z brutto; 37) ekskomunika, kłątwa kościelna; 38) jest nim matura; 39) chińska, głęboka patelnia; 40) wróży z gwiazd; 41) płaca za-

leżna od liczby wyprodukowanych sztuk; 42) kolorowa w piórniku; 43) państwo ze stolicą w Tbilisi; 44) amerykańska sieć kanałów telewizyjnych; 45) Cygan inaczej; 46) obecnie języczek słodkowodny, ryba; 47) lekka budowla ogrodowa; 48) Szewińska, była polska lekkoatletka; 49) powieść z detektywem; 50) Valdas, były prezydent Litwy; 51) antylopa Derbiego krócej; 52) jednostka rezystywności; 53) bielak lub szarak na polu; 54) największa rzeka Wenezueli; 55) znak dla kierowcy; 56) pracują w kopalni; 57) spotkanie zakochanych, schadzka; 58) mała Alicja; 59) rodzinne miasto Ottona Lilienthala.

SUDOKU

7				6			1	
5	1		7	3	8	6		
6	9	4	2			3		
8			5					
		3	6		4			2
	6				2	7	8	
9					6			7
2	8	7	9			5		
					7	4		1

		6	8					7
8			7			1		
9	4		2			5		6
	9		3				4	
7	6			9		3		
3	5		1		7			
4	7	2	6	8	5			
	3		9				7	
1			4	7			5	

4					7			
	9		4	3	6	8		
1			5		2			
3			9	8		6	1	7
		6					8	
		1	7		3			
8		4			9	2		
6	1	7	3	2			5	8
2					8	1	7	

Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej Mrągowo Cup

Mrągowo
Zapraszamy do drugiej edycji turnieju, który odbędzie się w dwóch kategoriach wiekowych 8 i 9 Latków odpowiednio 11-13 listopada i 18-20 listopada pod halą pneumatyczną w hotelu Mrągowo Resort & Spa ul Giżycka 6, zostały 4 wolne miejsca - zgłoszenia info@rozwijamytalenty.org (szczegóły na www.rozwijamytalenty.org)

28 PAŹDZIERNIKA

Arcyfiński koncert skrzypcowy

Olsztyn
Jose Miguel Rodilla (Hiszpania) – dyrygent, Filip Cwiżewicz – skrzypce, Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej
Program: Juan Crisóstomo Arriaga – Uwertura do opery Szczęśliwi Niewolnicy (Los esclavos felices), Jean Sibelius – Koncert skrzypcowy d-moll op. 47, Juan Crisóstomo Arriaga – Symfonia D-dur
Godz. 19.00, sala koncertowa filharmonii. Wstęp płatny

28 PAŹDZIERNIKA

Wernisaż wystawy kolekcji Mieczysława Bielenia pt.: „Ex libris wojenny”

Olsztyn
Wystawa czynna od 28 października do 9 listopada 2022 r.
Galeria Stary Ratusz WBP, ul. Stare Miasto 33, g. 13. Wstęp wolny

28 PAŹDZIERNIKA

Premiera „...wg Mroźka”

Olsztyn
Pierwszy w tym sezonie dyplom słuchaczy Studium Aktorskiego, działającego przy teatrze. Mariusz Jakus, znakomity aktor, szerokiej publiczności znany m.in. z „Symetrii” Konrada Niewolskiego, realizuje spektakl, zestawiając w nim dwie rzadko grywane jego sztuki – debiutancką „Policję” oraz „Letni dzień”
Teatr im. Stefana Jaracza (scena u Sewruka), ul. 1 Maja 4, godz. 18.

28 PAŹDZIERNIKA

Wieczory z Uranią

Olsztyn
Wykład mgr Katarzyny Drozd - Oznaczeniu tęczy w astronomii.
Olsztyńskie Planetarium | Olsztyn, Al. Piłsudskiego 38, godz. 18.

28 PAŹDZIERNIKA

Wernisaż wystawy „Cyfrowa Wyobraźnia”

Olsztyn
Wernisaż prac wizualnych stworzonych przez znane olsztyńskie postaci we współpracy z programem sztucznej inteligencji. Dochód ze sprzedaży dzieł przeznaczony będzie na zakup systemu wirtualnej rzeczywistości dla oddziału onkologii Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego w Olsztynie.
Galeria „W Ramach Sztuki” (Koszary Dragonów), ul. Gietkowska 10E, godz. 18. Wstęp wolny.

29 PAŹDZIERNIKA

Koncert Daria Zawiałow – „METROPOLIS... wojen nie będzie”

Trasa „METROPOLIS... wojen nie będzie” to pożegnanie Darii Zawiałow ze sceną, graniem na żywo i fanami na blisko rok! Artystka od kilku dobrych lat nie zwalniała tempa – tworzy, nagrywa, koncertuje, bierze udział w projektach specjalnych. Trasa obejmie kilkanaście koncertów w całej Polsce.
Godz. 20.30, sala koncertowa filharmonii. Wstęp płatny

29 PAŹDZIERNIKA

Spacer z Muzeum Nowoczesności: Olsztyńskimi Śladami Hedwig Bienkowskiej-Andersson

Olsztyn
Rafał Bętkowski oprowadzi uczestników po miejscach, w których urodzona w Olsztynie poetka i pisarka Hedwig Bienkowski-Andersson spędziła dzieciństwo i młodość.
Godz. 11.00, artak Raphaelsohnów, ul. Knosaty. Wstęp wolny

29 PAŹDZIERNIKA

Wernisaż wystawy „Historie nieznane”

Olsztyn
Wernisaż wystawy plenerowej, przedstawiającej sylwetki oraz historie zapomnianych lub mało znanych kobiet związanych ze stolicą Warmii. Kobiet, które zmieniły oblicze Olsztyna i regionu.
Godz. 15.00, Park Centralny, okolice Tartaku Raphaelsohnów. Wstęp wolny

29 PAŹDZIERNIKA

Halloweenowe warsztaty kulinarne

Olsztyn
Wyjątkowe warsztaty kulinarne „Cukierek albo psikus” podczas których zaprezentowane zostaną dania inspirowane postaciami z ulubionych kreskówek.
Godz. 10.00, Kuźnia Społeczna, ul. Marka Kotańskiego 1. Wstęp płatny

HELIOS REPERTUAR
Centrum Handlowe Aura,
Olsztyn, al. Piłsudskiego 16



MARATON HALLOWEEN 2022:
23:00; HALLOWEEN. FINAŁ / napisy: 13:10, 14:30, 16:00, 18:00, 19:45; EGZORCYZMY SIOSTRY ANN / napisy: 13:45, 15:40, 18:30, 20:50; SIEDLI-SKO ZŁA / napisy: 12:45, 18:15;

BLACK ADAM / napisy: 16:15, 17:30, 19:00, 20:20; BLACK ADAM / dubbing: 13:30; BEJBIS: 15:30, 17:00, 20:30; KOPCIUSZEK i kamień życia / familijny / od 6 lat / dubbing 12:15, 13:20, 15:15, 17:45; ANIA: 12:30, 17:15, 20:40; APOKA-WIXA: 15:00; JOHNNY: 19:30; TEDI i szmaragdowa tablica / familijny / od 6 lat / dubbing: 13:00, 14:45; UŚMIECHNIJ SIĘ / napisy: 20:00; ORLETA. Grodno '39 – wersja edukacyjna - KNT: 10:00

REKLAMA

Ballet Opera of Kiev

ŚPIĄCA KRÓLEWNA

Dyrekcja Alexander Stoyanov

OLSZTYN 25 XI

AULA godz. 19.00

im. A. Wasilewskiej

kup bilecik eBilet.pl 24 biletu bil@tyna.pl

SKUP BYDŁA EKSPORTOWEGO

byki, jałówki (100-350 kg) oraz bydło rzeźne

STĘPNIAK

- Konkurencyjne ceny
- Płatność od ręki
- Odbiór bezpośrednio z gospodarstwa
- Własny transport

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY!

Tel. kontaktowy **504894800**

STĘPNIAK S.C.

Małe Radowiska 9a, 87-200 Wąbrzeźno 71422otbr-b-M

ZWIERZĘTA

sprzedam

DLUGOWŁOSE owczarki niemiec-
kie 10-tygodniowe z rodowodem,
506-10-90-11

KURY Młode Nioski, Od Hodow-
cy, Szczepione, Dowóz, TANIO,
502-031-298

SPRZEDAŻ kur, kurcząt -dosta-
wa gratis, 503-508-148

NIERUCHOMOŚCI

sprzedam

WWW.DOMKIANGIELSKIE.
PL, tel.503-103-703

zamienię

”AS” www.zamiany.olsztyn.pl
mieszkań , domów , działek,
603-584-180

do wynajęcia

WYNAJMĘ mieszkanie 2 pokoje,
510-838-179

PRACA

dam pracę

MĘŻCZYZNĘ lub małżeństwo
do pracy w gospodarstwie, 502-
712-884

W gospodarstwie mlecznym,
510-135-912

ZATRUDNIĘ do sprzedaży cho-
inek w dniach 14-24 grudnia
- praca w okolicach Warszawy,
602-592-013

ZATRUDNIĘ mężczyznę do go-
spodarstwa rolnego, wynagro-
dzenie, wyżywienie, zamieszka-
nie, 503-905-742.

ZATRUDNIĘ w gospodarstwie
rolnym, 695-958-393

AUTO-MOTO

kupię

SKUP AUT!!! NAJWYŻSZA
CENA TEL. 730 750 266

W PONIEDZIAŁEK

31

PAŹDZIERNIKA

BIURO OGŁOSZEŃ
PRACUJE
ZDALNIE

kontakt tylko mailowy
b.ogloszen@gazetaolsztynska.pl

USŁUGI

budowa | remont

ADAPTACJE, budowy, remonty,
wykończenia, 501-481-210

HYDRAULICY, 501-209-794

MALOWANIE, szpachlowanie,
664-493-138

MALOWANIE, szpachlowanie,
glazura, 782-241-921

OGÓLNOBUDOWLANE, 502-
811-658

REMONTY, 502-811-658

SZALÓWKA, podłoga, bo-
azeria, sztacheta, taras; Tartak
Żarnowo k. Augustowa, 693-
491-205.

TYNKI maszynowe, 509-512-130

UTYLIZACJA i zdejmowanie az-
bestu, 509-512-130

WYKOŃCZENIÓWKA, docieple-
nia, 512-372-218

KONSTAŁ PRODUCENT

GARAŻE blaszane
BRAMY garażowe
KOJCE dla psów

Najniższe **CENY**
Różne wymiary
Transport cały kraj
Montaż **GRATIS**
Dogodne **RATY**

89-650-30-43 85-733-60-26
29-642-34-61 55-621-23-38
512-853-323
www.konstal-garaze.pl

57622otbr-A-P

RÓŻNE

sprzedam

**!GARAŻE BLASZANE, NOWO-
CZESNE WIATY**, 798-710-329,
698-230-205.

ROLNICTWO

zwierzęta hodowlane

SKUP bydła rzeźne i eksporto-
we, 451-521-555; 512-365-027

SPRZEDAŻ kur, kaczek, broj-
lerów, kokoszek, dowóz gratis,
tel. 728-104-188.

maszyny rolnicze

**SPRZEDAM: MASZYNY ROLNI-
CZE UŻYWANE 200 SZT.** Kivity
tel. 605-429-486, Ostróda tel.601-
612-068, Węgorzewo tel.539-
448-102.

produkty rolne

KUPIĘ: zboże paszowe, kon-
sumpcyjne. FHU ANIMAR. Tel.
606-505-511

KUPUJĘ ZBOŻA, 602-114-212



45220pb1-A-P

Z głębokim żalem zawiadamiamy,
że 26 października 2022 r.
odeszła od nas na zawsze Nasza Kochana
Żona, Mama, Babcia, Prababcia

ś. † p.

Halina Farenholc

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się
29 października 2022 r. (sobota) o godz. 13.30
mszą świętą żałobną w kościele MB Różańcowej
na Dajtkach. Ceremonia pochowania
urny z Prochami odbędzie się
na cmentarzu komunalnym w Dywitach.

Pogrążona w żałobie rodzina

2715220pb1-a-M

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że 26 października 2022 r. odeszła od nas
na zawsze Nasza Kochana Żona, Szwagierka i Ciocia

ś. † p.

Magdalena Klupczyńska

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się 3 listopada 2022 r. (czwartek)
o godz. 12.45 wystawieniem drogiego nam Ciała w kaplicy miejskiej
przy ul. Mariańskiej, skąd o godz. 13.15 nastąpi wyprowadzenie
na mszę św. żałobną do bazyliki współkatedralnej
św. Jakuba przy ul. Staszica. Ceremonia pochowania odbędzie się
na cmentarzu komunalnym przy ul. Poprzecznej.
Pogrążona w żałobie rodzina

2709220pb1-a-M



Uprzejmie zawiadamiamy,
że w Dzień Zaduszny,
2 listopada 2022 r., o godz. 19.00
w bazylice katedralnej, ul. Staszica,
odprawiona zostanie msza święta
za spokój dusz Zmarłych,
których pogrzeb organizował
Warmiński Zakład Pogrzebowy
(dawniej MARKET).

Kierownictwo i pracownicy
Warmińskiego Zakładu Pogrzebowego

2707220pb1-a-M

*Kiedy żegnasz przyjaciela, nie smuć się, ponieważ jego nieobecność
pozwoli Ci dostrzec to, co najbardziej w nim kochasz...*

Z głębokim żalem zawiadamiamy,
że 26 października 2022 r. odszedł od nas na zawsze
Nasz Kochany Mąż, Tata, Dziadek i Brat

ś. † p.

Tadeusz Włodarczyk

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się
29 października 2022 r. (sobota) o godz. 13.00
mszą św. żałobną w kościele pw. Chrystusa Króla
przy ul. Wyspiańskiego. Ceremonia pochowania
urny z Prochami odbędzie się
na cmentarzu komunalnym przy ul. Poprzecznej.

Pogrążona w bólu i żałobie rodzina

2708220pb1-a-M

Koleżance

Małgorzacie Obrębskiej

wyrazy szczerzego współczucia, żalu i słowa otuchy
z powodu śmierci

Mamy

składają Zarząd i współpracownicy
z Firmy „Jasam” Sp. z o.o.

2693220pb1-a-M

Rodzicom

Annie i Jarosławowi Cherkowskim

oraz Najbliższym

tragicznie zmarłego pilota

Filipa Cherkowskiego

wyrazy szczerzego współczucia

składają Zarząd, Pracownicy oraz Członkowie
Aeroklubu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

2704220pb1-a-M



*A tym, co śmierć już przekroczyli,
Lecz jeszcze ściana ich od Ciebie dzieli.
Bądź Bramą, Boże, by w Tobie odżyli,
Tęym zmarłych chwastaniem żywi i weseli...*

Usługi Pogrzebowe „PRZYMIERZE”

zapraszają wszystkich, którzy chcieliby wziąć udział we mszy świętej i wspólnej modlitwie
za Zmarłych, których uroczystości pogrzebowe organizowały.

- 30.10.2022 r., godz. 7.00 – parafia pw. Matki Boskiej Saletyńskiej przy ul. Morskiej
- 1.11.2022 r., godz. 10.00 – parafia pw. Chrystusa Odkupiciela Człowieka przy ul. Wyszyńskiego
- 1.11.2022 r., godz. 18.00 – parafia pw. Chrystusa Króla przy ul. Wyspiańskiego
- 1.11.2022 r., godz. 11.00 – parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa przy ul. Mickiewicza
- 2.11.2022 r., godz. 12.00 – parafia pw. św. Józefa przy ul. Jagiellońskiej

Serdecznie zapraszamy.

Danuta i Jarosław Wachowscy z pracownikami

Pamiętajmy o Nich – nie umiera ten, kto trwa w pamięci żywych...

2712220pb1-a-M



USŁUGI
POGRZEBOWE

ARKA

Elżbieta Michałowska Anna Michałowska

OLSZTYN (Zatorze), ul. M. Zientary-Malewskiej 2A

☎ 89 534 72 42, 605 635 908

OLSZTYN (Jaroty), ul. Herberta 16/24

(wejście od Wilczyńskiego, naprzeciw „Medyka”)

☎ 89 526 66 01, 605 665 909

www.arkaolsztyn.pl

Całodobowy przewóz zmarłych

6146190pb1-i-M



dawniej **market**

OLSZTYN

ul. Lengowskiego 18-20

895 355 300

602 327 277

BISKUPIEC

ul. Armii Krajowej 4

897 152 093

608 680 642

POGOTOWIE POGRZEBOWE

89 527-09-09

Pomożemy Ci godnie pożegnać

6142190pb1-g-M



ARKADIA

Olsztyn, ul. Jagiellońska 52/85

tel. **89 526 67 53, 665 175 125**
całodobowe przewozy zmarłych

Zbigniew Jarmużewski Joanna Kamińska Andrzej Domasiewicz
kom. 602 514 880 kom. 691 410 360 kom. 602 514 888

Gwarantujemy godną
i kulturalną posługę

6144190pb1-f-M



SACRUM

KOMPLEKSOWE USŁUGI POGRZEBOWE

ANDRZEJ DĄBROWSKI

Olsztyn, ul. Limanowskiego 18/2

☎ 89 67 77 100, kom. 530 308 308

GODNIE - SOLIDNIE - Z SZACUNKIEM

Całodobowy przewóz zmarłych

3205200pb1-d-M

„BRAZOWY” MACIEJ JEST NA LIŚCIE

PLEBISCYT \\ Za tydzień zamierzamy „odpalić” głosowanie na najpopularniejszych sportowców województwa 2022 roku. Dzisiaj po raz drugi publikujemy wstępną listę kandydatów, którą od ubiegłego tygodnia powiększyliśmy o kilka ważnych nazwisk.



ARTUR DRYHYNICZ
a.dryhynycz@
gazetaolsztynska.pl

Jak już informowaliśmy, lista kandydatów jest otwarta, więc w każdym momencie głosowania możemy do niej dopisać kolejne nazwisko. Oczywiście im szybciej ktoś się na liście pojawi, tym ma większe szanse w plebiscycie, dlatego jeśli uznasz, że kogoś na niej brakuje, napisz do nas na adres sport@gazetaolsztynska.pl. Złotą dziesiątkę laureatów oraz zwycięzców kategorii sms-owych (m.in. Piłkarz Roku, Najpopularniejszy Sportowiec Akademicki, Biegacz Roku) ogłosimy podczas tradycyjnego Balu Sportowca.

Na pewno jednym z najważniejszych plebiscytowych kandydatów jest Maciej Kowalewicz, znakomity strzelec olsztyńskiej Gwardii, zresztą laureat poprzedniej edycji Plebiscytu, który na trwających właśnie w Egipcie mistrzostwach świata zdobył brązowy medal w drużynie! - Trzech strzelców, postawa leżąc, 300 metrów, 15 strzałów - zasady tej konkurencji opisuje Bogdan Kowalewicz, trener i zarazem ojciec Macieja. - W pojedynku o trzecie miejsce Polacy wygrali 16:14



Brązowi medaliści mistrzostw świata (od lewej): Tomasz Bartnik, Daniel Romańczyk i Maciej Kowalewicz

z Austrią, a poza Maćkiem w drużynie byli Tomasz Bartnik z Legii Warszawa (w Egipcie zdobył już dwa wicemistrzowskie tytuły - red.) i Daniel Romańczyk z Agatu Złotoryja.

Niestety, nie jest to konkurencja olimpijska, więc zawodnik olsztyńskiej Gwardii wciąż musi walczyć o przepustkę do Paryża. - W tej chwili w światowym rankingu Maciek jest na 14. miejscu - wyjaśnia trener Kowalewicz. - No i teraz trzeba będzie jeździć na zawody

Pucharu Świata, by zdobywać punkty do rankingu. Oprócz tego dwa miejsca do Paryża będą też do wzięcia na mistrzostwach Europy. Dobrze byłoby, gdyby awans na igrzyska udało się wywalczyć już w Egipcie, bo mielibyśmy wtedy już czyste głowy, a tak trzeba będzie jeszcze powalczyć. Na pewno są szanse, o czym świadczy chociażby szóste miejsce Maćka sprzed kilku dni (w konkurencji karabin trzy postawy na dystansie 50

metrów - red.). Warto w tym miejscu wyjaśnić, że podczas tej właśnie konkurencji Maciek został pierwszym człowiekiem na świecie, któremu w postawie stojąc, czyli tej najtrudniejszej (poza tym są postawy kłęcząc i leżąc - red.), udało się zdobyć 200 punktów na 200 możliwych, bo oddał 20 celnych strzałów z rzędu - kończy dumny ojciec i trener brązowego medalisty mistrzostw świata!

LISTA KANDYDATÓW

- **Taylor Averill** (siatkówka, Indykpol AZS Olsztyn)
- **Agata Barwińska** (żeglarstwo, SSW MOS Iława)
- **Mateusz Bessman** (koszykówka, Roś Pisz)
- **Natalia Bogdanowicz** (tenis stołowy, Polmlek OSiR Lidzbark Warmiński)
- **Konrad Bukowiecki** (lekka atletyka, AZS UWM Olsztyn)
- **Bartosz Burski** (podnoszenie ciężarów, Nida Nidzica)
- **Karol Butryn** (siatkówka, Indykpol AZS Olsztyn)
- **Piotr Cichocki** (żeglarstwo niepełnosprawnych, AKS OSW Olsztyn)
- **Joanna Chechłowska** (koszykówka, KKS Agapit Olsztyn)
- **Lidia Czarnecka** (szachy, Skoczek Elbląg)
- **Anna Doroszkiewicz** (pływanie, Jedynka Elbląg)
- **Patryk Duński** (mieszane sztuki walki, Arrachion Olsztyn)
- **Adrian Durma** (kickboxing, Silvant Kajak Elbląg)
- **Jakub Dyjas** (tenis stołowy, Dekorglass Działdowo)
- **Ryszard Grzelak** (tenis stołowy, Hotel Kahlberg Młexer Elbląg)
- **Krzysztof Hołowczyc** (rajdy terenowe, Hołowczyc Racing)
- **Aleksandra Hypka** (piłka ręczna, Start Elbląg)
- **Igor Janik** (szachy, Hetman Elbląg)
- **Katarzyna Kałużna** (piłka nożna, Stomilanki Olsztyn)
- **Mateusz Kamiński** (kajakarstwo, OKSW Olsztyn)
- **Samanta Klein** (kick-boxing, Zamek Expom Kurzętnik)
- **Piotr Kołakowski** (kick-boxing, Zamek Expom Kurzętnik)
- **Mateusz Kopyciński** (piłka ręczna, Warmia Energa)
- **Mikołaj Kot** (kajakarstwo, Silvant Kajak Elbląg)
- **Maciej Kowalewicz** (strzelectwo sportowe, Gwardia Olsztyn)
- **Cezary Kowalkowski** (kick-boxing, Zamek Expom Kurzętnik)
- **Aniela Kozłowska** (szermierka, Hajduczek Olsztyn)
- **Anastazja Kuś** (lekka atletyka, AZS UWM Olsztyn)
- **Kacper Lewalski** (lekka atletyka, AZS UWM Olsztyn)
- **Aleksandra Lisowska** (lekka atletyka, AZS UWM Olsztyn)
- **Marek Makarewicz** (trójbój siłowy, Siła Bartoszyce)
- **Daniel Makowski** (piłka ręczna, Warmia Olsztyn)
- **Marcin Małewski** (piłka ręczna, Warmia Olsztyn)

- **Krzysztof Mandziak** (trójbój siłowy, Siła Bartoszyce)
- **Katarzyna Orzechowska** (strzelectwo pneumatyczne, OKS Warmia i Mazury)
- **Bartłomiej Osior** (biegi, Wioska Biegaczy Wydmyny)
- **Olaf Pieczkowski** (tenis, KT Jakubowo-Olsztyn)
- **Karolina Piechowicz** (pływanie, SwimLand Olsztyn)
- **Hubert Pietrzak** (podnoszenie ciężarów, Nida Nidzica)
- **Mateusz Poręba** (siatkówka, Indykpol AZS Olsztyn)
- **Witold Rogoz** (sambo, Fighter Sambo Elbląg)
- **Przemysław Rojek** (kajakarstwo, Silvant Kajak Elbląg)
- **Amelia Rzepecka** (kick-boxing, Zamek Expom Kurzętnik)
- **Mieszko Siemiątkowski** (kick-boxing, Zamek Expom Kurzętnik)
- **Olaf Siemiątkowski** (kick-boxing, Zamek Expom Kurzętnik)
- **Zbigniew Staniszewski** (rallycross, Staniszewski Team)
- **Marta Sztąberska** (koszykówka, KKS Agapit Olsztyn)
- **Łukasz Święty** (piłka nożna, Sokół Ostróda)
- **Tomasz Talewicz** (podnoszenie ciężarów, Meyer Elbląg)
- **Andrzej Witan** (piłka nożna, Olimpia Elbląg)
- **Karol Zalewski** (lekka atletyka, AZS UWM Olsztyn)
- **Tomasz Żurański** (wyścigi motocyklowe, Wiraż Bartoszyce)
- **Karol Żwir** (piłka nożna, Stomil Olsztyn)

O PIŁCE

II LIGA \\ W sobotę o g. 18 Stomil podejmie Radunię Stężyca. licząc na trzecie zwycięstwo z rzędu (wcześniej olsztynianie pokonali 4:3 Hutnika i 1:0 Siarkę). Ostatni raz taka sztuka udało się Stomilowi trzy lata temu, gdy pod wodzą trenera Piotra Zajączkowskiego kolejno wygrał z GKS Jastrzębie, Odrą Opole i Sandecją. Z obecnych piłkarzy olsztyńskiego klubu pamięta to jedynie Lukas Kuś, który w meczu z Siarką zaliczył 75. ligowy występ w Stomilu - jeszcze żaden z obcokrajowców tyle razy w „Dumie Warmii” nie zagrał. Radunia zajmuje dopiero 10. miejsce w tabeli. Dopiero,

bo przecież przed sezonem zespół ze Stężyca, potężnie wspierany przez pieniądze z... gminy, był wymieniany wśród faworytów do awansu. W ostatniej kolejce Radunia wygrała 2:1 z Pogonią Siedlce, a obie bramki strzelili byli stomilowcy, czyli Wojciech Łuczak oraz Jonatan Straus. Dlatego drugiego będzie to sentymentalny powrót do Olsztyna, bo w stolicy regionu uczył się w szkole sportowej i trenował w juniorach Warmii, a potem - po pobycie m.in. w Jagiellonii - grał w Stomilu przez ostatnie trzy lata. Jego grę docenili także czytelnicy „Gazety Olsztyńskiej”, uznając Strausa za Piłkarza 2021 Roku.

W sobotę w Stomilu na pewno nie zobaczymy Dawida Kalisza, który musi odcierpieć karę za cztery żółte kartki, natomiast pod znakiem zapytania wciąż stoi występ Mateusza Maćkowiaka (dwa tygodnie temu w spotkaniu z Hutnikiem doznał urazu i od tego czasu nie gra). Każdy kibic, który w sobotę przyjdzie na stadion, będzie mógł pomóc olsztyńskiemu schronisku dla zwierząt. - Przed meczem na terenie stadionu staną specjalne kosze, do których będzie można wrzucać artykuły potrzebne zwierzętom do przetrwania zimy - mówi Bartosz Kucharski, rzecznik prasowy Stomilu.

- To między innymi koce, ręczniki, pościel (z wyjątkiem grubszych kołder i poduszek - red.) oraz podkłady higieniczne. Do tego oczywiście karma mokra i sucha. Mile widziane będą również wszelkiego rodzaju smakołyki dla psów i kotów oraz zabawki i szarpaki. Mecz z Radunią zakończy pierwszą rundę, ale piłkarze nie zapadną w zimowy sezon, bowiem rozegrają jeszcze dwie wiosenne kolejki: 7 listopada Stomil podejmie Kotwicę, natomiast 13 listopada w Lubinie zmierzy się z rezerwami Zagłębia. • **Inne mecze 17. kolejki:** GKS Jastrzębie - Olimpia Elbląg 0:2 (Sienkiewicz 14, Stasiak 75);

sobota: Górnik Polkowice - Garbarnia Kraków (13), Motor Lublin - Polonia Warszawa (17), Pogoń Siedlce - Kotwica Kołobrzeg (14), Znicz Pruszków - Hutnik Kraków (12). **niedziela:** Śląsk II Wrocław - Siarka Tarnobrzeg (13), Lech II Poznań - Wisła Puławy (13), KKS 1925 Kalisz - Zagłębie II Lubin (18:30). • **Czołówka tabeli:** 1. Kotwica 36; 2. Polonia 31; 3. Kalisz 29; 4. Olimpia 28 (mecz więcej) (...). 7. Stomil 24.

FORBET IV LIGA \\ W 13. kolejce dwie drużyny poprowadzą nowi szkoleniowcy. I tak w roli szkoleniowców Pisy zadebiutuje duet Marek Paprocki - Sebastian Kwiat-

kowski (zastąpią Andrzeja Kowalczyka), natomiast Mamry zagrają pod kierunkiem Marka Radzewicza, który zmienił Przemysława Łapińskiego. • **Sobota:** DKS Dobrze Miasto - Granica Kętrzyn (11), Mrągowia Mrągowo - Polonia Lidzbark Warmiński (13), Mamry Giżycko - Polonia Iłowo (14), Pisa Barczewo - GKS Wikielec (14), Motor Lubawa - Rominta Gołdap (14), Jeziorak Iława - Znicz Biała Piska (14), Huragan Morąg - Tęcza Biskupiec (14); **niedziela:** Olimpia II Elbląg - Olimpia Olsztynek (13). • **Czołówka tabeli:** 1. Wikielec 29; 2. Polonia LW 27; 3. Jeziorak 26; 4. Mrągowia 21; 5. Znicz 21.

CZWARTY RAZ Z RZĘDU? CZEMU NIE!

PLUSLIGA SIATKARZY W sobotę w Iławie Indykpol AZS może odnieść czwarte zwycięstwo z rzędu. I są na to spore szanse, bowiem prowadzony przez Javiera Webera olsztyński zespół zmierzy się z BBTS Bielsko-Biała. Początek meczu o godz. 17.30.

O ile początek sezonu olsztynianie mieli - delikatnie mówiąc - niezbyt udany (porażki z ZAKSĄ i Jastrzębiem), o tyle w następnych meczach było już zdecydowanie lepiej. Zwłaszcza tydzień temu w Zawierciu, gdzie Indykpol AZS wygrał po pięciosetowym boju. Warto zauważyć, że dla zespołu z Olsztyna było to pierwsze wyjazdowe zwycięstwo z Wartą, bo z pięciu poprzednich wypraw do Zawiercia siatkarze ze stolicy Warmii i Mazur zawsze wracali na tarczy (2:3 w sezonie 2017/18, 0:3 w 2018/19, 1:3 w 2019/20, 0:3 w 2020/21 i 2:3 w 2021/22). Nic więc dziwnego, że po meczu Mateusz Poręba nie ukrywał radości: - To wspaniałe uczucie zwyciężyć po raz pierwszy w Zawierciu.

CZUJEMY SATYSFAKCJĘ, ŻE NASZA PRACA NIE IDZIE NA MARNE. MIELIŚMY SPORO WYBŁOKÓW, POZA TYM WIELE PIŁEK BYŁO

PRZEZ NAS PODBITYCH W OBRONIE, DZIĘKI CZEMU MOGLIŚMY WYPROWADZAĆ SKUTECZNE KONTRY. ZAGRALIŚMY CAŁKIEM DOBRZE, LECZ MOŻEMY PREZENTOWAĆ SIĘ JESZCZE LEPIEJ - PRZYNAŁ ŚRODKOWY INDYKPOLU AZS, KTÓRY ZDOBYŁ 10 PUNKTÓW.

W sobotę powinno być zdecydowanie łatwiej, bowiem do Iławy przyjedzie BBTS, który w tym sezonie wygrał tylko raz (3:2 z Czarnymi), a na wyjeździe w dwóch meczach nie zdobył nawet seta - inna sprawa, że grał w Kędzierzynie i Bełchatowie.

W drużynie z Bielska-Białej znajdziemy sporo znanych postaci, trzon zespołu stanowią bowiem byli siatkarze Indykpolu AZS - Dawid Woch (2020/21), Radosław Gil (2018/19) i Jakub Urbanowicz (2011-13 i 2018/19).



Fot. indykpolazs.pl

W Zawierciu Karol Butryn zdobył 23 punkty, a na środku siatki 17 oczek dołożył Taylor Averill

Poza tym asystentem trenera jest Sergiej Kapelus, który w Olsztynie grał w sezonie 2018/19.

- Znamy naszą drużynę bardzo dobrze, dlatego trzeba będzie na nich uwa-

żać - stwierdził z uśmiechem Poręba. - To normalna sprawa, że gdy gra się przeciwko swojej byłej drużynie, wtedy każdy „napina się”, chcąc pokazać swoją wartość.

Niestety, pod znakiem zapytania stoi występ Moritza Karlitzka, który z powodu kontuzji stopy nie zagrał także w Zawierciu.

Bilety na sobotni mecz są dostępne na indykpolazs.pl/bilety.

• **Inne mecze 6. kolejki, piątek:** GKS Katowice - Ślepsk Małow Suwałki (17.30), Cuprum Lubin - Barkom Lwów (20.30); **sobota:** Skra Bełchatów - Projekt Warszawa (14.45), Cerrad Czarni Radom - Asseco Resovia Rzeszów (20.30); **niedziela:** ZAKSA Kędzierzyn-Koźle - Trefl Gdańsk (14.45), Stal Nysa - Jastrzębski Węgiel (17.30), LUK Lublin - Aluron Warta Zawiercie (20.30). Transmisję ze wszystkich meczów przeprowadzi Polsat Sport. **ARTUR DRYHNYCZ**

PO 5 KOLEJKACH

1. Jastrzębski	15	15:2
2. Resovia	14	15:3
3. Stal	13	14:5
4. Skra	10	13:9
5. Trefl	9	11:6
6. ZAKSA	9	10:7
7. Warta	9	11:9
8. Ślepsk	9	11:9
9. Indykpol AZS	8	11:9
10. Katowice*	7	9:14
11. Czarni*	6	9:14
12. Projekt	5	8:12
13. Cuprum	3	4:13
14. BBTS	2	4:14
15. LUK	2	6:15
16. Barkom	2	5:15

* mecz więcej

REKLAMA

GAZETA OLSZTYŃSKA.
Oficjalny partner prasowy drużyny Indykpol AZS Olsztyn zaprasza na mecz

Drużynę Indykpol AZS Olsztyn wspierają:

10922201tr-d-M

SPRINTEM

BASEBALL W niedzielę o godz. 12 Yankees Działdowo rozegrają mecz z reprezentacją wojsk NATO stacjonujących w Polsce. W czterech poprzednich takich pojedynkach gospodarze wygrali trzykrotnie. I tym razem Yankees, którzy na co dzień występują w I lidze, będą faworytami, chociaż nie wystąpi kilku zawodników z pierwszego składu, bo szansę gry dostaną młodzi zmiennicy. Przed meczem goście zwiedzą m.in. działdowski zamek krzyżacki.

PIŁKA RĘCZNA Na półmetku pierwszej rundy Ligi Centralnej Warmia rozegra jeden z najważniejszych spotkań

tej części rozgrywek: w sobotę o godz. 18 w Wągrowcu olsztynianie zmierzą się z Nielbą. Gospodarze spisują się poniżej oczekiwań, bo do tej pory wygrali tylko z Padwą, natomiast olsztynianie wygrali z KPR Żukowo i MKS Wieluń, ale też z radości nie skaczą, bo kilka punktów im uciekło, a poza tym pojadą w zaledwie 13-osobowym składzie. Na słabe wyniki Nielby bez wątpienia ma wpływ kontuzja Pawła Gregora, zeszłorocznego króla strzelców Ligi Centralnej, jednak w sobotę jej atutem będą żywotowo reagujący kibice. Jeśli jednak olsztynianie konsekwentnie będą realizować plan taktyczny trenera

Dariusza Mołskiego, to mają realne szanse na wywiezienie bezcennych punktów. Mecz dostępny na platformie insports.tv
• **Czołówka tabeli:** 1. KPR Legionowo - 14; 2. AZS-AWF Białą Podlaską - 12; 3. Śląsk Wrocław Handball - 12 (...); 8. Warmia - 6 (...); 13. Nielba - 3.
>>> **4. kolejka I ligi:** Kospel Gwardia Koszalin - USAR Kwidzyn 32:29 (16:14), Szynameble Jeziorak Iława - SMS ZPRP I Kwidzyn 29:26 (13:10), Sokół Porcelana Lubiana Kościerzyna - Tytani Wejherowo 35:31 (19:12), MKS Grudziądz - Szczypiorniak Olsztyn 35:30 (18:20), Sparta Oborniki - KPR Gryfino 32:31 (19:18).

• W 5. kolejce Szczypiorniak podejmie Spartę (17.30, sobota), a Jeziorak zagra w Koszalinie (14, sobota).
• **Czołówka tabeli:** 1. Sokół - 12; 2. Jeziorak - 9; 3. USAR - 9 (...); 10. Szczypiorniak - 0.
>>> **5. kolejka II ligi, sobota:** Szczypiorniak II Olsztyn - AZS UKW Bydgoszcz (15), Pogoń Handball Szczecin - Czarni Olecko (17); **niedziela:** BSMS Bartoszyce - Jedynka KODO Morąg (15).

KOSZYKÓWKI W 5. kolejce I ligi KKS Agapit Olsztyn zagra na wyjeździe z Bogdanką AZS UMCS II Lublin (15, sobota).
• **Czołówka tabeli:** 1. Grot F&F Automatyka Pabianice - 8; 2.

AZS Uniwersytet Gdański - 8; 3. AZS Politechnika Gdańsk - 7; 4. KKS Agapit Olsztyn - 7 (...); 10. Bogdanka AZS UMCS II Lublin - 5.
PIŁKA NOŻNA W 9. kolejce I ligi kobiet Stomilanka Olsztyn podejmą Bielawiankę Bielawa (12.30, niedziela).
• **Czołówka tabeli:** 1. Stomilanka - 22 (8 meczów); 2. SWD - 16 (8); 3. Rekord - 15 (7) (...); 7. Bielawianka - 9 (7).

TENIS STOŁOWY W Działdowie w niedzielnym meczu Superligi Dekorglass Działdowo zagra z Dojlidami Białystok (g. 16).
• W I lidze kobiet Polmlek OSiR Lidzbark Warmiński na wyjeździe wygrał 7:3 z MRKS

Gdańsk. Czołówka tabeli: 1. Dojlidy Białystok - 9; 2. Polmlek - 9; 3. Energa Mar-Bruk ZRB Luzino - 8.
• **II liga mężczyzn:** Gorzovia Gorzów Wlkp. - Energa Morliny Ostróda I 3:7, Energa Manekin Toruń II - Energa Morliny Ostróda II 5:5, Dekorglass Działdowo II - OSSM Gdańsk 6:4. **Sobota:** Dekorglass II - Gorzovia Gorzów Wlkp. (13), Poltarex Pogoń Lębork - Energa Morliny II (16), AZS AWFis Bałta Gdańsk II - Energa Morliny I. **Czołówka tabeli:** 1. Pogoń - 9 (5 meczów); 2. Energa Manekin II - 8 (6); 3. ZKS Zielona Góra II - 8 (5); 4. Energa Ostróda I - 7 (4) (...); 6. Dekorglass II - 4 (3) (...); 10. Energa Morliny II - 1 (5). **DRYH**

ORGANIZACJA RUCHU PRZY OLSZTYŃSKICH CMENTARZACH

Jak co roku w okresie Wszystkich Świętych w sąsiedztwie olsztyńskich cmentarzy będzie zmieniona organizacja ruchu. Zmiany będą obowiązywać od poniedziałku (31 października) od godz. 23.30 do środy (2 listopada) do około godz. 4.00.



CMENTARZ PRZY UL. WADĄSKIEJ (W DYWITACH)



Kierowcy jadący w kierunku największej olsztyńskiej nekropolii muszą pamiętać, że w nocy w poniedziałek (31 października, ok. 23:30) ul. Wadąska – od skrzyżowania z al. Wojska Polskiego do wysokości parkingu przy cmentarzu – stanie się drogą jednokierunkową. Tylko od strony al. Wojska Polskiego będzie można dojechać własnym autem aż pod cmentarz. Od strony ul. Jagiellońskiej dojazd będzie możliwy tylko do Kieźlin (do głównej bramy cmentarza od tej strony będzie można dotrzeć wyłącznie środkami komunikacji miejskiej). Na całej ul. Wadąskiej w ruchu dwukierunkowym będą poruszały się wyłącznie pojazdy komunikacji miejskiej, taxi oraz rowery.

CMENTARZ PRZY UL. POPRZECZNEJ

W okresie Wszystkich Świętych (31 października - 2 listopada) do cmentarza przy ul. Poprzecznej będzie można dojechać ul. Zientary-Malewskiej i od ul. Borowej.



Ulica Poprzeczna od wyjazdu z parkingu sklepu „Biedronka” do skrzyżowania z ul. Jagiellońską będzie drogą jednokierunkową (możliwość przejazdu wyłącznie w kierunku do ul. Jagiellońskiej).

Ulica Cicha będzie wyłączona z ruchu. Poruszać się po niej będą mogły jedynie osoby mieszkające w tej okolicy, autobusy komunikacji miejskiej, taksówki i służby miejskie.

Ulica A. Erdmanowej – jak co roku – będzie udostępniona wyłącznie pieszym. Tam też będą ustawione stoiska ze zniczami i kwiatami. Inny dojazd do cmentarza będzie możliwy od strony północnej, od ul. Borowej.

Najsprawniej i najwygodniej będzie dojechać do cmentarza autobusem (poniżej schemat linii, szczegółowe informacje na www.zdzit.olsztyn.eu). Osoby, które zdecydują się na podróż własnym samochodem, prosimy o zachowanie szczególnej ostrożności ze względu na dużo większy niż zwykle ruch pieszych, ale też samochodowy. Apelujemy o stosowanie się do zmienionego oznakowania oraz wykonywanie poleceń policjantów kierujących ruchem.

KOMUNIKACJA MIEJSKA W OKRESIE WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH 29.10 – 2.11.2022



Sobota, niedziela – 29, 30 października 2022 – obowiązuje rozkład jazdy „Soboty”, „Niedziele i święta” oraz dodatkowo:

Linia 116 – w godz. ok. 8:00-18:00 dodatkowe kursy na odcinku **Osiedle Mazurskie – Cmentarz Poprzeczna**; kursy co 15-20 min

Linie 117, 126 – w godz. ok. 8:00-18:00 wszystkie kursy wydłużone do krańca **Cmentarz Dywity-Brama Wschodnia**; kursy co 15-30 min

Linia C36 – w godz. ok. 8:00-18:00 uruchomienie linii na trasie: **Bartąska-Rondo** – Bartąska – Wilczyńskiego – Sikorskiego – Tuwima – Warszawska – Śliwy – Szrajbera – Pieniężnego – 1 Maja – Partyzantów – Pl. Bema – Limanowskiego – Jagiellońska – Wadąg – Kieźliny – **Cmentarz Dywity-Brama Wschodnia**; w Sobotę kursy co 15-20 min, w Niedzielę kursy co 20-30 min

Dojazd do cmentarzy: **Dywity-Brama Zachodnia** linie: 108, 112, 117 **Dywity-Brama Wschodnia** linie: 108, 112, 117, 126, C36
ul. Poprzeczna linie: 108, 109, 112, 116, 124 (tylko w sobotę), 126, 131, 136, C36

Poniedziałek – 31 października 2022 – obowiązuje rozkład jazdy „Dni robocze (od poniedziałku do piątku)” oraz dodatkowo:

Linia 116 – w godz. ok. 8:00-18:00 dodatkowe kursy na odcinku **Osiedle Mazurskie – Cmentarz Poprzeczna**; kursy co 15 min

Linie 117, 126 – w godz. ok. 8:00-18:00 wszystkie kursy wydłużone do krańca **Cmentarz Dywity-Brama Wschodnia**; kursy co 15 min

Dojazd do cmentarzy: **Dywity-Brama Zachodnia** linie: 108, 112, 117 **Dywity-Brama Wschodnia** linie: 108, 112, 117, 126
ul. Poprzeczna linie: 108, 109, 112, 116, 124, 126, 131, 136

Wtorek – 1 listopada 2022 – Święto Wszystkich Świętych – obowiązuje rozkład jazdy „Niedziele i święta” oraz dodatkowo:

Linia 116 – w godz. ok. 7:00-21:00 kursy co 40 min (dodatkowe kursy w godz. 7:00-11:00)

Linia 117 – w godz. ok. 7:00-19:00 wszystkie kursy wydłużone do miejscowości **Dywity**;

w godz. ok. 7:00-11:00 kursy co 20 min, w godz. ok. 11:00-19:00 co 15 min

Linia 126 – w godz. ok. 7:00-21:00 wszystkie kursy wydłużone do krańca **Cmentarz Dywity-Brama Wschodnia** w godz. ok. 7:00-9:00 kursy co 10-15 min, w godz. ok. 9:00-18:00 co 10 min, w godz. ok. 18:00-21:00 co 20 min

Linia C11 – w godz. ok. 7:00-21:00 uruchomienie linii na trasie: **Gutkowo** – Słowicza – Bałtycka – Grunwaldzka – Mochnackiego – Szrajbera – Pieniężnego – 1 Maja – Partyzantów – Pl. Bema – Limanowskiego – Reymonta – Cicha – **Cmentarz Poprzeczna** (z powrotem: Cicha – Poprzeczna – Jagiellońska)

w godz. ok. 7:00-9:00 kursy co 20 min, w godz. ok. 9:00-18:00 co 15 min, w godz. ok. 18:00-21:00 co 20 min

Linia C16 – w godz. ok. 7:00-21:00 uruchomienie linii na trasie: **Osiedle Mazurskie** – Pstrowskiego – Wyszyńskiego – Żołnierska – Kościuski – Reja – Plater – Piłsudskiego – 1 Maja – Partyzantów – Pl. Bema – Limanowskiego – Niedziałkowskiego (z powrotem: Żeromskiego) – Jagiellońska – Reymonta – Cicha – **Cmentarz Poprzeczna** (z powrotem: Cicha – Poprzeczna – Jagiellońska)

w godz. ok. 7:00-9:00 kursy co 15 min, w godz. ok. 9:00-18:00 co 10 min, w godz. ok. 18:00-21:00 co 20 min

Linia C17 – w godz. ok. 7:00-21:00 uruchomienie linii na trasie: **Osiedle Generałów** – Wilczyńskiego – Krasickiego – Synów Pułku – Pstrowskiego – Dworcowa – Żołnierska – Kościuski – Reja – Plater – Piłsudskiego – 1 Maja – Partyzantów – Pl. Bema – Limanowskiego – Jagiellońska – Wadąg – Kieźliny – **Cmentarz Dywity-Brama Wschodnia**

w godz. ok. 7:00-9:00 kursy co 15 min, w godz. ok. 9:00-18:00 co 10 min, w godz. ok. 18:00-21:00 co 20 min

Linia C26 – w godz. ok. 7:00-21:00 uruchomienie linii na trasie: **Dom Kultury Agora** – Żołnierska – Dworcowa – Dworzec Główny – Partyzantów – Limanowskiego – Jagiellońska – Wadąg – Kieźliny – **Cmentarz Dywity-Brama Wschodnia**

w godz. ok. 7:00-9:00 kursy co 15 min, w godz. ok. 9:00-18:00 co 10 min, w godz. ok. 18:00-21:00 co 20 min

Linia C36 – w godz. ok. 7:00-21:00 uruchomienie linii na trasie: **Bartąska-Rondo** – Bartąska – Wilczyńskiego – Sikorskiego – Tuwima – Warszawska – Śliwy – Szrajbera – Pieniężnego – 1 Maja – Partyzantów – Pl. Bema – Limanowskiego – Jagiellońska – Wadąg – Kieźliny – **Cmentarz Dywity-Brama Wschodnia**

w godz. ok. 7:00-9:00 kursy co 15 min, w godz. ok. 9:00-18:00 co 10 min, w godz. ok. 18:00-21:00 co 20 min

Dojazd do cmentarzy: **Dywity-Brama Zachodnia** linie: 117 **Dywity-Brama Wschodnia** linie: 126, C17, C26, C36
ul. Poprzeczna linie: 108, 109, 112, 116, 126, 131, 136, C11, C16, C17, C26, C36

Linie 108, 112: w dniu 01.11.2022, z uwagi na zmienioną organizację ruchu przy cmentarzu w Dywitach, funkcjonują wg specjalnego rozkładu jazdy na trasie Dworzec Główny – Dywity – Dworzec Główny przez Słupy i Różnowo (z zjazdem do Kieźlin w godz. 5:00-8:00 i 18:00-23:00)

Środa – 2 listopada 2022 – obowiązuje rozkład jazdy „Dni robocze (od poniedziałku do piątku)” oraz dodatkowo:

Linia 116 – w godz. ok. 8:00-18:00 dodatkowe kursy na odcinku **Osiedle Mazurskie – Cmentarz Poprzeczna**; kursy co 15 min

Linie 117, 126 – w godz. ok. 8:00-18:00 wszystkie kursy wydłużone do krańca **Cmentarz Dywity-Brama Wschodnia**; kursy co 15 min

Dojazd do cmentarzy: **Dywity-Brama Zachodnia** linie: 108, 112, 117 **Dywity-Brama Wschodnia** linie: 108, 112, 117, 126
ul. Poprzeczna linie: 108, 109, 112, 116, 124, 126, 131, 136



Ostatnia Podróż

**GAZETA
OLSZTYŃSKA**

**DZIENNIK
ELBLĄSKI**

gazeta bezpłatna
|| październik-listopad 2022 ||

Minimalizm i szansa na krematorium

Zakład Cmentarzy Komunalnych w Olsztynie przygotowuje kwatery z ujednoliconymi pochówkami jak z amerykańskich filmów. To pochówek idealny na czasy drożyzny. Przeznaczony jest tylko dla urn. Jest też szansa, że na Warmii i Mazurach powstanie krematorium.

WOlsztynie będzie można pocho-
wać bliskiego,
stawiając mu
nagrobek w stylu amerykańskim. Takie rozwiązanie może przypaść do gustu osobom, które cenią sobie minimalizm i razi je przepych na polskich cmentarzach. Pomysł olsztyńskiego ZCK może więc znaleźć wielu zwolenników.

— Mamy na cmentarzu Dywity przygotowane trzy nowe kwatery przeznaczone na pochówki urnowe, ale tym razem tworzymy dla rodzin nową możliwość. Prochy zmarłych będą chowane pod znormalizowanymi nagrobkami, więc forma takiej kwatery będzie nawiązywała do amerykańskich cmentarzy wojennych. Potocznie takie kwatery nazywa się właśnie amerykańskimi — mówi Zbigniew Kot, dyrektor Zakładu Cmentarzy Komunalnych w Olsztynie. — Są to kwatery urnowe. Wymiary nagrobków w tych kwaterach — 60 cm na 60 cm dla jednej urny i metr na metr dla kilku. Na trzech kwaterach zmieści się około 600 nagrobków. Każda z kwater będzie zabudowana nagrobkami w innym ko-



Nagrobki w Olsztynie będą przypominać amerykański cmentarz

lorze, a wszystkie nagrobki będą identyczne. Część z nich, jeszcze przed wykorzystaniem, będzie już ustawiona na murawie, jeszcze bez napisów, które w momencie przygotowania do pogrzebu przygotuje zakład kamieniarski. Obecnie przygotowujemy przetarg, który wyłoni takiego wykonawcę, ponieważ chcemy, żeby nagrobki przygotowywał jeden wykonawca i z tego samego materiału.

Nagrobki będą mniejsze od dobrze znanych nam w Polsce mogił i bardziej skromne. Na niewielkiej płycie pojawią się tylko

dane osoby zmarłej oraz daty urodzenia oraz śmierci.

— Dopóki nie utworzymy tych kwater i nie będzie wiadać, jak to wygląda, zainteresowanie wśród olsztyńian zapewne będzie niewielkie — twierdzi Zbigniew Kot. — Ponieważ znajdują się one w centralnej, reprezentacyjnej części cmentarza Dywity — blisko bramy wschodniej, kwater: uniwersyteckiej, zasłużonych i kolumbariów dla zasłużonych — to miejsc w tych kwaterach nie będzie można rezerwować. Będą udostępniane pod pochówki bieżące.

Równo pod sznurek

W kwaterach amerykańskich nie będzie można dokonywać nawet drobnych nasadzeń, stawiać ławek, zabudowywać przejść między grobami kostką, płytkami, obsypywać żwirkiem czy w jakikolwiek inny sposób ingerować w przestrzeń kwatery.

— Murawa między grobami będzie koszona na koszt zarządcy — tłumaczy Zbigniew Kot. — Będzie tylko murawa i nagrobki ustawione „równo pod sznurek”.

Ze względu na masowość i prostotę konstrukcji taki nagrobek urnowy powi-



Zbigniew Kot

nien być tańszy od zamawianego indywidualnie. Będzie też gotowy od ręki.

— Przy pochówkach urnowych, w przeciwieństwie do pochówków ziemnych, nagrobki można ustawiać od razu — twierdzi Zbigniew Kot. — Przy pochówkach ziemnych dobrze jest odczekać co najmniej rok przed postawieniem nagrobka, ponieważ w tym czasie często zapada się ziemia.

Będzie taniej

W Olsztynie już co drugi pogrzeb jest pokremacyjny. Czy jest szansa, aby powstało tu krematorium?

— 9 sierpnia odbędzie się otwarcie ofert na wielolet-

nią dzierżawę działek pod budowę wielofunkcyjnego domu pogrzebowego razem z krematorium. Mam nadzieję, że znajdzie się inwestor, który umożliwi nam kremację na miejscu — mówi Zbigniew Kot. — Byłoby wtedy wygodniej. Odpada transport zwłok do krematorium winnym miejsce i prochów z powrotem, którego koszt przy tych cenach paliwa może sięgać nawet tysiąca złotych. Również nagrobki urnowe są tańsze. Ceny „normalnych” nagrobków na grobach ziemnych zaczynają się od 7-8 tys. zł. Nagrobek urnowy ma prostą formę i jest o połowę mniejszy, więc i cena powinna być o tyle niższa.

I dodaje: — Wydaje mi się, że każdy to doceni. Że nowe kwatery będą cieszyły się zainteresowaniem — szczególnie po czasie, gdy będzie widać, jak się prezentują.

W dalszym ciągu olsztyński cmentarz komunalny będzie miał w ofercie pochówki w kolumbariach, które przeznaczone są dla osób bardziej przywiązanych do tradycji.

ADA ROMANOWSKA

a.romanowska@gazetaolsztynska.pl

reklama

Dom Pogrzebowy PRZYMIERZE

Danuta i Jarosław Wachowscy

Wojska Polskiego 29 A, 10-224 Olsztyn

tel. 89 526 11 11 kom. 607 148 719

całodobowy przewóz zmarłych

e-mail: przymierze-olsztyn@wp.pl

BISKUP ELBLĄSKI JAN STYRNA

Kiedy w sierpniu 2003 r. papież Jan Paweł II mianował Jana Styrnę biskupem elbląskim, poznaliśmy go jako człowieka dojrzałego, ukształtowanego. Miał wówczas 62 lata. Przybył do nas z bogatym doświadczeniem zdobytym podczas posługi pełnionej w wielu miejscach. Wspominając jego osobę, nie sposób pominąć tego, co go uformowało. Przyjrzyjmy się więc historii biskupa Styrny.

W RODZINNYCH STRONACH

Urodził się on w rodzinie Władysława i Anny zd. Kotas 25 stycznia 1941 roku jako piąte z dziesięciorga dzieci. Pochodził z leżącego nieopodal wsi Przyborów przysiółka Buczyzna, osady liczącej zaledwie 14 domów. Duże znaczenie dla tej społeczności miało życie religijne. Jak wspominał późniejszy biskup, nie znał w wiosce żadnej osoby niepraktykującej. Parafia Szczepanów, do której należały te miejscowości była wspólnotą żywą i dynamiczną, dumną ze św. Stanisława ze Szczepanowa. Biskup tak wspominał młode lata w parafii: „To, co się wiązało z parafią, było czymś wielkim – wielki, wspaniały kościół, wielka historia, wielkie zabytki. Nie było niczego dostojniejszego i ważniejszego niż parafia. No, i tak bardzo żywa dzięki bliskiemu sąsiedztwu Szczepanowa obecność św. Stanisława. On wówczas nie był dla nas postacią historyczną, lecz osobą żyjącą, do której ludzie się uciekali”. Nic więc dziwnego, że młody Jan angażował się w życie religijne, był ministrantem, dojrzewał jako chrześcijanin. Jego osobowość była jednak, w pierwszym rzędzie, kształtowana przez rodziców. Matka zajmowała się domem, ojciec niewielkim, 2,6 hektarowym gospodarstwem. Aby utrzymać rodzinę i wykształcić dzieci, Władysław podejmował dodatkowe zajęcia. Pracował jako krawiec i zegarmistrz, jako pierwszy człowiek w okolicy skonstruował maszynę omlotową, którą następnie wynajmował. Lata dzieciństwa Jana Styrny były najpiękniejszym okresem jego życia, pełnym miłości, przyjaźni oraz dobroci rodziny i ludzi tworzących tamtejszą społeczność.

Późniejszy biskup ukończył szkołę podstawową w Przyborowie. Jej dyrektor mobilizował uczniów do kontynuowania edukacji, co nie było wówczas normą. Z klasy Styrny zaledwie 3 osoby podjęły dalszą naukę. On sam był wzorowym uczniem, przez wikariusza parafii określany mianem „pożeracza książek”, tak często je od niego pożyczał. Kapłan nie wiedział zapewne, że młody Jan równie często korzystał z biblioteki parafialnej, gminnej i szkolnej. Dalszą edukację odbył w IV Liceum w Tarnowie. To wtedy zrodziła się w nim myśl o kapłaństwie. W klasie maturalnej podzielił się nią ze swoim bratem Stanisławem, który wstąpił do salezjanów. Stwierdził jednak: „Nikogo się specjalnie nie radziłem. Raczej były to moje osobiste rozmo-



Zakończenie miejskiej drogi krzyżowej w Elblągu

wy z Panem Bogiem. Podejmowałem próby znalezienia odpowiedzi na pytanie: «Czego On chce ode mnie?»». Był przekonany, że powołanie ma związek z osobą proboszcza ks. Władysława Mendrali, który wielu młodym ludziom pomógł wybrać drogę życia. Ten kapłan, pracując w parafii Zabawa, osobiście poznał bł. Karolinę Kózkę. Jej kult zaszczerpił także u Jana Styrny, który jako biskup elbląski promował tę postać i utworzył w katedrze poświęconą jej kaplicę. Swoją formację do kapłaństwa odbył w tarnowskim seminarium duchownym m.in. pod okiem wybitnego rektora ks. Władysława Świdera, poety, malarza, kompozytora, więźnia Oświęcimia i Dachau. Świecenia kapłańskie otrzymał z rąk ks. bpa Jerzego Ablewicza 27 czerwca 1965 r.

Jako wikariusz ks. Styrna pracował w Nowym Wiśniczu i Krynicy-Zdroju. To tam, spowiadając parafian i licznych wczasowiczów, docenił znaczenie konfesjonału. Zrodziła się w nim wtedy myśl, że ostatnie lata posługi chciałby spędzić jako spowiednik. W 1970 r. ks. Styrna obronił na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim magisterium: „Społeczne uwarunkowania powołań kapłańskich i zakonnych w diecezji częstochowskiej w latach 1901-1961”, w 1975 roku doktorat: „Przemiany religijnej funkcji rodziny w środowisku wiejskim”. Obie prace napisał pod kierunkiem ks. prof. Władysława Piwowarskiego. Kolejne lata spędził jako wikariusz w Krynicy-Zdroju i Mielcu. Od 1978 r. pracował w diecezji berlińskiej w Niemczech, posługując do 1980 r. wśród polskich robotników. Po powrocie do kraju wykładał socjologię w Instytucie Studiów nad



Bp. Styra w dniu swojej konsekracji z biskupami Ignacym Tokarcukiem i Piotrem Bednarczykiem

Rodziną Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Na własną prośbę wrócił jednak do rodzimej diecezji, gdzie w 1982 r. został proboszczem, a później dziekanem w Bieczu. Tę posługę pełnił do czasu, kiedy w 1991 r. został biskupem pomocniczym diecezji tarnowskiej.

ELBLĄSKIE ŚCIEŻKI

Przybywając do Elbląga, bp Jan Styra miał ogromne doświadczenie znaczenia ludowej pobożności, pracy w Polsce i za granicą, wieloletniej posługi proboszcza i biskupa. Przybył jednak na obszar dotychczas mu nieznany. Jak zaznaczył bp Jacek Jezierski, w diecezji elbląskiej bp Styra spotkał się z ludźmi o innej mentalności, żyjącymi w realiach społecznych naznaczonych doświadczeniami charakterystycznymi dla tego regionu Polski.

Biskup w pierwszym rzędzie czuł się duszpasterzem. Wykonując angażujące zadania chciał być blisko wiernych, szczególnie jako spowiednik. Często zasiadał w konfesjonale katedry zdobywając liczne, stałe grono penitentów. Posługując

w parafiach diecezji, przyjeżdżał na tyle wcześniej, żeby mieć jeszcze czas wysłuchać spowiedzi. Dla wielu osób skorzystanie z niej u biskupa było dużym przeżyciem. Biskup Jan starał się odczytać specyfikę potrzeb duchowych mieszkańców diecezji elbląskiej. Podjął np. próbę „zagoszczenia” w ich domach, przez szereg lat pisząc listy kołędowe. Kapłani zabierali je na kolędę i zostawiali w domach parafian. Biskup pisał o różnych obszarach życia duchowego, życia Kościoła. Zależało mu także na formacji dzieci i młodzieży. Już w pierwszym liście pasterskim zwrócił się do nich: „Was zachęcam (...) do solidnej nauki, codziennego starania się, aby być coraz lepszym, piękniejszym człowiekiem, do poznawania Boga i życia z Nim w jedności”. Biskup Jan był dostępny dla ludzi. Elblążanie często mogli go spotkać spacerującego po mieście. W niemal każdy czwartek wybierał się na dłuższą wędrowną: w okolicy jeziora Drużno, Wysoczyzny Elbląskiej, Mierzei Wiślanej czy inne rejony diecezji. Pokonywał wtedy kilkanaście lub więcej kilometrów. Niekiedy wiązało się to z zabawnymi historiami. Jego kapłan wspominał zdarzenie, gdy odpoczywali z biskupem na przystanku autobusowym w niedużej wiosce. Przechodził obok nich podпиты mężczyzna, który zatrzymał się i spojrzał na kija, którym biskup podpierał się podczas marszu. Odezwał się do niego: „Ale masz kij, jak ninja!” Biskup stwierdził z uśmiechem: „Ninja. Japoński wojownik. Komplement”. Jako duszpasterz sumienne przygotowywał się do swoich zadań. Kiedy dzień był za krótki na ich spełnienie, podejmował je w najwcześniejszych godzinach rannych. Już w Tarnowie zwykł wstawać o trzeciej nad ranem, by przygotować homilie lub modlić się. Także w Elblągu najbliżsi współpracownicy wspominają ten jego zwyczaj.

Lata emeryckie bpa Styrny w znacznej mierze upłynęły przy elbląskiej katedrze. Głównym miejscem jego służby człowiekowi stał się konfesjonał. Niemal codziennie przez ok. 3 godziny spowiadał wiernych przychodzących do świątyni. W mediach społecznościowych parafii pod informacją o śmierci biskupa można przeczytać: „Przy jednej z ostatnich spowiedzi u śp. bp. Jana usłyszałam: «Czasem pozostaje tylko służba... Czasem służba jest najważniejsza». Do ostatnich chwil służył w kon-



Młody biskup Jan Styra

fesjonale”. Codziennie sprawował również Msze św., w miarę sił głosił kazania. Elblążanie bardzo cenili sobie tę posługę biskupa, z której chętnie korzystali. Ostatnie miesiące jego życia naznaczyła choroba, która stopniowo odbierała mu siły i ograniczała jego możliwości. Zawsze dostojny, a jednocześnie pokorny i skromny, w ciszy i bez skarg niósł jej krzyż wraz z Chrystusem, wspierany szczególną pomocą s. Kordiany Bojarskiej oraz ks. Marcina Pinkiewicza.

Ksiądz bp Jan Styra odszedł do Domu Ojca 28 września 2022 r. Mszy św. pogrzebowej przewodniczył Kazimierz kardynał Nycz, metropolita warszawski. Uczestniczyło w niej ponad tysiąc osób, w tym 16 biskupów i ok. 200 kapłanów. Od czasu pogrzebu wierni codziennie odwiedzają kryptę biskupów i modlą się za swojego zmarłego pasterza.

Ks. Marek Piedziewicz

Źródła:
W. Sojka, S. Ewertowski (red.), *In nomine Domini, Olsztyn-Elbląg 2015*
I. Dojka, M. Latasiewicz (red.), *Znani i zasłużeni z gminy Bożęcin, Bożęcin 2012*
W. Zawadzki (red.), *Srebrny jubileusz diecezji elbląskiej, Elbląg 2018*
Elbląskie Wiadomości Diecezjalne, nr 35-36, Elbląg 2003
Elbląskie wiadomości diecezjalne, nr 64, Elbląg 2021

Pogrzeb – niezbędne formalności

Mimo że jest to najsmutniejszy czas w naszym życiu — od formalności pogrzebowych nie da się uciec. Co robić i od czego zacząć załatwianie wszystkich spraw?

Przed wszystkim zaczynamy od lekarza, który stwierdził zgon naszego bliskiego i od którego musimy otrzymać kartę zgonu. To bardzo ważny dokument — bez niego nie załatwimy żadnych formalności. Karta zgonu jest bezpłatna i jej odbiór równoznaczny jest z odebraniem zwłok.

Z kartą musimy udać się do urzędu stanu cywilnego, gdzie zgon zgłaszamy i odbieramy akt zgonu. Tę sprawę załatwiamy najpóźniej trzeciego dnia po śmierci naszego bliskiego.

Z kartą i aktem zgonu zgłaszamy się do zakładu pogrzebowego, gdzie ustalimy szczegóły i formalności dotyczące samego pochówku. Chodzi oczywiście o termin, wybór cmentarza oraz o decyzję, czy pochówek będzie tradycyjny, czy jednak z kremacją. Tam też należy dokonać wyboru trumny lub urny. Obecnie zakłady pogrzebowe oferują bardzo kompleksowe usługi i określenie ich zakresu zależy wyłącznie od potrzeb zamawiającego. Przykładowo, zakład pogrzebowy może także,



w naszym imieniu, załatwić wszelkie formalności związane z zasiłkiem pogrzebowym w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

Listę zakładów pogrzebowych działających w naszym mieście znajdziemy w codziennej prasie i w Internecie.

Jeżeli zmarłą osobę pragniemy pochować zgodnie z określonym obrzędkiem religijnym — należy udać się także do kościoła. Z księdzem ustalimy szczegółu ceremonii pogrzebowej, mszy świętej, czynności w kaplicy i na cmentarzu.

Nie wolno nam także zapomnieć o formalnościach na cmentarzu, związanych z ustaleniem i opłatą za miejsce pochówku, które załatwiamy w administracji cmentarza.

Pamiętajmy, że organizację wielu z tych spraw możemy i mamy prawo scedować na zakład pogrzebowy. To naprawdę najgorszy, ale i najbardziej szczególnie czas w naszym życiu. Dzięki pomocy zakładu i innych osób będziemy mieć znacznie mniej obowiązków na głowie. Żałoba to nie jest czas na sprawne załatwianie formalności.

reklama

USŁUGI POGRZEBOWE ARKA

**PROFESJONALNA
ORGANIZACJA I OBSŁUGA
UROCZYSTOŚCI
POGRZEBOWYCH**

Olsztyn – osiedle Zatorze
ul. M. Zientary-Malewskiej 2 A

☎ **89 534 72 42 605 635 908**

Olsztyn – osiedle Jaroty
ul. Z. Herberta 16/24 wejście od ul. Wilczyńskiego

☎ **89 526 66 01 605 665 909**

CAŁODOBOWY PRZEWÓZ ZMARŁYCH

www.arkaolsztyn.pl biuro@arkaolsztyn.pl



rok założenia 2000

„...Święta i zbawienna jest myśl modlić się za zmarłych...”

**Zapraszamy do wspólnej modlitwy w intencji
wszystkich Zmarłych:**

1 listopada 2022 r.

■ **12:00** w Parafii Miłosierdzia Bożego przy ul. Barcza

2 listopada 2022 r.

■ **7:30** w Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa przy ul. Mickiewicza

■ **10:00** w Parafii Opatrzności Bożej w Bartągu

■ **17:00** w Parafii Świętego Mikołaja w Sętału

■ **18:00** w Parafii Świętego Józefa przy ul. Jagiellońskiej

■ **18:00** w Parafii Błogosławionego Stefana Wyszyńskiego
przy ul. Wilczyńskiego

3 listopada 2022 r.

■ **17:00** w Parafii Bogarodzicy Dziewicy Matki Kościoła przy ul. Jarockiej

10 listopada 2022 r.

■ **18:00** w Parafii NMP Wspomożycielki Wiernych przy ul. Bałtyckiej

Właściciele Usług Pogrzebowych „ARKA”
Elżbieta Michałowska i Anna Michałowska

Stare cmentarze Olsztyna to nasza przeszłość i kultura

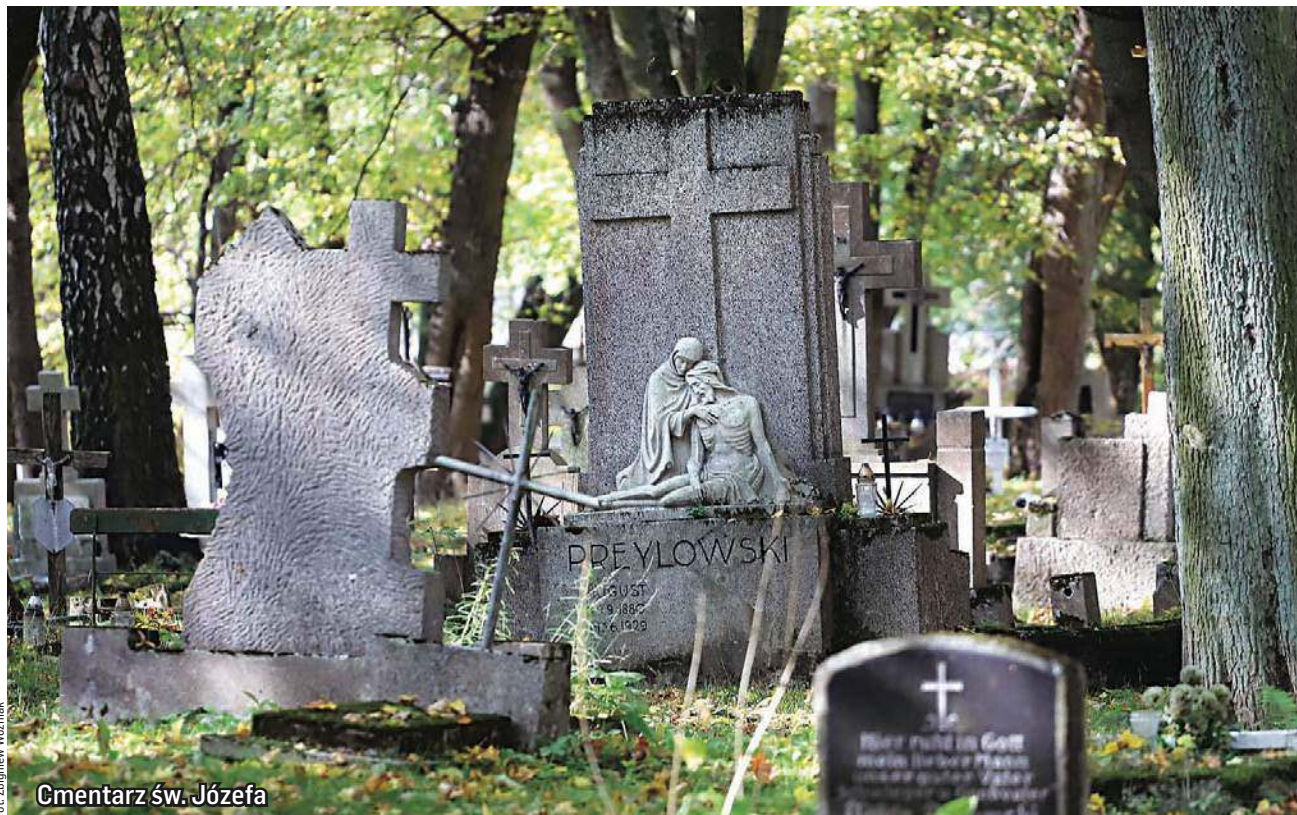
O historii i ratowaniu starych olsztyńskich cmentarzy, o szacunku do tego, co pozostawili nam przodkowie, i o zobowiązaniu wobec kolejnych pokoleń mówi Danuta Jamiołkowska, członek zarządu Społecznego Komitetu Ratowania Dawnych Cmentarzy na Warmii i Mazurach.

— Dlaczego warto ratować stare cmentarze, dawne nagrobki...?

— Bo to nasza przeszłość i kultura. Nie wzięliśmy się przecież znikąd. Ktoś tu przed nami był, pracował, budował, żył...



Fot. archiwum prywatne



Cmentarz św. Józefa

Miasto i miejsce, w którym mieszkamy, zawdzięczamy właśnie tym ludziom, którzy tu kiedyś żyli. Dlatego nekropolie tworzą pewną część całego obrazu kulturowego Olsztyna. A warto pamiętać, że mimo burzliwych kolei losu i wielu zniszczeń, na olsztyńskich nekropoliach zachowało się sporo zabytków i elementów sztuki cmentarnej, głównie z końca XIX w. Dlatego warto o nie dbać, ratować i przekazać w spadku kolejnym pokoleniom olsztynian.

— Co się w poprzednich latach udało, a co wciąż czeka na konserwatora?

— Społeczny Komitet Ratowania Dawnych Cmentarzy na Warmii i Mazurach działa od 1993 r., a od 2003 r. kwestujemy. Jeśli się odbędzie, tegoroczna

kwesta będzie już osiemnastą. W tym czasie udało nam się odrestaurować nagrobek Seweryna Pieniężnego. Wykonaliśmy też płytę nagrobną dla Jakuba Liszewskiego, o którą dbają uczniowie SP29, noszącej jego imię. Udało się odbudować kaplice na obu cmentarzach. No i sporo nagrobków, m.in. rodziny Schlumpf, Schlicht, Gedig, Tolsdorf... Renowacji poddano też sporo żelaznych, misternie kutych balustrad, którymi dawne, przedwojenne nagrobki bardzo często były otoczone, a które po wojnie bardzo często były niszczone lub zwyczajnie ludzie kradli je, choćby na złom. Nikt wtedy nie miał ani szacunku do tej polonimieckiej spuścizny, ani chęci ratowania czegokol-

wiek. Dlatego tak bardzo staramy się przywrócić przynajmniej część z nich do stanu dawnej świetności. To przecież groby twórców naszego miasta: nauczycieli, kupców, księży... Wszystkich tych, którzy o tamten Olsztyn dbali i go upiększali. Także burmistrzów — na przykład Jakuba Rarkowskiego, który rządził Olsztynem 29 lat i ten nowoczesny wygląd miasta jemu między innymi zawdzięczamy. Bliskich tych ludzi już nie ma i to my winni im jesteśmy wdzięczność za tamte dokonania i pamięć o nich.

— Ale wiele pracy wciąż przed nami. Jako Komitet zajmujemy się przede wszystkim cmentarzem św. Jakuba i św. Józefa. Ten pierwszy założony został w 1870 r., ale znajdują się

na nim nie tylko szczątki i nagrobki osób zmarłych po roku 1870 — znajdziemy tam także groby osób zmarłych wcześniej. Mało kto bowiem wie, że wcześniej w miejscu, gdzie dziś stoi nowy ratusz, istniał cmentarz św. Krzyża, najstarszy olsztyński cmentarz, utworzony już w 2. poł. XVI w. W czasie, gdy zapadła decyzja o budowie w tym miejscu ratusza, szczątki pochowanych tam osób ekshumowano i przeniesiono na cmentarz św. Jakuba, który funkcjonował dość długo. Stąd dla przykładu nagrobek rodziny Schlumpf na cmentarzu św. Jakuba, której ostatni członek pochowany został w 1848 r., a zatem 22 lata przed otwarciem tego cmentarza...! Cmentarz św. Jakuba zamknięto po roku

1945, kiedy nastąpiły nowe władze i nowe porządki. Natomiast drugi cmentarz, św. Józefa, utworzono w 1904 r. W 1924 r. powstała tam neogotycka kaplica — spłonęła w 1996, ale w 2006 r. odrestaurowano ją. Oba cmentarze zamknięto w 1962 r. i od wtedy olsztynian grzebać zaczęto na cmentarzu przy ul. Poprzecznej. A do rejestru zabytków trafiły w 1984 r. Naszym staraniem, ale też przy bardzo silnym wsparciu miasta, udało nam się wiele zabytkowych nagrobków odremontować. Warto też pamiętać, że w 1869 r. na tyłach dzisiejszej ul. Partyzantów, w kierunku torów, powstał cmentarz ewangelicki. Inny cmentarz ewangelicki istniał obok dzisiejszego szpitala MSWiA.

— Czy olsztynianie i odwiedzający groby są szczodrzy? Czy z roku na roku byli hojniejsi — czy przeciwnie?

— Zdecydowanie z roku na rok hojność olsztynian rosła. W roku 2019, rekordowym pod względem zebranych funduszy, olsztynianie wrzucili do naszych puszek ponad 23,5 tys. złotych. Sporo, choć w stosunku do kosztów renowacji i potrzeb nadal mało. Ale zawsze cieszyło nas, że w kwestowanie angażuje się tak wiele osób, puszka prezydenta Grzymowicza zawsze była pełna po brzegi...

— Jak koronawirus zmienił, może spowolnił działania Społecznego Komitetu Ratowania Dawnych Cmentarzy na Warmii i Mazurach?

— Przede wszystkim ograniczył nam możliwości działania — nawet jeśli można, to zdrowy rozsądek podpowiada, by spotkania i zebrania jednak ograniczać. Wciąż chcielibyśmy wydać nasz kolejny informator o zabytkowych cmentarzach Olsztyna — ostatni wyszedł w 2019 r. Ale na to potrzebne są środki, a koronawirus pogorszył sytuację nas wszystkich nie tylko zdrowotnie, ale i gospodarczo. Nawet przed wirusem nasze środki na niewiele by wystarczały, gdyby nie wcześniejsza pomoc władz miasta. Bez tego wsparcia nie udałoby się odnowić tak wielu nagrobków dawnych mieszkańców Olsztyna.

MAGDALENA MARIA BUKOWIECKA
m.bukowiecka@gazetaolsztynska.pl

Olsztyńskie cmentarze...

Dyrwity*Św. Józefa*

Wojska Polskiego



Fot. Zbigniew Wozniak

Poprzeczna



Fot. Zbigniew Wozniak

Las jak miejsce wiecznego spoczynku

Las ma swoje własne, bardzo bogate życie. Jego częścią — choć na co dzień bardzo często o tym zapominamy — jest też śmierć. Na Warmii i Mazurach historii tych, którzy odeszli, strzeże niemal pół tysiąca leśnych cmentarzy. To ludzie bardzo często bezimienni, ich groby są w wielu przypadkach anonimowe. A jednak los uhonorował ich najpiękniejszą mogiłą: otuloną leśnym szumem drzew i westchnieniami całego leśnego życia.

Kto nie wierzy, może udać się do nie tak odległego Strzałowa: w Mrągowie trzeba skrócić w prawo na Piecki, a potem w lewo i kierować się na Lipowo. Już nieopodal siedziby nadleśnictwa można napotkać kilka leśnych grobów, ale tak naprawdę tych grobów i cmentarzy jest z pewnością więcej, bo mowa tu tylko o tych, które dzięki pracy leśników zostały odkryte i zinwentaryzowane. A przecież co rok odnajdywane są nowe pojedyncze mogiły lub większe cmentarze. We wspomnianym Strzałowie, gdzie z okien starych domów nadleśnictwa widać jezioro Majecz Wielki, obecny nadleśniczy Piotr Czyżyk pomógł nam zrozumieć, czym jest las dla pamięci Warmii i Mazur. I dlaczego ta pamięć sięga o wiele dalej, niż granice strzałowskiego lasu.



Fot. pibahay

Wieczne sypialnie

Groby w puszcach i lasach Krainy Tysiąca Jezior pojawiały się z różnych powodów. Te najprostsze izwiązane z historią rodzin tutejszych leśników pojawiały się od zawsze niedaleko leśniczówek. Tam chowano ich mieszkańców, którzy do najbliższych cmentarzy mieliby spory kawał drogi. Dlatego, kiedy odchodzili na wieczną służbę, znajdowano dla nich spokojne miejsca w lesie lub na polanach, gdzie można ich było odwiedzać. Do dziś takie groby stoją na straży pamięci o pokoleniach ludzi, dla których dbanie o las i praca przy nim stały się życiowym powołaniem. Dziś dbają o te miejsca leśnicy i okoliczni mieszkańcy.

Na odpoczynek gra trąbka...

Leśnika, zanim spocznie na zawsze, koleżanki i koledzy odprowadzają do końca wędrówki. Las to służba, dlatego zanim pamięć spłaczę się z szumem drzew, leśnik usłyszy jeszcze sygnał grany na trąbce,

który odwoła go na służbę wieczną. I jak w życiu, zazwyczaj słychać tę melodię nad grobami starych leśników, ale niekiedy czas zatrzymuje się w trakcie pracy również młodym, jak temu chłopakowi, który zaczął dopiero pracę w jednym z nadleśnictw

i nieszczęśliwy wypadek przerwał na zawsze jego pasję. — Leśnicy to ludzie solidarni. Kiedy dzieje się nieszczęście, stajemy razem. Kiedy ten młody chłopak zginął, staraliśmy się pomóc jego rodzinie. I choć dopiero stawiał pierwsze kroki w zawodzie, który coraz bardziej stawał się jego pasją, oczywiście odprowadziliśmy go na cmentarz z naszym obyczajem, z melodią trąbki sygnałowej, w mundurach — wspomina nadleśniczy Piotr Czyżyk.

... lub szumią drzewa

Las leśników przyjmuje do siebie na zawsze. Czasami to cmentarze pozostałe po wioskach, których już nie ma, jak ten w nieistniejącym Sowimrogu nad Jeziorem Nidzkim. Nie

zawsze słychać było też melodię sygnałówki. Czasami bywał to krótki świst przelatujących kul. To właśnie groby i cmentarze żołnierzy odkrywano co roku w mazurskich i warmińskich lasach. Wysyłani na kolejne fronty pierwszej i drugiej wojny światowej — spotykali śmierć gdzieś pomiędzy jeziorami. Czasami chowani przez innych żołnierzy, czasami przez okolicznych gospodarzy. Swoje miejsca znajdowali tu też zakatowani przez NKWD i powojenne polskie UB. Ci ostatni często chowani zbiorowo, po kryjomu, bez żadnych oznaczeń, skazani na przypadkowe odnajdywanie ich po kilkudziesięciu latach dzięki pracy leśników. Ale żołnierze polegli w czasie wojny chowani byli zazwy-

czaj pod prostymi krzyżami, tymi protestanckimi i katolickimi lub trójbelkowymi, prawosławnymi lub greckokatolickimi. Również ci, którzy mieli w sercu inną wiarę lub nie mieli jej wcale, znajdowali swoje miejsce pod krzyżami, nie dlatego, by ich po śmierci nawracać na tę czy inną religię, ale by pokazać zrozumiałe dla wszystkich wyznań w okolicy: to jest miejsce szczególne, miejsce gdzie las zapamięta historię tego człowieka, choćby nikt inny o nim nie pamiętał. Dziś o te miejsca dbają leśnicy, którzy przekazują historie młodym w szkołach, poprzez internet i spotkania.

Latarnie

Wojny zostawiają jednak nie tylko groby, ale także pustkę po ludziach. Przecież ci żołnierze, których śmierć spotkała na Mazurach czy Warmii i przykryły leśne mogiły, nie mają swoich grobów tam, skąd kazano im wyruszać na front. Dlatego w Europie można spotkać na cmentarzach miejsca pamięci o zaginionych żołnierzach. — Takie symboliczne kamienie, na których wyryto: „Dnia tego i tego wyruszyli na wojnę z naszego miasteczka ci i ci, nie powrócili do dziś”. A przecież wielu z nich leży właśnie w naszych lasach — mówi nadleśniczy Strzałowa. I rzeczywiście, tamte kamienne latarnie czekają na duchy tych, którzy jako znani lub nieznani żołnierze zostali tu. Warto odpowiedzieć na ich ciche światło, choćby małym zniczem zapalonym w mazurskich lasach, w listopadowe dni, kiedy szczególnie wspominamy



wszystkich, a nie tylko wybranych zmarłych.

Parki pamięci

Strzałowski nadleśniczy wspomina także wizyty w Niemczech: — Od jakiegoś czasu pojawiają się tam leśne parki pamięci. Spotkałem je m.in. wokolicach Getyngi, gdzie na leśnych drzewach można dostrzec proste krzyże lub inne symbole oraz małe tabliczki zimionami i nazwiskami zmarłych, których prochy w urnach chowa się pod tymi drzewami. Te parki pamięci, bo tak chyba można to nazwać, wyglądają inaczej niż tradycyjne cmentarze, ale pozwalają na zadumę i wspomnianie bliskich w otoczeniu przyrody, śpiewu ptaków i prześwitującego przez korony drzew słońca. To oczywiście wiąże się z innymi w Polsce przepisami dotyczącymi pochówków, ale z pewnością jest warte zauważenia — dodaje nadleśniczy Piotr Czyżyk. I rzeczywiście, jedno z takich miejsc można spotkać w Reinhardswaldzie, gdzie pod bukami spoczywają zmarli z okolic Getyngi. Czy w Polsce takie miejsce byłoby możliwe? Drzewa pewnie nie miałyby nie przeciwko.

Pamięć, która ożywa

Las rośnie. Mimo wichur zostawiających po sobie polacie rumowisk, mimo pożarów i susz. Mazurskie i warmińskie lasy nadal dają wytchnienie, budulec i schronienie. Trwają z tymi, którzy na co dzień, przez wszystkie pory roku, pracują dla lasu i z nim, we wspólnym rytmie pór roku, kolejnych zasadzeń i wycinek, oczyszczania drzew z pasożytów, dbania o leśne szlaki i zabezpieczania miejsc ze względu na dobro zwierząt, a nie rozrywkę ludzi. Pomiedzy tym wszystkim spotykamy ślady przeszłości. I być może tu nawet bardziej niż na tradycyjnych



cmentarzach rozumiemy trwanie, przemijanie i odradzanie. Tam, gdzie nad leśnymi grobami widzimy stare i młode drzewa, które w końcu przebijają się do słońca, łatwiej chyba ze spokojem przyjąć zwykły porządek rzeczy. — Jesteśmy, przemijamy, ale pamięć w lesie zostaje i odradza się z każdym rokiem — przypomina Piotr Czyżyk, nadleśniczy strzałowskiego lasu i tym samym jeden z gospodarzy warmińsko-mazurskich puszczy i lasów, który za troskę i pracę nad zachowywaniem historycznego dziedzictwa tych miejsc został odznaczony przez Prezydenta RP Srebrnym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej. W listopadowe dni, kiedy pewnie pójdziemy także na rodzinne spacerki do naszych lasów, zatrzymajmy się tam, gdzie dzięki wysiłkom leśników czas nie zasypał niepamięcią tych, którzy nigdy nie dotarli do swych ostatnich miejsc w rodzinnych stronach. Warmia i Mazury to miejsce losów nieoczywistych, splotów



historii i nieoczekiwanych ich zakończeń. Ale to też leśna ojczyzna pamięci ludzi z wielu stron, która co roku odkrywa przed nami kolejne świadectwa historii. Warto o nią dbać, bo dzięki niej zyskujemy pamięć, która może ożywać z każdym powiewem wiatru, szelestem liści pod nogami, gdy na ścieżkach między znanymi i nieznanymi grobami nadal szukamy drogi przed siebie. **oz**

Grób nieznanego żołnierza

— Wychowałam się w kulcie żołnierza i w szacunku do jego walki o polskość — wspomina Aleksandra Bukowiecka, olsztynianka. — Mój tata najpierw był żołnierzem, a potem, już po wojnie, z zamiłowania do munduru został kolejjarzem. I często oprowadzał mnie po miejscach pamięci o żołnierzu, nie tylko zresztą polskim. Mawiał, że oddać życie za ojczyznę — to i straszna, ale i na swój sposób piękna śmierć... Ponieważ po wojnie to kolej stała się jego zawodem, a także pasją i życiem — często jeździliśmy w najbardziej niezwykle, a wcale nie takie odległe miejsca. Jednym z nich była właśnie mogiła — wtedy zatopiona w gęstwinie leśnej, zaraz przy torach prowadzących do pobliskiego Olsztynka. Na mnie, wtedy może 12-letniej dziewczynce ta mogiła zrobiła wielkie wrażenie. Ilekroć mogłam, szłam tam z kwiatami, z lampką i z modlitwą za duszę tego biednego człowieka, którego los rzucił w te strony i który tu został. Może wbrew sobie, może ku rozpaczy bliskich... Dopiero wiele lat później dowiedziałam się, że spoczywa tam królewski dowódca niemieckiego 75 Pułku Piechoty Obrony Krajowej, płk Heinz von Stwolinski, który urodził się 27 kwietnia 1863 r. we Fraustadt gdzieś w Poznańskim, a zginął w walce pod Olsztynkiem (wtedy Hohenstein) 28 sierpnia 1914 r., czyli praktycznie na początku pierwszej wojny światowej... I tak, w wieku 51 lat został na naszych ziemiach na zawsze. Warto o tych mogiłach pamiętać, w miarę możliwości zadbać o nie i... przede wszystkim nie zapominać o ludziach. Po której by stronie nie walczyli — to też byli ojcowie, synowie, mężowie, bracia. I komuś po ich stracie też w sercu została pustka...

mmb

To szczególne miejsce pamięci

Kilkudziesięciu mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego odwiedziło szczególne miejsce: cmentarz w pobliskich Markajmach. Pochowano tam ponad 2,5 tysiąca osób: Rumunów, Rosjan, Brytyjczyków, Serbów, Francuzów, Włochów, Belgów i Polaków.

Cmentarz w Markajmach to miejsce szczególne. Jego historia sięga roku 1914. Wtedy to pod Heilsbergiem (dawna nazwa Lidzbarka Warmińskiego) powstał największy obóz jeniecki dla szeregowców i podoficerów na obszarze podległym 1. Korpusowi Armii Niemieckiej. Urządzono go po zwycięstwie Niemców nad Rosjanami w bitwie pod Tannenbergiem (Stębark). Był naprawdę ogromny. Można w nim było jednocześnie przetrzymać nawet 16 000 jeńców. Wykorzystywano ich do pracy w rolnictwie i w zakładach przemysłowych regionu.

— Przed pierwszą wojną światową na tym terenie nie było nic, może pojedyncze chałupy — opowiadał, wskazując okolice ul. Sosnowej w Lidzbarku Warmińskim, dr Sławomir Skowronek — lidzbarski historyk, który na sobotniej wycieczce pełnił rolę przewodnika. Przybliżył wycieczkowiczom historię nie tylko samego cmentarza, ale też nakreślił jego genezę, związaną ściśle zlosami tych terenów i historią pierwszej wojny światowej.

Wycieczka, którą zorganizowała Miejska Biblioteka Pedagogiczna Oranżeria Kultury, rozpoczęła się pod budynkiem urzędu gminy w Lidzbarku Warmińskim na przystanku autobusowym.

— Co roku organizujemy wycieczki patriotyczne — opowiada Anna Puszcz, dyrektor Oranżerii Kultury. — Do tej pory zwiedzaliśmy, także historyczny, niemal sąsiadujący z naszą siedzibą cmentarz komunalny, który powstał na terenie dawnych ogrodów biskupich. Teraz, kiedy w mieście mamy darmową komunikację auto-



Fot. Ewel Lubińska

busową, postanowiliśmy odwiedzić nekropolię w Markajmach z okresu pierwszej wojny światowej.

Na wycieczkę wybrało się, jak wspomnieliśmy, kilkudziesięciu mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego, ale byli też goście, np. z Olsztyna. Autobusem dojechali do ul. Sosnowej na osiedlu nazywanym przez miejscowych Zydlągiem, gdzie teraz stoją głównie jednorodzinne domy, a w roku 1914 powstał ogromny obóz jeniecki.

— Nie było tu wtedy ulic — opowiadał dr Sławomir Skowronek — a jedynie alejki obozowe.

W obozie, oprócz baraków dla jeńców oraz oddzielnych oczywiście baraków dla strażników, znajdowały się: kuchnia, warsztaty, biblioteka, pralnia, boiska sportowe

i rekreacyjne przedzielone ogrodzeniem oraz lazaret.

Można pomyśleć, że warunki były dobre, jednak nie bardziej mylnego. Jeńcy ciężko pracowali, a o jedzeniu, którym ich karmiono, można by napisać wiele. Jak opowiadał dr Skowronek, najgorzej traktowano Rosjan i Rumunów, bo ich krajanie o nich nie walczyli. W zasadzie nikt nie stawiał w ich obronie. Zdarzało się na przykład, że lekarz obozowy dopuszczał do podawania im „zielonego” zepsutego mięsa czy wnętrzności ryb. Nic więc dziwnego, że największą grupą pochowaną na cmentarzu w Markajmach byli Rosjanie i Rumuni.

Z zachowanych metryk zgonów, które znajdują się w lidzbarskim urzędzie stanu cywilnego, wynika, że

spoczywa tam: 2081 Rosjan, 506 Rumunów, 45 Belgów, 43 Francuzów, 39 Brytyjczyków, 19 Włochów i 8 Serbów. Są też Polacy. Warto jednak dodać, że nie wszystkie pochówki zidentyfikowano. Niestety, brakuje dokumentacji obozu jenieckiego.

Duży wkład w odkrywanie historii tego miejsca ma dr Sławomir Skowronek, który wraz ze swoimi uczniami miejscowego liceum ogólnokształcącego połączył zachowane dokumenty z ocalałymi nagrobkami. Z danych, które wówczas dr Sławomir Skowronek uzyskał, wynika, że na tym historycznym cmentarzu spoczywa 2741 żołnierzy.



Zgony zgłaszano do urzędu raz w tygodniu. Było ich po kilka. Zmieniło się to, kiedy do obozu w roku 1916 trafili zarażeni tyfusem Rumuni. Liczba zgonów wzrosła do kilkudziesięciu dziennie! Jeńcy umierali na tyfus, ale też na zapalenie płuc i gruźlicę.

Na cmentarzu w Markajmach można zauważyć dwa rodzaje nagrobków — pulpitowe i stele. Te pierwsze, ponieważ cmentarz był długi czas zarosnięty, zachowały się o wiele lepiej. Stele natomiast były bardziej widoczne i stanowiły pokusę dla wandalów i zwykłych złodziei. Cmentarz był przez lata rozkradany i niszczone.

— W 1983 roku odwiedził mnie przyjaciel i postanowiliśmy przejść się na ten cmentarz — opowiadał Sławomir Skowronek o chwili, kiedy postanowił ratować to historyczne miejsce.

Od tamtej pory, czyli od roku 1983, a już na dobre od 1988 roku, sprawuje nad cmentarzem nadzór merytoryczny, współpracując z miejscowym urzędem gminy, służbami ochrony zabytków i ambasadą Wielkiej Brytanii. W sprawach cmentarza kontaktował się z ambasadami Włoch, Belgii i Rumunii. Po miejscu tym oprowa-

dzał nie tylko mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego, ale także wcześniej, między innymi ambasadora Rumunii, belgijskiego konsula, rumuńskiego dziennikarza i delegację armii Lotwy.

Tak więc od roku 1983 sporo się na cmentarzu zmieniło. Uporządkowano nagrobki, odrestaurowano piramidę z kamienia polnego, zwieńczoną figurą dwugłowego orła wzniesioną tu przez jeńców, którzy upamiętnili nią swoich zmarłych rosyjskich kolegów.

Powstała brama wykonana przez lidzbarszanina Zenona Drozda, który zajął się także naprawą nagrobków. Włożył w to nie tylko pracę swoich rąk (wiele rzeczy wykonał poza obowiązkiem wynikającym z umowy), ale też serce (on także pojawił się na wycieczce, przynosząc starą fotografię z czasu prac na cmentarzu).

Pojawiły się również w 2016 roku nowe stele angielskich jeńców zmarłych w latach 1916-1919. Kwatera ma wymiar symboliczny, bo szczątki niemal wszystkich Anglików ekshumowano i przeniesiono.

Od roku 1999 cmentarzem zajmuje się urząd gminy Lidzbark Warmiński, na którego terenie nekropolia się znajduje. Wspiera ją wojewoda oraz Rada Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie. Obiekt ten jest wpisany do rejestru zabytków. W tej chwili cmentarz jest więc zadbane. **EWA LUBIŃSKA**

Jak dojechać

Można dojechać autem. Należy przy drodze wyjazdowej z Lidzbarka Warmińskiego do Bartoszcza skręcić w prawo na drogę do Sarnowa. 400 metrów od skrzyżowania odgałęzia się od niej droga leśna oznaczona kamieniem z krzyżem i strzałką, która prowadzi na historyczny cmentarz.



Fot. archiwum Gminy Lidzbark Warmiński

Historyczna fotografia obozu



„Można odejść na zawsze,
by stale być blisko...”

Ks. Jan Twardowski



W naszej ofercie posiadamy:

- nagrobki pojedyncze
- nagrobki podwójne
- grobowce
- nagrobki dziecięce i urny
- montaż nagrobków, grobowców
- liternictwo
- tablice nagrobkowe
- portrety
- rzeźby
- galanteria kamieniarska
- wazony, lampiony, misy, krzyże, książki, poduszki
- zdjęcia nagrobkowe
- ławki
- grys

MADEJ | **NAGROBKI**
zakład kamieniarski

tel. 725 659 326, 783 984 543 www.nagrobkimadej.pl

Naszym atutem jest **jakość i solidność wykonania**

Trzeba wspominać i... żyć dalej...

Śmierć niezmiennie oznacza ból. Nawet jeśli bliski nam człowiek długo chorował — i tak spada na nas znienacka, jak zły, czarny anioł. Jak zatem poradzić sobie z odejściem człowieka, który całe życie wypełniał nasz świat?

Mówi się, że najgorszy jest zawsze pierwszy rok — trzeba spróbować przejść przez wszystkie uroczystości i święta bez bliskiej nam osoby. Jest to szczególnie trudne, kiedy ktoś, kto właśnie odszedł, był duszą wszystkich rodzinnych spotkań, współprzegotowywał je, współuczestniczył... Kiedy odszedł dziadek, który od lat przynosił i ubierał z wnukami choinkę, babcia, która piekła najlepszy sernik na świecie, lub wujek, który najpiękniej śpiewał koledy.

Pamiętam rozmowę z jedną panią, która właśnie powiedziała mi, że kilka tygodni temu odeszła jej mama. Współczułam i naturalnie zapytałam o wiek mamy.

— 99 lat miała... — odpowiedziała i jakby wyprzedzając moje próby pocieszenia, dodała: — Wie pani, to mama... Choćby nie wiem, jak długo żyła, nigdy nie byłoby dość. Nigdy nie byłoby uczucia, że już starczy, że się nażyła, że inni odchodzą wcześniej. Po prostu nigdy...

Jak wzystko w życiu — także żałoba wymaga czasu i cierpliwości. Jest to stan szczególny, bo wywołuje uczucie pustki, z którą nie umiemy sobie poradzić. Dodatkowo gubimy się też czasem wtarających nami zmiennych nastrojach i emocjach, których nie doświadczamy zbyt często i których normalnie w życiu unikamy z całej siły. Kolejnym problemem jest fakt, że



Fot. Zbigniew Woźniak

żałoby wszyscy doświadczają na swój indywidualny sposób, a nawet jedna osoba odejście poszczególnych bliskich będzie przeżywać zupełnie inaczej. Są tacy, którzy wciąż nie mogą powstrzymać łez, inni popadają w stan drętwego otępienia. Jedni chcą wszystkim opowiadać o swoim bólu — inni odcinają się od ludzi i świata. Wskrajnych przypadkach strata bliskiego kończy się depresją.

Psychologowie podjęli się jednak uporządko-

wania ludzkich emocji i stworzyli coś na kształt 5-etapowego schematu przechodzenia przez ból po stracie bliskiej osoby i radzenia sobie z nim. Ich celem jest pomoc w zrozumieniu swoich własnych uczuć, lęków i tęsknot. Nie wszyscy i nie w każdym przypadku będziemy przechodzić przez kolejne 5 etapów — czasem wystarczy pierwszy i trzeci, by nasza żałoba z jednej strony nabrała sensu, a z drugiej — zwyczajnie mniej bolała...

Etap 1: Szok i ból

Osoba nam bliska odeszła dosłownie przed chwilą. Rano, wczoraj, 3 dni temu. Nie wierzymy, nie dopuszczamy tego do świadomości, zasypiamy z myślą, że jutro obudzimy się i przekonamy, że ta tragiczna wiadomość była tylko koszmarnym snem. Im bardziej nagła i niespodziewana jest śmierć, tym większy szok wywołuje wśród bliskich. Ale, jak wspominałam na wstępie — w przypadku najbliższych nam osób

nawet długa, nieuleczalna choroba nie jest w stanie przygotować nas na najgorsze. Nadzieja bowiem — nomen omen — zawsze umiera ostaną. Najczęściej nie pomagają też słowa wsparcia i otuchy współczujących nam osób, jakoby śmierć po ciężkiej chorobie była ostatecznym wybawieniem naszego bliskiego z tych ziemskich cierpień. Nie pomagają, bo to my teraz cierpimy, my nie umiemy się pozbierać i to my boleśnie odczuwamy tę stratę i pustkę.

Etap 2: Akceptacja

By nasza żałoba nie skończyła się dla nas samych depresją — musimy śmierć bliskiego zaakceptować. Choć wciąż próbujemy zaprzeczać, choć wydaje nam się, że widzimy go po drugiej stronie ulicy lub w oknie naszego mieszkania, choć słysząc dźwięk telefonu jesteśmy pewni, że to dzwoni właśnie on, choć z całych sił nie chcemy pogodzić się z zaistniałym faktem, a w najskrajniejszych wypadkach możemy mieć halucynacje — stratę musimy pojąć i zaakceptować. Jeśli bowiem zatrzymamy się na etapie negacji, szoku i bólu, nie doświadczymy w pełni naszej żałoby. A zatem stan szoku z dnia na dzień i z tygodnia na tydzień będzie w nas narastał, pogłębiał się i nieuchronnie poprowadzi do najgorszego: do depresji.

Etap 3: Tęsknota i pustka

Na tym etapie najczęściej jesteśmy już po pogrzebie.

Skończył się cały chaos związany z niezbędnymi przygotowaniami, ceremonią pochówku i stypą. Wszyscy nasi bliscy, przyjaciele, znajomi, sąsiedzi złożyli nam już kondolencje, współczuli, pocieszyli i... wrócili do własnego życia. Zostaliśmy ze swoim bólem sami. I to właśnie teraz zaczyna się etap najgorszy. Czujemy lęk, życie straciło dla nas sens. Tracimy poczucie bezpieczeństwa, bo straciliśmy oparcie. Jeśli dodatkowo byliśmy od zmarłej osoby jakoś zależni — czujemy, że spod nóg osuwa nam się grunt. Zaczynamy też wspominać i, niestety, rozpamiętujemy najczęściej te chwile, kiedy coś właśnie zmarłej osobie obiecaliśmy — ale tej obietnicy nie spełniliśmy do dzisiaj. Kiedy mogliśmy coś zrobić, ale wciąż przekładaliśmy to na później. Bardzo często też właśnie na tym etapie wyrzucamy sobie, że nie dość zadbaliliśmy o zdrowie bliskiego, że ta śmierć to wręcz nasza wina. Przez niedopatrzenie, zaniedbanie, niewystarczający upór lub zbyt szybką rezygnację. I najgorsza jest ta samotność. To ona sprawia, że nasz smutek jest najbardziej intensywny właśnie na tym etapie.

Etap 4: Reorganizacja

„Lecz i smutek w czasie tonie” — pisał mój ulubiony Aleksander Fredro. Smutek z czasem rzeczywiście ustępuje, a toczące się swoim niezmiennym rytmem życie zmusza nas,

byśmy swój czas i myśli dedykowali bieżącym sprawom. Ostatecznie, musimy pracować, rozmawiać, robić zakupy... Po prostu: żyć. Ten etap to czas zwyczajnego i porządkowania swojego życia. Wciąż czujemy, że nastąpił jakiś bałagan, w naszą codzienną rutynę wkraśl się chaos, z którym nie umiemy sobie poradzić. Jednak choćby praca zmusza nas do mniej lub bardziej skrzętnego pilnowania czasu. Uczucie głodu wymaga z kolei jakichś takich regularnych posiłków, a te oczywiście zakupów. Wiele zależy także od otoczenia, naszych bliskich i przyjaciół. Jeśli nie pozwolą nam popaść w apatię, mimo protestów będą jednak, przy całym szacunku dla żałoby, zapraszać na wspólne spotkania i nie zrezygnują z nas — przetrwamy. Największym zagrożeniem jest na tym etapie bezradność. Nieuchronnie prowadzi ona bowiem do apatii i całkowitej rezygnacji ze

stawiania oko w oko z wyzwaniami świata żywych. Osoba bezradna zacznie zaniedbywać swoje powinności i podda się smutkowi, a zatem zmieni swoje życie w wieczną żałobę.

Etap 5: Sens

Jeśli osoba, która straciła kogoś bliskiego, dotrze do tego etapu — to sukces. Co nie znaczy, że ten etap jest łatwy. Trzeba bowiem znaleźć oplakiwanej osobie nowe miejsce w naszym życiu. Dotychczas stanowiła ona postać centralną, wokół niej kręcił się świat. I choć są tacy bliscy, którzy nawet długo po śmierci stanowią dla nas nieodżałowaną stratę i wciąż zajmują w naszym sercu szczególne miejsce — czas z każdym dniem zmniejsza intensywność naszych uczuć, a przeszłość oddala się. Powoli zaczynamy dostrzegać uroki otaczającego nas świata, uśmiechać się i cieszyć życiem. Sensu nabiera reorganizacja naszej codzienności i zaczy-

namy się do tych nowych warunków przyzwyczajając. Niekiedy na tym etapie pojawia się lęk, że kolejne nasze relacje z nowo poznanymi ludźmi też zakończą się ich bolesnym odejściem. Nie wolno jednak zamykać się na innych, na nasze wobec nich uczucia i na życie jako takie. Nawet śmierć najbliższej osoby nie może nas z życia zwolnić.

Żałoba trwa przeciętnie od 8 miesięcy do nawet 5 lat. Jeśli uda nam się przebrnąć przez wszystkie jej etapy i umiemy wspominać zmarłą osobę bez odczuwania fizycznego bólu — możemy ją uznać za zakończoną.

I choć życie po stracie kogoś bliskiego już nigdy nie będzie takie jak przed — człowiek musi po prostu żyć. Wspominać, pamiętać i choćby z własnej żałoby umieć czerpać mądrość.

MAGDALENA MARIA BUKOWIECKA



Środki do pielęgnacji kamienia
Blaty kuchenne
Parapety
Kominki
Schody
Nagrobki

Klenir
WSZYSTKO Z KAMIENIA

89 534 22 42 502 502 837

Zapraszamy do kontaktu telefonicznego, mailowego

Olsztyn
ul. Augustowska 21

klenir@klenir.pl www.klenir.pl

reklama

111922otbr-a-M

DOM POGRZEBOWY „CHARONN”

Jesteśmy dostępni 24 godziny na dobę!

- † Sprzedaż i montaż nagrobków
- † Pochówek
- † Kremacje
- † Formalności
- † Oprawa muzyczna
- † Transport
- † Własna Kaplica

tel. 89 646 38 56

ul. Paderewskiego 2b
14-100 Ostróda

kom. 534 194 000

e-mail: dpcharonn@wp.pl



114922otbr-A-P

NAGROBKI NIE TYLKO NA TRUDNE CZASY

Zarządca olsztyńskich nekropolii proponuje nowe miejsca pochówków urnowych, w których urny z prochami zmarłych będą chowane pod znormalizowanymi nagrobkami. Kwatera amerykańska to już nie inwestycja przyszłości. To teraźniejszość.

To inwestycja, którą zarządca olsztyńskich nekropolii planował od dłuższego czasu. Skromne nagrobki są również rozwiązaniem, które wpisuje się w obecne czasy, kiedy ceny usług oraz materiałów rosną w rekordowym tempie. Ze względu na to, że nagrobki będą mniejsze i zunifikowane, mogą być również tańsze. Już w listopadzie wykonawca rozpocznie prace przygotowawcze. Na początek rusza produkcja specjalnych obramowań betonowych, w których będą umieszczane urny z prochami, później powstanie część naziemna, czyli nagrobki. Przetarg na wykonanie inwestycji wygrała firma z Olsztyna – „Paliszewscy” Usługi Cmentarne.

— Docelowo na cmentarzu Dywity, w jego reprezentacyjnej części od strony wschodniej, powstaną trzy nowe kwatery przeznaczone na pochówki urnowe. Prochy zmarłych będą chowane pod znormalizowanymi nagrobkami, więc forma takiej kwatery będzie nawiązywała do amerykańskich cmentarzy wojennych — mówi Zbigniew Kot, dyrektor Zakładu Cmentarzy Komunalnych w Olsztynie. — To rozwiązanie będzie też w opozycji do dotychczasowych rozwiązań stosowanych również na polach urnowych, gdzie panuje całkowita dowolność, jeśli chodzi o formę nagrobków. W przypadku kwater "amerykańskich" na cmentarzu Dywity, wszystkie nagrobki będą jednakowe. Zaplanowaliśmy, że na tej przestrzeni znajdzie się ponad 1721 grobów. Wymiary nagrobków w tych kwaterach będą zróżnicowane w dwóch kategoriach. Połowę każdej kwatery będą zajmować nagrobki 0,6 x 0,6 m, połowę 1 x 1 m.

Nagrobki będą identyczne,

ale kwatery będą różnić się kolorem. Na największej kwaterze nagrobki będą w kolorze czarnym, w kolejnej szare, a w najmniejszej czerwono-brązowe. Będą wykonane z wysokiej jakości granitu.

Kwatery znajdą się w centralnej, reprezentacyjnej części cmentarza Dywity, od strony wschodniej bramy oraz kwatery uniwersyteckiej, gdzie mieści się m.in. część przeznaczona dla darczyńców Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

— Cena nagrobka na kwaterze amerykańskiej będzie gwarantowana, ustalona na podstawie zapytania ofertowego, choć oczywiście może zmieniać się w przyszłości w zależności od wzrostu niezależnych od wykonawcy parametrów: poziomu inflacji czy cen materiałów — tłumaczy dyrektor Zbigniew Kot. — Miejsce będzie można wykupić bezpośrednio u zarządcy nekropolii.

Kwatery amerykańskie stawiają olsztyńskie nekropolie w czołowie, pod względem innowacyjnych rozwiązań. Uporządkowana przestrzeń cmentarza nie bez powodu mieści się w jednej z najbardziej reprezentacyjnych części cmentarza Dywity.

— To będzie bardzo elegancka, reprezentacyjna część cmentarza — dodaje zarządca olsztyńskich nekropolii. — Nagrobki będą miały formę poduszek, a rozszerzająca się podstawa płyty będzie umożliwiała np. postawienie znicza. W tym miejscu nie będą możliwe żadne nasadzenia wokół grobów ani zabudowy, np. z kostki. Na tych kwaterach zaplanowaliśmy jedynie murawę. Jeśli nawet pojawią się jakieś kwiaty czy inne elementy, będą usuwane.



Kwatery amerykańskie będą przeznaczone do pochówków urnowych, a równoległe będą funkcjonować kolumbaria. Przedsięwzięcie może być popularne, ponieważ w Olsztynie kremacja dotyczy niemal 50% pochówków. Kwatery amerykańskie są również trendem, który jest antidotum na zarośnięte, zaniedbane groby. Tutaj murawa będzie równo strzyżona przez zarządcę nekropolii, więc o nieporządku nie będzie mowy.

— Myślę, że powoli wszyscy będziemy zmierzać w kierunku minimalizmu — ocenia dyrektor olsztyńskich nekropolii. — Do takiego rozwiązania już dawno przekonali się mieszkańcy Niemiec czy krajów skandynawskich. Tam bardzo często dominują na cmentarzach niewielkie, skromne nagrobki, na których umieszcza się tylko imię i nazwisko zmarłego oraz datę śmierci i jakiś

skromny symbol. Myślę, że już mamy dość pstrokaczny na cmentarzach, a oczekujemy bardziej uporządkowanej przestrzeni — dodaje.

Temat kwater amerykańskich nie bez powodu pojawia się tuż przed 1 listopada. Co roku olsztyńskie nekropolie odwiedza nawet kilkaset tysięcy osób. Tuż przed tą datą cmentarze są dokładnie sprzątane, dlatego pojemniki na odpady zapełniają się szybko. Ostatni ich wywóz planowany jest na ostatnią chwilę. Co roku z olsztyńskich nekropolii wywozi się ponad 1500 ton odpadów.

Dlatego też od dawna, także w tym roku, propaguje się hasło „Jeden kwiat, jeden znicz na jeden grób”. W jego popularyzacji obecnie na pewno pomogą wysokie, tegoż roczne ceny kwiatów, zniczy i innych dekoracji funeralnych, które bardzo wzrosły.



Prawo do opieki nie oznacza prawa do grobu

Prawo do grobu może stać się powodem rodzinnych sporów. Bo o ile ważne są opłaty, to w przypadku użytkowania grobu wiele zależy również od rodzinnych relacji. Spór może pojawić się, kiedy na przykład rodzeństwo nie może dojść do porozumienia. Wówczas rozstrzygnie go sąd.

Czy sam fakt, że wnieśliśmy opłatę za miejsce grzebalne, że przez lata opiekujemy się danym grobem, nosimy znicze, kwiaty, sprzątamy go — jest równoznaczne z posiadaniem prawa do grobu? Okazuje się, że nie, a prawo to może być wręcz źródłem konfliktów w rodzinach. Pamiętać należy bowiem, że nie tylko założyciel grobu, ale i inne osoby najbliższe zmarłym mają prawo do współdecydowania o pochówku kolejnych zwłok w przedmiotowym grobie, jak również kultywowania pamięci zmarłego przez opiekowanie się grobem. Tych można uniknąć, podejmując właściwe kroki, szczególnie przez solidarne ponoszenie opłat czy wspólne uzgodnienia. Dlatego też o prawie do grobu



Fot. Paweł Kiciński

warto pamiętać nie tylko przy okazji Wszystkich Świętych czy Zaduszek.

Przypomnijmy, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o cmentarzach i chowa-

niu zmarłych prawo do pochowania zmarłego mają w kolejności: jego

małżonek, krewni zstępni (a więc dzieci, wnuki), wstępni (rodzice, dziadkowie), krewni boczni do czwartego stopnia pokrewieństwa, powinowaci w linii prostej do pierwszego stopnia. Spór może się pojawić, kiedy np. rodzeństwo nie może się porozumieć, kto będzie mógł być pochowany w danym grobie. Wówczas taki spór może rozstrzygnąć tylko sąd cywilny.

— Trzeba też zaznaczyć, że prawo do grobu nie powstaje poprzez fakt, że ktoś przez wiele lat opiekuje się grobem i ponosi koszty opłat za miejsce grzebalne — podkreśla Zbigniew Kot, dyrektor Zakładu Cmentarzy Komunalnych w Olsztynie. Opłaty zabezpieczają tylko miejsce przed likwidacją i ponownym użyciem. By uniknąć sytuacji, w której grób będzie ponownie użyty, każdy może zgłosić zastrzeżenie i uiścić opłatę

przedłużającą na kolejne 20 lat. W przypadku kiedy pojawi się konflikt co do pochowania w danym grobie kolejnego zmarłego — osoby uprawnione mogą zgłosić zastrzeżenie ponownego użycia grobu. Dzięki temu pochówek zostanie wstrzymany do czasu rozstrzygnięcia sporu przez sąd.

Wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2011 r. określa, że prawo do grobu ma dwójaki charakter: osobisty i majątkowy, przy czym na pierwszy plan wysuwają się elementy osobiste, do których zalicza się prawo do pochowania uprawnionego w danym grobie, czyli obok jego bliskich, prawo opieki nad grobem, wreszcie podjęcia decyzji o pochowaniu innych osób bliskich. Na część majątkową składają się głównie obowiązki, a więc wydatki na utrzymanie grobu oraz prawa do nagrobka. Podsumowując, opieka nad grobem i wnoszenie opłat nie daje nam żadnych praw do niego. Co więcej, grobu zapelnionego nie można odstąpić osobie trzeciej — sprzedać czy też darować. Dodatkowo trzeba też pamiętać, że prawo do grobu nie wygasa z chwilą upływu 20 lat i braku wniesienia opłaty za przedłużenie tego prawa, ale dopiero z chwilą fizycznej likwidacji grobu i oddania go osobom trzecim. Z drugiej strony brak opłaty stwarza zagrożenie likwidacji grobu oraz niemożność dokonania w nim pochówku, bowiem grób do pogrzebu powinien być wpłacony na 20 lat, co stwarza warunki jego nienaruszalności przez okres mineralizacji zwłok.

KATARZYNA JANKÓW-MAZURKIEWICZ/mmb

reklama



zmarli.info
bieżące informacje
o pogrzebach



ORYGINALNE I WYTWORNE NAGROBKI
ORAZ UNIKALNE I ELEGANCKIE RZEŻBY.

DO KAŻDEGO ZLECENIA PODCHODZIMY INDYWIDUALNIE
I JEST ONO DLA NAS SWOISTYM WYZWANIEM.

ZADOWOLENIE KLIENTA TO PODSTAWA
STAWIAMY JE SOBIE JAKO NAJWYŻSZĄ POPRZECZKĘ.

WIEMY, ŻE W TRUDNYM MOMENCIE,
MUSIMY BYĆ DLA PAŃSTWA PROFESJONALNI I RZETELNI.



PIK GRANIT

UL. WADAŚKA 9 · 10-382 OLSZTYN

PIERWSZA WYSTAWA OD BRAMY GŁÓWNEJ CMENTARZA DYWITY

TEL. 788 861 741 · EMAIL: BIURO@PIKGRANIT.PL · WWW.PIKGRANIT.PL

ZAKŁAD CZYNNY JEST W GODZINACH:
OD PONIEDZIAŁKU DO PIĄTKU 9.00 - 17.00
W SOBOTĘ 9.00 - 13.00